

Suvestinė redakcija nuo 2018-04-27

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2006, Nr. [140-5367](#), i. k. 1062330ISAK003D-491

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO

Į S A K Y M A S

DĖL ŪKININKO ŪKIO IR GYVENTOJŲ, KURIE NEĮREGISTRAVĘ ŪKININKO ŪKIO VERČIASI INDIVIDUALIA ŽEMĖS ŪKIO VEIKLA, VEIKLOS BUHALTERINĖS APSKAITOS TVARKYMO DVEJYBINE APSKAITOS SISTEMA REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO

2006 m. gruodžio 18 d. Nr. 3D-491
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2001, Nr. [92-3215](#); 2002, Nr. [66-2717](#); 2003, Nr. [119-5431](#)), 6.46 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1333 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [104-2989](#); 2005, Nr. [97-3655](#)):

1. T v i r t i n u Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijas (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. lapkričio 26 d. įsakymą Nr. 414 „Dėl Ūkininko ūkio veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų tvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [102-3645](#)).

3. N u s t a t a u , kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

2006-12-14 raštu Nr. ((6.3-02)-5K-0632996)-6K-0612330

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2018 m. balandžio 25d. įsakymo Nr. 3D-264
redakcija)

ŪKININKO ŪKIO IR GYVENTOJŲ, KURIE NEĮREGISTRAVĘ ŪKININKO ŪKIO VERČIASI INDIVIDUALIA ŽEMĖS ŪKIO VEIKLA, VEIKLOS BUHALTERINĖS APSKAITOS TVARKYMO TAIKANT DVEJYBINIO ĮRAŠO BŪDĄ REKOMENDACIJOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijomis (toliau – Rekomendacijos) gali vadovautis ūkininkai, nustatyta tvarka įregistravę ūkininko ūkį, ir gyventojai, kurie neįregistravę ūkininko ūkio, tačiau žemės ūkio valdas įregistravę Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre verčiasi individualia žemės ūkio veikla, gaunantys ar pretenduojantys gauti valstybės ir (ar) Europos Sąjungos paramos fondų paramą, jeigu šios paramos teikimą reglamentuojantys teisės aktai įpareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą ir sudaryti finansines ataskaitas (ūkininko ūkis ir minėta veikla užsiimantis gyventojas toliau vadinami ūkiu).

2. Šiose Rekomendacijose vartojamos pagrindinės sąvokos:

2.1. **Aktyvioji rinka** – rinka, atitinkanti visus šiuos kriterijus: a) prekiaujama vienu ar keliais turtais; b) bet kuriuo metu yra pirkėjų (pardavėjų), ketinančių pirkti ar parduoti turtą; c) informacija apie parduodamo turto rinkos kainas yra prieinama visuomenei.

2.2. **Analitinė sąskaita** – buhalterinė sąskaita, kurioje duomenys pateikiami pagal pavienius apskaitos objektus, t. y. pagal atskiras turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų rūšis.

2.3. **Buhalterinė apskaita** (toliau – apskaita) – ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, išreikštų pinigais, registravimo, grupavimo ir apibendrinimo sistema, skirta informacijai, reikalingai priimant ekonominius sprendimus, gauti ir (arba) finansinių ataskaitų rinkiniui sudaryti.

2.4. **Buhalterinės apskaitos dokumentas** (toliau – apskaitos dokumentas) – popierinis arba elektroninis dokumentas, kuriuo patvirtinama ūkinė operacija arba ūkinis įvykis ir kuriame yra rekvizitai tos ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio tapatumui nustatyti.

2.5. **Buhalterinė sąskaita** (toliau – sąskaita) – sąskaita, kurioje kaupiama ir grupuojama informacija ūkio turtui, nuosavam kapitalui, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms nustatyti per ataskaitinį laikotarpį.

2.6. **Dotacija ūkiui** (toliau – dotacija) – valstybės ar savivaldybės institucijos teikiama tikslinė parama ūkiui, jei jis anksčiau įvykdė arba ateityje įvykdys paramos teikėjos nustatytas sąlygas.

2.7. **Dvejybinis įrašas** – ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo būdas, kai kiekvienos ūkinės operacijos arba kiekvieno ūkinio įvykio vertė įrašoma į sąskaitos (sąskaitų) debetą, o jai lygi suma – į kitos sąskaitos (sąskaitų) kreditą.

2.8. **Finansinis turtas** – turtas, kuris yra: 1) pinigai; 2) sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis; 3) įsigyti vertybiniai popieriai; 4) sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą 1–3 punktuose išvardytą finansinį turtą iš kito subjekto.

2.9. **Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė** – suma, apskaičiuojama prie ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridedant arba iš jos atimant visas ilgalaikio materialiojo turto vertės pokyčių sumas ir atimant sukauptą nusidėvėjimo sumą.

2.10. **Įsipareigojimas** – dėl ūkinių įvykių ar atliktų ūkinių operacijų atsirandanti prievolė, kurią privaloma ar ateityje bus privaloma atlikti atsiskaitant turtu ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

2.11. **Nematerialiojo turto likutinė vertė** – suma, apskaičiuojama iš nematerialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos atimant sukauptą amortizacijos sumą.

2.12. **Pardavimo vietos išlaidos** (toliau – pardavimo išlaidos) – tarpininkams, vertintojams, prekybos agentams mokamos sumos, įvairios rinkliavos ir kitos panašios išlaidos, kurių reikia parduodant biologinį turtą ir iš jo gautus žemės ūkio produktus tam tikroje vietoje, išskyrus transporto ir kitas pristatant biologinį turtą ir iš jo gautus žemės ūkio produktus į pardavimo vietą susidarancias išlaidas.

2.13. **Pardavimo pajamos** – ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo, dėl kurio padidėja ūkio turtas arba sumažėja įsipareigojimų ir dėl to padidėja ūkio nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus ūkininko ir jo partnerių arba gyventojų įnašus.

2.14. **Pardavimo savikaina** – per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius ūkio patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.

2.15. **Sintetinė sąskaita** – buhalterinė sąskaita, kurioje apskaitos objektai pateikiami pagal turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų grupes.

2.16. **Subsidija** – valstybės parama, kurios tikslas – išlaikyti plataus vartojimo prekių ir paslaugų kainas arba šių prekių tiekimo ir paslaugų teikimo mastą.

2.17. **Tikroji vertė** – suma, už kurią vertės nustatymo dieną sandorio šalys viena kitai įprastomis rinkos sąlygomis gali parduoti turtą ar paslaugas arba perleisti įsipareigojimą.

2.18. **Ūkinė operacija** – ūkio veikla, keičianti turto ir (arba) nuosavo kapitalo bei įsipareigojimų dydį ir (arba) struktūrą.

2.19. **Ūkinės veiklos pradžios balansas** – naujai įregistruoto ar pradedančio tvarkyti buhalterinę apskaitą ūkio balansas, kuriame nurodytas veiklos pradžioje buvęs turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai.

2.20. **Ūkinis įvykis** – nuo ūkio nepriklausantis faktas, keičiantis turto ir (arba) nuosavo kapitalo bei įsipareigojimų dydį ir (arba) struktūrą.

2.21. **Ūkio ataskaitinis laikotarpis** – laikotarpis, kuriam sudaromas ūkio metinių arba tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys.

2.22. **Ūkio atsargos** (toliau – atsargos) trumpalaikis turtas (žaliavos ir medžiagos, nebaigta gaminti bei pagaminta produkcija, nebaigti vykdyti darbai), kuris sunaudojamas ūkio pajamoms uždirbti per vienus metus arba per vieną veiklos ciklą.

2.23. **Ūkio balansas** (toliau – balansas) – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas ūkio turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

2.24. **Ūkio biologinis turtas** (toliau – biologinis turtas) – gyvūnai ir augalai, kuriuos ūkis valdo, naudoja ir kuriais disponuoja.

2.25. **Ūkio buhalterinės apskaitos politika** (toliau – apskaitos politika) – buhalterinės apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti ūkio apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti.

2.26. **Ūkio finansinė atskaitomybė** (toliau – finansinė atskaitomybė) – ūkio finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų duomenų ir jų aiškinimo rengimas nustatyta forma.

2.27. **Ūkio finansiniai metai** (toliau – finansiniai metai) – metinis ataskaitinis laikotarpis, kuriam sudaromas ūkio metinių finansinių ataskaitų rinkinys.

2.28. **Ūkio finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas** (toliau – aiškinamasis raštas) – finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos ūkio balanse, pelno (nuostolių), pinigų srautų ataskaitose nurodytos sumos, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodoma kitose finansinėse ataskaitose.

2.29. **Ūkio finansinių ataskaitų rinkinys** (toliau – finansinių ataskaitų rinkinys) – finansinių ataskaitų rinkinys, kuriame pateikiami finansiniai duomenys apie ūkio finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus.

2.30. **Ūkio ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas** (toliau – nusidėvėjimas) – ūkio ilgalaikio materialiojo turto vertės mažėjimas, išreiškiamas sistemingai paskirstant to turto nudėvimąją vertę per jo naudingo tarnavimo laiką.

2.31. **Ūkio ilgalaikis materialusis turtas** (toliau – ilgalaikis materialusis turtas) – ūkio prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams skirtas materialusis turtas, kurį numatoma naudoti ilgiau kaip vienus metus ir kurio įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra ne mažesnė už ūkio nusistatytą minimalią tokio vieneto vertę.

2.32. **Ūkio ilgalaikis turtas** (toliau – ilgalaikis turtas) – turtas, kurį ūkis naudoja ekonominei naudai gauti ilgiau kaip 12 mėnesių.

2.33. **Ūkio metinių finansinių ataskaitų rinkinys** (toliau – metinis finansinių ataskaitų rinkinys) – ūkio finansinių ataskaitų rinkinys, sudaromas apibendrinus finansinių metų duomenis.

2.34. **Ūkio nematerialiojo turto amortizacija** (toliau – amortizacija) – ūkio nematerialiojo turto vertės mažėjimas, išreiškiamas sistemingai paskirstant to turto amortizuojamąją vertę per jo naudingo tarnavimo laiką.

2.35. **Ūkio nematerialusis turtas** (toliau – nematerialusis turtas) – ūkio disponuojamas materialios formos neturintis nepiniginis turtas, kurį naudodamas ūkis tikisi gauti tiesioginės ir (arba) netiesioginės ekonominės naudos ir kurio vertė yra ne mažesnė už nusistatytą minimalią nematerialiojo turto vertę.

2.36. **Ūkio nuosavas kapitalas** (toliau – nuosavas kapitalas) – ūkio turto dalis, likusi iš visos ūkio turto vertės atėmus visų įsipareigojimų vertę.

2.37. **Ūkio pajamos** (toliau – pajamos) – ekonominės naudos padidėjimas dėl turto naudojimo, pardavimo, perleidimo, jo vertės padidėjimo ar įsipareigojimų sumažėjimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to padidėja ūkio nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus ūkininko ir jo partnerių arba gyventojų įnašus.

2.38. **Ūkio pelno (nuostolių) ataskaita** (toliau – pelno (nuostolių) ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos ūkio ataskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai – pelnas arba nuostoliai.

2.39. **Ūkio pinigų srautų ataskaita** (toliau – pinigų srautų ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos ūkio ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos ir išmokos.

2.40. **Ūkio sąnaudos** (toliau – sąnaudos) – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, vertės sumažėjimo ir prisiimtų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja ūkio nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

2.41. **Ūkio sąskaitų planas** (toliau – sąskaitų planas) – sąskaitų, kuriose sukaupiama informacija, parodanti ūkio turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, sąrašas.

2.42. **Ūkio tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys** – ūkio finansinių ataskaitų rinkinys, sudaromas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis.

2.43. **Ūkio trumpalaikis turtas** (toliau – trumpalaikis turtas) – turtas, kurį ūkis sunaudoja ekonominei naudai gauti per 12 mėnesių arba per vieną savo veiklos ciklą.

2.44. **Ūkio turtas** (toliau – turtas) – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias ūkis valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja ir iš kurių tikisi gauti ekonominės naudos.

2.45. **Žemės ūkio produkcija** – žemės ūkio produktai, taip pat individualią žemės ūkio veiklą vykdančių ūkio subjektų perdirbti žemės ūkio produktai ir iš jų pagaminti maisto produktai, kombinuotieji pašarai ir kiti tam tikru būdu apdoroti ar apdirbti žemės ūkio produktai.

2.46. **Žemės ūkio produktai** – augalininkystės, gyvulininkystės, paukštininkystės, žvėrininkystės, bitininkystės, žuvininkystės produktai, užaugintos miško uogos, vaistažolės, grybai ir iš jų gauti pirminio perdirbimo produktai, skirti vartoti arba tolesnei maisto produktų ar ne maisto produktų gamybai.

3. Šios Rekomendacijos nustato ūkio turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų ir veiklos rezultatų apskaitą bei finansinių ataskaitų rinkinio sudarymą, vykdamant ūkio pagrindinę, kitą, finansinę ir investicinę veiklas:

3.1. Ūkio pagrindine veikla yra laikomas biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas bei savų pagamintų žemės ūkio produktų perdirbimas. Pagrindinei veiklai gali būti priskiriamas ir pirktų žemės ūkio produktų perdirbimas bei paslaugų žemės ūkiui teikimas.

3.2. Kita veikla – tai veikla, kurios ūkis nepriskiria pagrindinei, finansinei ir investicinei veiklai.

3.3. Finansinė ir investicinė veikla – tai su ūkio finansiniu turtu ir finansiniais įsipareigojimais susijusi veikla.

4. Ūkininkai arba gyventojai, pasirinkę buhalterinę apskaitą tvarkyti taikant dvejetainio įrašo būdą ir sudaryti finansinių ataskaitų rinkinį, vadovaujasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, šių rekomendacijų nuostatomis ir bendraisiais apskaitos principais:

4.1. ūkio subjekto – kiekvienas ūkis yra atskiras apskaitos vienetas ir į apskaitą įtraukiamas tik to ūkio turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai. Asmeninis ūkio savininko (ar savininkų) turtas ūkio apskaitoje neregistruojamas. Ūkyje naudojamo ūkio savininkui (-ams) ar jo šeimos nariams nuosavybės teise priklausančio turto dalis apskaitoje turi būti griežtai atskirta nuo turto dalies, naudojamos ūkio savininko (-ų) asmeniniams reikalams. Ūkio balanse turi būti parodyta tik ta turto dalis, kuri yra naudojama ūkio veikloje;

4.2. veiklos tęstinumo – tvarkant apskaitą daroma prielaida, kad ūkio veiklos laikotarpis neribotas ir artimiausiu metu nenumatoma ūkį likviduoti. Jei priimamas sprendimas nutraukti ūkio veiklą, šis principas netaikomas;

4.3. periodiškumo principas – ūkio veikla tvarkant apskaitą suskirstoma į finansinius metus arba kitos trukmės ataskaitinius laikotarpius, kuriems pasibaigus sudaromos finansinės ataskaitos. Jos turi būti sudaromos pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis. Ūkio finansiniai

metai trunka 12 mėnesių. Kai ūkinė veikla pradedama, reorganizuojama, likviduojama arba keičiami finansiniai metai, finansiniai metai gali būti trumpesni arba ilgesni negu 12 mėnesių, bet negali viršyti 18 mėnesių. Kadangi žemės ūkio veiklai būdingas sezoniškumas, finansiniai metai gali nesutapti su kalendoriniais metais;

4.4. piniginio mato – visas ūkio turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai apskaitoje ir finansinėse ataskaitose išreiškiami pinigais;

4.5. kaupimo – ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami, kai jie įvyksta, ir tų laikotarpių finansinėse ataskaitose pateikiami neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos, kai uždirbamos, o sąnaudos – kai patiriamos;

4.6. palyginimo – per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos siejamos su to laikotarpio sąnaudomis, padarytomis šioms pajamoms uždirbti. Sąnaudos, tenkančios keliems ataskaitiniams laikotarpiams, paskirstomos laikotarpiams, per kuriuos ūkis uždirbs pajamų. Ataskaitinių finansinių metų informacija turi būti palyginama su ankstesnių finansinių metų informacija;

4.7. pastovumo – pasirinkta apskaitos metodika turi būti taikoma kiekvienais finansiniais metais. Keitimas galimas tik tuo atveju, kai pasikeičia apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą reglamentuojantys norminiai aktai ir jeigu taikomi apskaitos metodai neleidžia teisingai parodyti ūkio finansinių metų turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, veiklos rezultatų ir pinigų srautų;

4.8. atsargumo – pasirenkami tokie apskaitos metodai, kuriais vadovaujantis turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta;

4.9. neutralumo – apskaitos informacija pateikiama nešališkai. Jos pateikimas neturėtų daryti įtakos apskaitos informacijos vartotojų priimamiems sprendimams ir juo neturėtų būtų siekiama iš anksto numatyto rezultato;

4.10. turinio viršenybės prieš formą – registruojant ūkines operacijas ir ūkinius įvykius apskaitoje, didžiausias dėmesys skiriamas jų turiniui ir ekonominei prasmei, ne tik formaliems pateikimo reikalavimams.

5. Buhalterinė apskaita tvarkoma taikant eurą, o prireikus – ir eurą, ir užsienio valiutą. Ūkinės operacijos, vykdomos užsienio valiuta, apskaitoje perskaičiuojamos į eurus pagal Buhalterinės apskaitos įstatymo nustatyta tvarka formuojamą ir skelbiamą euro ir užsienio valiutos santykį, galiojantį ūkinės operacijos atlikimo dieną.

6. Ūkio turto įvertinimas:

6.1. Ilgalaikis materialusis turtas (išskyrus žemę ir mišką) ir nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o balanse rodomas likutine verte. Ją sudaro suma, gauta iš ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo (amortizacijos) sumą, sukauptą iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

6.2. Žemė ir miškas apskaitoje registruojami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, vėliau, atsižvelgiant į pasirinktą apskaitos politiką, gali būti apskaitomi įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba perkainota verte, kuria parodomi balanse. Perkainota vertė yra lygi turto tikrajai vertei perkainojimo dieną. Žemės ir miško tikroji vertė paprastai yra jų rinkos kaina, kuri gali būti nustatoma naudojantis spauda, internetu ir kita turima informacija arba ją gali nustatyti nepriklausomi turto vertintojai. Perkainojimas turi būti atliekamas periodiškai, bet ne rečiau kaip kas penkeri metai.

6.3. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo savikaina turi būti nustatoma prie pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos už šį turtą sumos pridėdant muitą, akcizą, kitus negražinamus mokesčius, susijusius su šio turto įsigijimu, atsivežimo bei šio turto parengimo naudoti išlaidas (instaliavimo, bandymo, derinimo ir kitas), padarytas iki jo naudojimo pradžios. Į nekilnojamojo turto įsigijimo savikainą įskaitomas turto įregistravimo mokestis ir remonto išlaidos, patirtos iki jo naudojimo pradžios. Į ilgalaikio turto įsigijimo savikainą neįskaitomas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus atvejus, kai šis mokestis negražinamas (neatskaitomas). Negražinamą (neatskaitomą) pridėtinės vertės mokestį ūkis gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą.

6.4. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina turi būti nustatoma prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojamųjų gaminių, sunaudotų gaminant ilgalaikį materialųjį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) gamybos išlaidas, patirtas gaminantis šį turtą iki jo naudojimo pradžios. Į ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainą neįskaitomos pardavimo ir bendrosios ūkio sąnaudos.

6.5. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą ir nematerialiojo turto amortizaciją ūkyje rekomenduojama skaičiuoti taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą. Jo taikymas pagrįstas prielaida, kad turtas dėvisi tolygiai per visą naudojimo laiką. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V_1 - V_2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo (amortizacijos) suma;

V₁ – ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V₂ – ilgalaikio turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

6.6. Nusidėvėjimas (amortizacija) pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos po ilgalaikio turto perdavimo naudoti ir nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo, pardavimo ar kitokio perleidimo, kai turtas nustoją būti naudojamas ir tuo atveju, kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į sąnaudas (t. y., kai likutinė vertė lygi likvidacinei vertei). Kiekvieno įgyto ilgalaikio materialiojo turto objekto nudėvimoji vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatomą likvidacinę vertę. Ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę sudaro suma, kurią ūkis tikisi gauti už šį turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinęs būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas. Likvidacinę vertę nustato pats ūkis. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė lygi nuliui.

6.7. Naudingo tarnavimo laiką nustato ūkis, įvertindamas šiuos veiksnius: tikėtiną fizinį nusidėvėjimą, moralinį senėjimą, teisinius ar kitus šio turto naudojimo apribojimus, realų jo tarnavimo laiką.

6.8. Nusidėvėjimas (amortizacija) gali būti skaičiuojamas vieną kartą per metus prieš metinių finansinių ataskaitų sudarymą, o prireikus – ir dažniau.

6.9. Žemės, miško ir biologinio turto, išskyrus daugiamečius sodinius, nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

6.10. Finansinis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina. Vėliau, kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, finansinis turtas, išskyrus laikomą parduoti, įvertinamas įsigijimo savikaina, o finansinis turtas, laikomas parduoti, įvertinamas tikrąja verte.

6.11. Pirktos medžiagos apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose parodomos įsigijimo savikaina.

6.11.1. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos, patikslintos pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis, pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos.

6.11.2. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus atvejus, kai pridėtinės vertės mokestis yra negražinamas (neatskaitomas). Negražinamą (neatskaitomą) pridėtinės vertės mokestį ūkis gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą arba priskirti bendrosioms ūkio sąnaudoms, jei jo pripažinimas ataskaitinio laikotarpio bendrosiomis sąnaudomis reikšmingai neiškraipytų ūkio veiklos rezultatų.

6.12. Biologinis turtas (išskyrus daugiamečius sodinius) bei visi iš ūkio valdomo biologinio turto gauti žemės ūkio produktai gali būti vertinami vienu iš ūkyje pasirinktų būdų: įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimo produktai vertinami pasigaminimo savikaina.

6.13. Biologinio turto, žemės ūkio produktų ir perdirbtos produkcijos pasigaminimo savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos.

6.14. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, biologinis turtas (išskyrus daugiamečius sodinius) ir žemės ūkio produktai balanse parodomi įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

6.15. Daugiamečiai sodiniai apskaitoje registruojami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o balanse rodomi likutine verte. Ją sudaro suma, gauta iš daugiamečių įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus derančių daugiamečių sodinių nusidėvėjimo sumą, sukauptą iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

6.16. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, biologinis turtas vertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, jo pirminio pripažinimo metu ir kiekvieną paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

6.17. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, žemės ūkio produktai tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, vertinami tik pirminio pripažinimo metu. Balanse jie parodomi pirminio pripažinimo metu buvusia tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas.

6.18. Biologinio turto arba žemės ūkio produktų tikrąją vertę lengviau nustatyti grupuojant šį turtą pagal svarbius požymius, pvz., gyvūnus – pagal amžių ar svorį, produktus – pagal kokybę. Grupuojant reikia atsižvelgti į tai, pagal kokius požymius kainos nustatomos rinkoje. Remiantis tokiu grupavimu, gali būti nustatoma vienarūšio turto grupių tikroji vertė:

6.18.1. Patikimas biologinio turto ar žemės ūkio produktų tikrosios vertės nustatymo pagrindas yra aktyviosios rinkos kaina.

6.18.2. Jeigu aktyviosios rinkos nėra, biologinio turto ir žemės ūkio produktų tikroji vertė nustatoma:

6.18.2.1. pagal paskutinių sandorių kainą, jeigu ekonominės aplinkybės mažai pasikeitė nuo sandorio sudarymo iki paskutinės finansinių ataskaitų dienos;

6.18.2.2. pagal panašaus turto rinkos kainas, patikslintas atsižvelgiant į galimus sandorių ir rinkos kainų skirtumus.

6.18.3. Kai neįmanoma patikimai nustatyti biologinio turto ar žemės ūkio produktų tikrosios vertės, šį turtą galima įvertinti pasigaminimo savikaina, ypač kai:

6.18.3.1. per laikotarpį nuo šių išlaidų susidarymo iki biologinio turto ar žemės ūkio produktų tikrosios vertės nustatymo datos įvyko nedidelių biologinių pokyčių;

6.18.3.2. biologinio pokyčio poveikis kainai yra nereikšmingas;

6.18.3.3. produktai naudojami tik ūkio reikmėms.

6.19. Jei aptartais būdais sunku nustatyti biologinio turto ir žemės ūkio produktų tikrąją vertę, jiems įkainoti gali būti taikomos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos patvirtintos normatyvinės kainos.

7. Apskaičiuojant veikloje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą, gali būti taikomi FIFO, svertinio vidurkio arba kiti atsargų įkainojimo būdai, atsižvelgiant į atsargų naudojimo sąlygas.

8. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, kad pirmiausia parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos arba pagamintos anksčiausiai, o laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo įsigytos ar pagamintos vėliausiai. Šį būdą rekomenduojama taikyti ir tais atvejais, kai negalima nustatyti, kurios atsargos buvo sunaudotos pirmiausia.

9. Jeigu atsargos sumaišytos ir neįmanoma atskirti, kurios įsigytos ar pagamintos pirmiau, jos gali būti įkainojamos taikant svertinio vidurkio būdą. Taikant šį būdą, atsargų savikaina nustatoma pagal atsargų vienetų laikotarpio pradžioje ir per visą laikotarpį įsigytų ar pagamintų panašių atsargų vienetų kainų svertinį vidurkį. Vidurkis gali būti apskaičiuojamas periodiškai arba gavus kiekvieną naują atsargų siuntą (pagal aplinkybes kiekviename ūkyje, atsižvelgiant į atsargų naudojimo būdą).

10. Atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto (išskyrus daugiamečius sodinius) apskaitai ūkis gali pasirinkti nuolat arba periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdus:

10.1. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena atsargų ir biologinio turto kaitos operacija: atsargų ir biologinio turto gavimas, sunaudojimas, nepanaudotų atsargų gražinimas, atsargų ir biologinio turto pardavimas. Taikant šį būdą, rekomenduojama pirktas atsargas įkainoti įsigijimo savikaina, o žemės ūkio produktus, gyvūnus ir kitą biologinį turtą – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas.

10.2. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose per ataskaitinį laikotarpį registruojamos tik atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimo ir pardavimo pajamų operacijos:

10.2.1. Visi atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimai iš karto pripažįstami sąnaudomis.

10.2.2. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus inventorizaciją, nustatomi atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto likučiai ir buhalterinėse sąskaitose fiksuojamas šio turto likučių pasikeitimas.

10.2.3. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, rekomenduojama pirktų atsargų likučių įsigijimo savikainą nustatyti FIFO būdu, o žemės ūkio produktų, gyvūnų ir kito biologinio turto likučius įkainoti tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas, tačiau ūkis gali pasirinkti šiuos likučius vertinti ir pasigaminimo savikaina. Sunaudotų atsargų sąnaudas sudaro ataskaitinio laikotarpio atsargų pirkimas, pakoreguotas pagal atsargų likučių kaitą.

II SKYRIUS

ŪKIO FINANSINĖS ATASKAITOS IR JŲ RODIKLIŲ PAAIŠKINIMAI

11. Finansinėse ataskaitose pateikiami rodikliai, įgalinantys įvertinti ūkio turtinę bei finansinę būklę ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir ūkininkavimo rezultatus per šį laikotarpį. Finansinės ataskaitos sudaromos pagal suvestinius apskaitos duomenis, informaciją kaupiant sintetinėse, o esant poreikiui ir analitinėse sąskaitose. Finansinių ataskaitų rinkinys reikalingas norint gauti paramą iš valstybės, ES fondų, banko paskolas, palaikyti palankius prekybos santykius su tiekėjais ir pirkėjais. Finansinės ataskaitos naudingos ir pačiam ūkiui, norint priimti teisingus ekonominius sprendimus.

12. Ūkiai, apskaitą tvarkantys dvejetainio įrašo būdu, gali sudaryti metines ir tarpines finansines ataskaitas. Metinėse finansinėse ataskaitose pateikiami ūkio veiklos rezultatai per finansinius metus, todėl jos rengiamos finansiniams metams pasibaigus.

13. Metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

13.1. balansas;

13.2. pelno (nuostolių) ataskaita;

13.3. pinigų srautų ataskaita;

13.4. aiškinamasis raštas.

14. Tarpinėse finansinėse ataskaitose pateikiama trumpesnio nei finansiniai metai laikotarpio (vieno, trijų, šešių mėnesių ir pan.) informacija apie veiklos rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus, t. y. informacija apima laikotarpį nuo finansinių metų pradžios iki tarpinių finansinių ataskaitų datos. Tarpines finansines ataskaitas ūkiai sudaro, kai to reikia arba kitų teisės aktų nustatytu periodiškumu.

15. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį gali sudaryti visos minėtos ataskaitos arba tiktai balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita.

16. Iki metinių finansinių ataskaitų sudarymo apskaitoje turi būti parodytos visos ataskaitinių finansinių metų ūkinės operacijos bei įvykiai, turto ir skolų inventorizavimo rezultatai, savos gamybos atsargų vertės pasikeitimai ir kiti patikslinimai.

PIRMASIS SKIRSNIS

BALANSAS

17. Balanse parodoma ūkio turto sudėtis, jo nuosavas kapitalas ir įsipareigojimų sudėtis. Balanso forma pateikta 3 priede.

18. Pradėjus tvarkyti ūkio apskaitą, sudaromas ūkinės veiklos pradžios balansas užpildomas remiantis ūkio turimo turto ir įsipareigojimų aprašu. Šiame apraše pagal inventorizacijos duomenis

surašomi ūkiui priklausančio turto kiekiai ir vertė pagal jo rūšis, taip pat ūkio mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai.

19. Balanse turtas surašomas tokiu nuoseklumu: ilgalaikis turtas, trumpalaikis turtas. Po to surašomos ilgalaikės ir trumpalaikės ūkio mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai. Ilgalaikis turtas parodomas jo įsigijimo, pasigaminimo ar statybos savikaina pagal atitinkamų pirminių apskaitos dokumentų duomenis, atskaičius nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai toks turtas nudėvimas (amortizuojamas). Jeigu nėra reikiamų duomenų, ilgalaikis turtas parodomas tikrąja verte. Pirkto atsargos parodomos įsigijimo savikaina. Mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų sumos nustatomos pagal paskolų gavimo bei palūkanų apskaičiavimo, turto pirkimo ir kitus dokumentus. Iš minėto aprašo turto duomenys surašomi į balanso turto dalį, o ūkio įsipareigojimų duomenys – į nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų dalies G straipsnį. D straipsnis *Nuosavas kapitalas* užpildomas apskaičiavus skirtumą tarp bendros ūkio turto vertės ir visų jo mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų sumos.

20. Dvejybinio įrašo būdą taikančio ūkio balanse ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rodikliai užpildomi remiantis buhalterinių sąskaitų likučiais. Skiltyje *Praėjęs ataskaitinis laikotarpis* duomenys įrašomi iš ankstesnio laikotarpio balanso skilties *Ataskaitinis laikotarpis*.

Turtas

21. Turto A straipsnyje ***Ilgalaikis turtas*** pateikiamas ūkio nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas ilgalaikis turtas. Ilgalaikis turtas teikia ūkiui ekonominę naudą ilgiau nei vienerius metus:

21.1. A.1 straipsnyje *Nematerialusis turtas* pateikiama tokio turto kaip kompiuterinių programų, verslo plėtros planų ir kt. likutinė vertė. Ši vertė apskaičiuojama iš nematerialiojo turto įsigijimo savikainos atėmus sukauptą amortizaciją. Už nematerialųjį turtą sumokėti avansai taip pat pateikiami nematerialiojo turto straipsnyje. Šis straipsnis užpildomas pagal 11 sąskaitos *Nematerialusis turtas* ir 130 sąskaitos *Nematerialiojo turto amortizacija* likučių duomenis.

21.2. A.2 straipsnyje *Materialusis turtas* parodoma bendra šio turto vertė, o atskiruose straipsniuose – jo vertė pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes. Ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę, mišką, sumokėtus avansus ir nebaigtą statybą, balanse pateikiamas likutine verte, kuri apskaičiuojama iš įsigijimo savikainos atėmus sukauptą nusidėvėjimą.

21.3. A.2.1 straipsnyje *Žemė* ir A.2.2. straipsnyje *Miškas* pateikiama ūkininkui ir jo partneriams nuosavybės teise priklausančios žemės ir miško vertė įsigijimo savikaina arba perkainota verte. Šie straipsniai užpildomi atitinkamai pagal 120 *Žemė* ir 121 *Miškas* sąskaitų likučių duomenis.

21.4. A.2.3–A.2.6 straipsniuose pateikiama atitinkamų ilgalaikio turto grupių (pastatų ir statinių, mašinų ir įrangos, transporto priemonių, kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių) likutinė vertė. Likutinei

vertei apskaičiuoti įsigijimo (pasigaminimo) savikaina nustatoma pagal 122–125 sąskaitų likučių duomenis ir sumažinama sukaupto nusidėvėjimo sumomis – pagal 132–135 sąskaitų likučių duomenis.

21.5. A.2.7 straipsnyje *Sumokėti avansai* pateikiama informacija apie avansus, sumokėtus ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti. Šis straipsnis užpildomas pagal 126 sąskaitos likučių duomenis.

21.6. A.2.8 straipsnyje *Vykdomi materialiojo turto statybos darbai* pateikiama nebaigto iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos statyti ilgalaikio materialiojo turto faktinių išlaidų suma, montuotinių įrenginių bei už statybą sumokėtų avansų suma. Šis straipsnis pildomas pagal 127 sąskaitos *Vykdomi materialiojo turto statybos darbai* likučių duomenis.

21.7. A.3 straipsnyje *Finansinis turtas* pateikiama ilgalaikio finansinio turto – ilgalaikių finansinių investicijų, pvz., vertybinių popierių (akcijų, obligacijų ir kt.), įsigytų ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui, įneštų pajų į kooperatines bendroves, kredito unijas, žemės ūkio bendroves, vertė ir ilgalaikių skolų ūkiui vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 16 sąskaitos *Ilgalaikis finansinis turtas* likučių duomenis.

21.8. A.4 straipsnyje *Kitas ilgalaikis turtas* parodoma bendra šio turto vertė, o atskiruose straipsniuose – jo vertė pagal kito ilgalaikio turto grupes.

21.9. A.4.1 straipsnyje ***Biologinis turtas*** pateikiama specifinio žemės ūkio turto – augalų ir gyvūnų vertė.

21.10. A.4.1.1 straipsnyje *Daugiamečiai sodiniai* parodoma ūkio sodų, uogynų ir kitų jaunų bei derančių daugiamečių sodinių vertė. Jaunų daugiamečių sodinių vertę sudaro faktinė jų įsigijimo ir auginimo išlaidų suma. Derantys daugiamečiai sodiniai balanse pateikiami likutine verte. Šis straipsnis užpildomas pagal 170 sąskaitos *Jauni daugiamečiai sodiniai*, 171 sąskaitos *Derantys daugiamečiai sodiniai* ir 131 sąskaitos *Daugiamečių sodinių nusidėvėjimas* likučių duomenis.

21.11. A.4.1.2 straipsnyje *Produktyvieji ir kiti gyvūnai* pateikiama ūkyje turimų darbinių, veislinių, produktyviųjų ir kitų gyvūnų vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Šis straipsnis užpildomas pagal 172 sąskaitos *Produktyvieji, darbiniai ir kiti gyvūnai* likučių duomenis.

21.12. A.4.2 straipsnyje *Kitas turtas* pateikiama kito ilgalaikio turto, kuris pagal savo kilmę ir paskirtį negali būti priskiriamas nematerialiajam, ilgalaikiam materialiajam, finansiniam ar biologiniam turtui, vertė. Šis straipsnis užpildomas pagal 173 sąskaitos *Kitas turtas* likučių duomenis.

22. **B** straipsnyje ***Trumpalaikis turtas*** parodomos atsargos, per vienerius metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, pinigai.

22.1. *B.1* straipsnyje *Atsargos* pateikiama ūkio gamybinei-komercinei veiklai vykdyti įsigyto materialiojo turto, sunaudojamo per trumpesnę nei vienerių metų laikotarpį ar vieną veiklos ciklą, vertė bei už šį turtą ir paslaugas sumokėti avansai, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų, pagamintos produkcijos bei ūkyje auginamo biologinio turto, atitinkančio trumpalaikio turto reikalavimus, vertė.

22.2. *B.1.1* straipsnyje *Žaliavos ir medžiagos* pateikiama visų ūkio reikmėms skirtų pirktų ir nepanaudotų medžiagų (sėklų, pašarų, augalų ir gyvūnų apsaugos priemonių, degalų ir tepalų, atsarginių dalių ir kt.) vertė. Žaliavos ir medžiagos balanse pateikiamos faktine įsigijimo savikaina. Šis straipsnis pildomas pagal 201 sąskaitos *Žaliavos ir medžiagos* likučių duomenis.

22.3. *B.1.2* straipsnyje *Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai* pateikiama gamybos, iš kurios dar negauta produkcija, išskyrus pasėlius, vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 2020 sąskaitos *Augalininkystė* ir 2024 sąskaitos *Produkcijos ir gyvūnų perdirbimas* likučių duomenis.

22.4. *B.1.3* straipsnyje *Produkcija* pateikiama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkyje likusios visos ūkyje pagamintos produkcijos, kuri skirstoma į žemės ūkio produkciją ir kitą produkciją, vertė.

22.5. *B.1.3.1* straipsnyje *Žemės ūkio produkcija* pateikiama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkyje likusių iš jo valdomo biologinio turto gautų žemės ūkio produktų ir perdirbtų savos gamybos žemės ūkio produktų vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, žemės ūkio produktai gali būti įkainoti pasigaminimo savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, buvusią produktų užregistravimo apskaitoje metu. Perdirbti savos gamybos žemės ūkio produktai įkainojami faktine pasigaminimo savikaina. Šis straipsnis pildomas pagal 2030 sąskaitos *Žemės ūkio produkcija* likučio duomenis.

22.6. *B.1.3.2* straipsnyje *Kita produkcija* parodoma kitos ūkyje pagamintos produkcijos vertė, kuri nustatoma pagal 2031 sąskaitos *Kita produkcija* likučio duomenis. Kita produkcija balanse pateikiama įkainojus faktine pasigaminimo savikaina.

22.7. *B.1.4* straipsnyje *Biologinis turtas* parodoma trumpalaikiam turtui priskiriamo biologinio turto (auginamų gyvūnų bei pasėlių) vertė.

22.8. *B.1.4.1* straipsnyje *Auginami, penimi ir kiti gyvūnai* pateikiama ūkyje auginamų gyvūnų vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Šis straipsnis pildomas pagal 2050 sąskaitos *Auginami, penimi ir kiti gyvūnai* likučių duomenis.

22.9. *B.1.4.2* straipsnyje *Pasėliai* pateikiama ūkio pasėlių vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Straipsnis pildomas pagal 2051 sąskaitos *Pasėliai* analitinių sąskaitų likučių duomenis.

22.10. *B.1.5* straipsnyje *Sumokėti avansai* pateikiami duomenys apie ūkio sumokėtus avansus už atsargas ir paslaugas. Šis straipsnis užpildomas pagal 208 sąskaitos *Sumokėti avansai už atsargas ir paslaugas* duomenis.

22.11. *B.2* straipsnyje *Per vienerius metus gautinos sumos* pateikiamos trumpalaikės skolos, t. y. tokios skolos, kurios turi būti sugrąžintos ūkiui per ne ilgesnį kaip vienerių metų laikotarpį. Gautinos skolos pateikiamos atėmus abejotinių skolų sumas.

22.12. *B.2.1* straipsnyje *Pirkėjų skolos* surašomos skolos ūkiui už parduotus produktus, biologinį turtą ir suteiktas paslaugas. Jos parodomas gautinų sumų dydžiu, užfiksuotu pardavimų dokumentuose. Šios skolos mažinamos abejotinių skolų dydžiu. Pirkėjų skolos įrašomos į balansą pagal 241 sąskaitos *Pirkėjų skolos* ir 2490 sąskaitos *Abejotinos pirkėjų skolos* likučių duomenis.

22.13. *B.2.2* straipsnyje *Kitos gautinos sumos* surašomos ūkiui priklausančios gauti kitos, ne už parduotą produkciją, biologinį turtą ir paslaugas, sumos. Šios skolos mažinamos abejotinių skolų dydžiu. Šis straipsnis pildomas pagal 244 sąskaitos *Kitos gautinos sumos* ir 2491 sąskaitos *Kitos abejotinos skolos* likučių duomenis.

22.14. *B.3* straipsnyje *Trumpalaikės investicijos* parodoma ūkio turimų terminuotųjų indėlių ir kitų trumpalaikių investicijų suma. Šis straipsnis užpildomas pagal 26 sąskaitos *Trumpalaikės investicijos* duomenis.

22.15. *B.4* straipsnyje *Pinigai* parodoma banke ir kasoje įvairia valiuta ūkio laikomų pinigų suma, kuri nustatoma pagal 27 sąskaitos *Pinigai* likučių duomenis.

22.16. *C* straipsnyje *Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptos pajamos* pateikiama informacija apie sąnaudą, kurios susidaro, kai ūkis sumoka už būsimais laikotarpiais teiktinas paslaugas, už kurias sumokėtos sumos bus tolygiai pripažįstamos sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai bus patiriamos; pajamomis pripažintas sumas, dėl kurių skolininkas prisiima įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais už ūkio teikiamas tęstines paslaugas, už kurias uždirbtos pajamos kaupiamos tolygiai. Šis straipsnis pildomas pagal 29 sąskaitos *Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptos pajamos* duomenis.

Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai

23. *D* straipsnyje *Nuosavas kapitalas* parodoma ūkio nuosavų išteklių suma. Šis straipsnis pildomas pagal 30 sąskaitos *Nuosavas kapitalas* likučio duomenis.

24. *E* straipsnyje *Dotacijos ir subsidijos* parodoma nepanaudotų dotacijų ir subsidijų suma. Šis straipsnis pildomas pagal 40 sąskaitos *Dotacijos, subsidijos* likučių duomenis.

25. *F* straipsnio *Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai* atskiruose straipsniuose parodomas ilgalaikės ir trumpalaikės ūkio skolos ir kiti įsipareigojimai:

25.1. *F1* straipsnyje *Po vienerių metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai* parodomas ilgalaikės ūkio skolos.

25.2. *F.1.1* straipsnyje *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* pateikiama šių skolų dalis, mokėtina per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Ši suma nustatoma pagal 421 sąskaitos *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* likučio duomenis.

25.3. *F.1.2* straipsnyje *Skolos kredito įstaigoms* parodomas iš bankų ir iš kitų kreditorių gautos ir negrąžintos ilgalaikės paskolos. Šis rodiklis pildomas pagal 422 sąskaitos *Skolos kredito įstaigoms* likučio duomenis.

25.4. *F.1.3* straipsnyje *Skolos tiekėjams* parodomas skolos, kurias ūkis turi sumokėti tiekėjams per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Straipsnis pildomas pagal 424 sąskaitos *Skolos tiekėjams* likučio duomenis.

25.5. *F.1.4* straipsnyje *Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* parodomas kitos ilgalaikės ūkio skolos, kurios neįrašytos į kitus *F.1* straipsnius. Šių skolų suma įrašoma pagal sąskaitos 428 *Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* likučio duomenis.

25.6. *F.2* straipsnis *Per vienerius metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai* apima trumpalaikes ūkio skolas ir kitus įsipareigojimus.

25.7. *F.2.1* straipsnyje *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* parodoma lizingo (finansinės nuomos) trumpalaikių skolų bei lizingo (finansinės nuomos) ilgalaikių skolų suma, mokėtina per trumpesnę kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Ši suma nustatoma pagal 440 sąskaitos *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* likučio duomenis.

25.8. *F.2.2* straipsnyje *Skolos kredito įstaigoms* pateikiama iš bankų ir iš kitų kreditorių gautų ir negrąžintų trumpalaikių paskolų bei ilgalaikių banko ir kitų kreditorių paskolų suma, mokėtina per trumpesnę kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Duomenys įrašomi pagal 441 sąskaitos *Skolos kredito įstaigoms* likučius.

25.9. *F.2.3* straipsnyje *Gauti avansai* parodoma ūkio skola pirkėjams bei kitiems asmenims dėl gautų avansų už iš ūkio perkamą produkciją, gaunamas paslaugas ir kt. Šis rodiklis pildomas pagal 442 sąskaitos *Gauti avansai* likučio duomenis.

25.10. *F.2.4* straipsnis *Skolos tiekėjams* parodoma ūkio trumpalaikių skolų už pirktas materialines vertybes ir gautas paslaugas suma bei ilgalaikių skolų tiekėjams suma, mokėtina per trumpesnę kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Jis pildomas pagal 443 sąskaitos *Skolos tiekėjams* likutį.

25.11. *F.2.5* straipsnis *Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai* skirtas ūkio skoloms samdomiems darbuotojams bei su darbo santykiais susijusių mokesčių ir įmokų skoloms parodyti. Skolos suma įrašoma pagal 448 sąskaitos *Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai* likučio duomenis.

25.12. *F.2.6* straipsnyje *Kitos mokėtinios sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai* parodomos kitos, anksčiau balanse neparodytos, trumpalaikės ūkio skolos, t. y. skolos valstybės institucijoms už mokėtiną pridėtinės vertės mokestį, gyventojų pajamų mokestį, ūkininko socialinio bei sveikatos draudimo įmokas ir pan., draudimo bendrovėms ir pan. Šis straipsnis pildomas pagal 449 sąskaitos *Kitos mokėtinios sumos* likučio duomenis.

26. **G** straipsnyje *Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos* pateikiama informacija apie: sukauptas sąnaudas – per ataskaitinį ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais už gautas tęstinio pobūdžio paslaugas sąnaudomis tolygiai pripažintas sumas, dėl kurių ūkis prisiėmė įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais; ateinančių laikotarpių pajamas, t. y., ūkio dar neuždirbtas, tačiau pirkėjų (užsakovų) už teikiamas tęstinio pobūdžio paslaugas sumokėtas sumas, kurios pajamomis bus tolygiai pripažįstamos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai, suteikus paslaugą, jos bus uždirbamos. Šis straipsnis pildomas pagal 49 sąskaitos *Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos* likučio duomenis.

ANTRASIS SKIRSNIS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

27. **I** straipsnyje *Pardavimo pajamos* pateikiamos grynosios pardavimo pajamos, uždirbtos per ataskaitinį laikotarpį už parduotus savos gamybos žemės ūkio produktus, perdirbtus savos gamybos žemės ūkio produktus, biologinį turtą ir kitą pagrindinei veiklai priskiriamą savos gamybos produkciją bei atliktus darbus ir suteiktas paslaugas (ataskaitos forma pateikta 4 priede). Nustatant jų dydį atsižvelgiama į suteiktas nuolaidas bei parduotų prekių grąžinimą. Grynosios pardavimo pajamos nustatomos iš pardavimo pajamų sumos (neįskaitant PVM) atimant po pardavimo pirkėjams suteiktų nuolaidų sumas ir sugrąžintų prekių vertę. Duomenys imami iš 50 sąskaitos *Pardavimo pajamos*.

28. **II** straipsnyje *Dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis* parodomos panaudotos tiesioginės ar kompensacinės išmokos bei kitos išmokos, suteikiamos ūkio pajamų lygiui palaikyti ar pajamų netekimui kompensuoti ir žemės ūkio veikloje naudojamam biologiniam turtui įsigyti. Šis straipsnis užpildomas iš 52 sąskaitos *Panaudotos dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis*.

29. **III** straipsnyje *Pardavimo savikaina* pateikiama parduotų savos gamybos žemės ūkio produktų, perdirbtų savos gamybos žemės ūkio produktų, biologinio turto ir kitos pagrindinei veiklai priskiriamos savos gamybos produkcijos bei atliktų darbų ir suteiktų paslaugų vertė:

29.1. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti savikaina, šiame straipsnyje pateikiama parduotų savos gamybos žemės ūkio produktų, perdirbtų savos gamybos žemės ūkio produktų, biologinio turto ir kitos pagrindinei

veiklai priskiriamos savos gamybos produkcijos bei darbų ir suteiktų paslaugų grynoji pardavimo savikaina. Ją sudaro apskaitoje užregistruota minėto turto ir suteiktų paslaugų savikaina, iš kurios atimta pirkėjų gražintų prekių savikaina. Duomenys imami iš 60 sąskaitos *Pardavimo savikaina*.

29.2. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas, šiame straipsnyje pateikiama parduotų savos gamybos žemės ūkio produktų ir biologinio turto tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas, bei perdirbtų produktų, atliktų darbų ir suteiktų paslaugų grynoji pardavimo savikaina. Duomenys imami iš 600 sąskaitos *Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą)*.

29.2.1. Parduotas biologinis turtas pateikiamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, buvusią jo pardavimo momentu.

29.2.2. Parduoti savos gamybos žemės ūkio produktai pateikiami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, buvusią jų pirminio pripažinimo metu.

29.2.3. Parduotų perdirbtų produktų, atliktų darbų bei suteiktų paslaugų grynąją pardavimo savikainą sudaro apskaitoje užregistruota jų savikaina, iš kurios atimta pirkėjų gražintų prekių savikaina.

29.3. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas, šiame straipsnyje pateikiama parduoto biologinio turto, savos gamybos žemės ūkio produktų, perdirbtų produktų, atliktų darbų bei suteiktų paslaugų vertė bei biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte rezultatas. Duomenys imami iš 601 sąskaitos *Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą)*.

30. IV straipsnyje ***Biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte rezultatas*** ūkiai, kurie biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertina tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taiko nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, parodo biologinio turto tikrosios vertės pokytį dėl biologinio turto fizinių savybių ir kainos pasikeitimų per ataskaitinį laikotarpį bei skirtumą tarp ūkyje sukurto biologinio turto ir iš jo gautų žemės ūkio produktų įsigijimo (pasigaminimo) išlaidų ir šio turto vertės, įkainojus jį tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, pirminio pripažinimo metu. Duomenys imami iš 51 sąskaitos *Pajamos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte* ir 61 sąskaitos *Sąnaudos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte*.

31. *V* straipsnyje ***Bendrojo pelno (nuostolių)*** rodiklis apskaičiuojamas prie pardavimo pajamų pridėjus dotacijas, susijusias su pajamomis, atėmus pardavimo savikainą ir pridėjus arba atėmus biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąją vertę rezultata.

32. *VI* straipsnyje ***Pardavimo sąnaudos*** parodomas produktų pardavimui ir paslaugų teikimui užtikrinti per ataskaitinį laikotarpį patirtos pardavimo sąnaudos, kurių negalima susieti su konkrečiomis parduotomis prekėmis ar paslaugomis. Šiame straipsnyje taip pat parodomas prekybos patalpų ir įrangos nusidėvėjimo, nuomos, eksploatavimo, pagamintų prekių sandėliavimo sąnaudos, komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio bei sveikatos draudimo įmokos ir įmokos į Garantinį bei Ilgalaikio darbo išmokų fondus, paslaugų ir prekių reklamos ir kitos panašios sąnaudos. Šis straipsnis pildomas pagal 62 sąskaitos *Pardavimo sąnaudos* duomenis.

33. *VII* straipsnyje ***Bendrosios ūkio sąnaudos*** parodomas bendrosios ūkio sąnaudos, sudarančios sąlygas ūkiui vykdyti veiklą. Bendrosioms ūkio sąnaudoms priskiriamos bendro naudojimo ilgalaikio turto eksploatacijos, nuomos, nusidėvėjimo (amortizacijos), nurašymo, draudimo, kitų gautų paslaugų, ryšių, apskaitos tvarkymo, su ūkio veikla susijusių įvairių mokesčių (neatskaitomo PVM, kuris neįskaitomas į turto įsigijimo savikainą, ūkininko bei jo partnerių socialinio ir sveikatos draudimo ir panašių), išskyrus ūkininko mokamą gyventojų pajamų mokestį, abejotinių skolų sąnaudos, baudos ir delspinigiai už netinkamą sutarčių vykdymą ar produkcijos broką, likviduoto ilgalaikio turto likutinė vertė ir kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos. Šis straipsnis pildomas pagal 63 sąskaitos *Bendrosios ūkio sąnaudos* duomenis.

34. *VIII* straipsnis ***Pagrindinės (tipinės) veiklos pelnas (nuostoliai)*** parodo skirtumą tarp bendrojo pelno (nuostolių) bei pardavimo ir bendrųjų ūkio sąnaudų.

35. *IX* straipsnyje ***Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)*** parodomi kitos ūkio veiklos, kurios ūkis nelaiko pagrindine ir nepriskiria finansinei ir investicinei veiklai, rezultatai. Jie gaunami iš kitos veiklos pajamų atėmus kitos veiklos sąnaudas. Kitos veiklos pajamas ir sąnaudas sudaro:

35.1. Kitos veiklos pajamas sudaro nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo pelnas, turto nuomos, ūkio kitos, pagrindinei veiklai nepriskiriamos, produkcijos bei paslaugų pardavimo pajamos, pajamos, gautos likvidavus ilgalaikį turtą, gautos kompensacijų sumos, viršijančios patirtus nuostolius, ir panašios pajamos. Šios pajamos nustatomos iš 54 sąskaitos *Kitos pajamos*.

35.2. Kitos veiklos sąnaudas sudaro nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo nuostoliai, išnuomoto turto išlaikymo sąnaudos (nusidėvėjimas, draudimas ir kt.), kitos, pagrindinei veiklai nepriskiriamos, produkcijos bei paslaugų pardavimo savikaina ir kitos, su kitos veiklos pajamomis susijusios, sąnaudos. Šios sąnaudos nustatomos iš 64 sąskaitos *Kitos sąnaudos*.

36. *X* straipsnyje **Finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)** parodomas šios veiklos rezultatas kaip jos pajamų ir sąnaudų skirtumas. Finansinės ir investicinės veiklos pajamas ir sąnaudas sudaro:

36.1. Finansinės ir investicinės veiklos pajamas sudaro ilgalaikių ir trumpalaikių investicijų perleidimo pelnas, palūkanos už suteiktas paskolas ir banke laikomus pinigus, valiutų kursų pokyčio pelnas, pripažintos (ūkio naudai) baudos ir delspinigiaai už pavėluotus atsiskaitymus, dividendų pajamos ir kt. Šios pajamos nustatomos iš 55 sąskaitos *Finansinės ir investicinės veiklos pajamos*.

36.2. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro ilgalaikių ir trumpalaikių investicijų perleidimo nuostoliai, palūkanos už gautas paskolas ir lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjama turtą, valiutų kursų pokyčio nuostolis, mokėtinos baudos ir delspinigiaai už pavėluotus atsiskaitymus ir kt. Šios sąnaudos nustatomos iš 65 sąskaitos *Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos*.

37. *XI* straipsnis **Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą** gaunamas prie pagrindinės (tipinės) veiklos pelno (nuostolių) pridėjus kitos veiklos ir finansinės bei investicinės veiklos rezultatus.

38. *XII* straipsnyje **Gyventojų pajamų mokestis** parodoma ataskaitiniam laikotarpiui tenkanti gyventojų pajamų mokesčio suma, apskaičiuota pagal mokesčius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, jeigu ūkininkas privalo mokėti šį mokestį. Duomenys imami iš 69 sąskaitos *Ūkininko gyventojų pajamų mokestis* debeto.

39. *XIII* straipsnis **Grynasis pelnas (nuostoliai)** parodo galutinį ūkio veiklos rezultatą, t. y. uždirbtą pelną arba nuostolius. Grynasis pelnas (nuostoliai) gaunamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atėmus gyventojų pajamų mokesčio sumą. Šis ataskaitos rodiklis turi būti lygus 34 sąskaitos *Pelnas (nuostoliai)* kredito ir debeto apyvartų skirtumui.

TREČIASIS SKIRSNIS PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

40. Pinigų srautų ataskaita gali būti rengiama netiesioginiu (5 priedas) ir tiesioginiu būdu (6 priedas). Šie ataskaitos rengimo būdai skiriasi tik pinigų srautų iš pagrindinės veiklos pateikimu. Pinigų srautai iš investicinės ir finansinės veiklos abiem atvejais pateikiami tik tiesioginiu būdu.

41. Pagrindinės veiklos pinigų srautus pateikiant netiesioginiu būdu, ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai) perskaičiuojamas į ataskaitinio laikotarpio pinigų kiekį, parodantį ūkio pinigų padidėjimą ar sumažėjimą, vykdant pagrindinę ūkio veiklą:

41.1. Šiuo būdu skaičiuojant pagrindinės veiklos pinigų srautus, koreguojama grynojo pelno arba nuostolio suma, apskaičiuota Pelno (nuostolių) ataskaitoje. Koregavimo tikslas – parodyti ryšį tarp kaupimo principu apskaičiuoto finansinio rezultato (pelno arba nuostolio) ir ūkio pinigų pokyčio dėl pagrindinės veiklos.

41.2. Pinigų srautų ataskaitos straipsnis *Grynasis pelnas (+) arba nuostoliai (-)* užpildomas, įrašant ūkio veiklos finansinį rezultatą iš Pelno (nuostolių) ataskaitos.

41.3. Grynojo pelno arba nuostolių suma pirmiausia koreguojama, pridedant nepiniginių išlaidų – ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų sumą (straipsnis *Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos*). Ji apskaičiuojama iš 13 sąskaitos *Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)* kredito apyvartos sumos atimant 401 sąskaitos *Su turtu susijusios dotacijos debeto apyvartos* (išskyrus gražintą dotaciją) sumą.

41.4. Ilgalaikio turto perleidimo operacijos priskiriamos investicinei ūkio veiklai, todėl šių operacijų rezultatai turi būti eliminuojami iš pagrindinės veiklos pinigų srautų, pateikiant straipsnyje *Ilgalaikio materialiojo turto perleidimo ir likvidavimo rezultatų eliminavimas*. Duomenys randami 540 sąskaitoje *Ilgalaikio turto perleidimo pelnas ir / arba* 640 sąskaitoje *Ilgalaikio turto perleidimo nuostolis*.

41.5. Grynojo pelno ar nuostolio suma Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodo finansinį rezultatą iš visos, o ne tik pagrindinės ūkio veiklos, todėl norint teisingai apskaičiuoti pinigų srautus iš pagrindinės veiklos, reikia atimti finansinės ir investicinės veiklos pelno sumą arba pridėti nuostolių sumą. Straipsnyje *Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas* pateikiamas finansinės ir investicinės veiklos pelnas (-) arba nuostoliai (+), nes finansinės ir investicinės veiklos pinigų srautams skirti atskiri Pinigų srautų ataskaitos straipsniai antrojoje ir trečiojoje ataskaitos dalyse. Duomenys šiam straipsniui įrašomi iš Pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnio *Finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)*, pakoreguoto valiutos kursų pasikeitimo pelno (nuostolio), susijusio su pagrindinės veiklos straipsniais, sumomis.

41.6. Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija ir gyvūnai mažina ūkio produkcijos ir gyvūnų likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, tačiau neturi įtakos pinigų srautams. Todėl koreguojant pelno (nuostolių) sumą šie duomenys yra eliminuojami. Informacija Pinigų srautų ataskaitos straipsniui *Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija ir gyvūnai (-)* užpildyti imama iš 311 sąskaitos *Paėmimas asmeninėms reikmėms* analitinės apskaitos.

41.7. Ataskaitos straipsnio *Po vienerių metų gautinų sumų padidėjimas, sumažėjimas* suma apskaičiuojama palyginus informaciją apie po vienerių metų gautinas sumas, išskyrus suteiktas ilgalaikes paskolas, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje, sukauptą 16 sąskaitos *Ilgalaikis finansinis turtas* analitinėje apskaitoje.

41.8. Per ataskaitinį laikotarpį žaliavoms ir medžiagoms pirkti išleistų pinigų suma neatsispindi grynojo pelno (nuostolių) sumoje. Todėl šią sumą reikia koreguoti atsargų, išskyrus biologinį turtą ir sumokėtus avansus, vertės pokyčio suma: žaliavų ir medžiagų, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų bei produkcijos vertei padidėjus per ataskaitinį laikotarpį, padidėjimo suma atimama iš

grynojo pelno (nuostolių) sumos; žaliavų ir medžiagų, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų bei produkcijos vertei per ataskaitinį laikotarpį sumažėjus, atitinkama suma pridedama prie grynojo pelno (nuostolių) sumos. Straipsnio *Atsargų, išskyrus biologinį turtą ir sumokėtus avansus, padidėjimas, sumažėjimas* suma apskaičiuojama, lyginant Balanso straipsnių *Žaliavos ir medžiagos, Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai, Produkcija* sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje su šių straipsnių suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

41.9. Tokią pat įtaką finansinio rezultato perskaičiavimui į pinigų pokytį turi *biologinio turto (išskyrus darančius daugiamečius sodinius) vertės sumažėjimas ir padidėjimas*, todėl šio turto vertei padidėjus per ataskaitinį laikotarpį, padidėjimo suma atimama iš grynojo pelno (nuostolių) sumos, o šio turto vertei per ataskaitinį laikotarpį sumažėjus, atitinkama suma pridedama prie grynojo pelno (nuostolių) sumos. Biologinio turto vertės pokytis apskaičiuojamas lyginant Balanso straipsnio *A 4.1 Biologinis turtas* (išskyrus darančius daugiamečius sodinius) ir Balanso straipsnio *B 1.4 Biologinis turtas* sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje su šių straipsnių sumomis ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

41.10. Straipsnyje *Sumokėtų avansų padidėjimas, sumažėjimas* pateikiamas už atsargas ir paslaugas sumokėtų avansų pokytis, kuris nustatomas palyginus Balanso straipsnio *Sumokėti avansai* duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių skolų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

41.11. *Pirkėjų skolų* pokytis parodomas palyginus Balanso straipsnio *Pirkėjų skolas* duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių skolų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

41.12. Kitų gautinų sumų pokytis pateikiamas, palyginus analogiškų pavadinimų Balanso straipsnių duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Jų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

41.13. Trumpalaikių investicijų pokytis pateikiamas palyginus analogiškų pavadinimų Balanso straipsnių duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Jų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

41.14. Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptų pajamų pokytis pateikiamas palyginus analogiško Balanso straipsnio duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Jų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

41.15. Skolų tiekėjams ir gautų avansų pokytis pateikiamas viename *Pinigų srautų ataskaitos* straipsnyje. Jų pokytis apskaičiuojamas pagal Balanso straipsnių *F 1.3* ir *F 2.4 Skolos tiekėjams* bei straipsnio *F 2.3 Gauti avansai* duomenis, palyginus skolas, buvusias ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių ūkio skolų padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

Skaičiuojant šių skolų pokytį, eliminuojamos skolos tiekėjams už ilgalaikį turtą (be PVM, jei ūkis yra PVM mokėtojas).

41.16. Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų pokyčiai pateikiami, apskaičiavus skirtumus tarp analogiško pavadinimo Balanso straipsnio sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

41.17. Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų pokyčiai pateikiami, apskaičiavus skirtumus tarp Balanso straipsnių F 1.4 *Kitos mokėtinų sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* bei F 2.6 *Kitos mokėtinų sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai* sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

41.18. Sukaupytų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų pokyčiai pateikiami, apskaičiavus skirtumus tarp tokio pat pavadinimo Balanso straipsnio sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

41.19. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą, susidariusį vykdant ūkio pagrindinę veiklą.

42. Pagrindinės veiklos pinigų srautus pateikiant tiesioginiu būdu pinigų srautų ataskaitoje, pagrindinės veiklos pinigų srautai pateikiami iš 27 sąskaitos *Pinigai* analitinės apskaitos:

42.1. Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos – tai pinigų gavimai ir išmokėjimai, vykdant pagrindinę ūkio veiklą. Patogiausia šią ataskaitos dalį pildyti sugrupavus 27 sąskaitoje *Pinigai* užfiksuotas ūkines operacijas. Rengiant Pinigų srautų ataskaitą tiesioginiu būdu nurodoma, kiek pinigų gauta iš pirkėjų, iš kitų skolininkų, iš biudžeto PVM, kiek gauta dotacijų, susijusių su pajamomis, kiek sumokėta medžiagų bei paslaugų tiekėjams, sumokėta į biudžetą PVM ir kitų mokesčių, sumokėta kitų išmokų (darbo užmokesčio, socialiniam ir sveikatos draudimui ir kt.). Informacija apie pinigų gavimus iš pirkėjų ir mokėjimų tiekėjams pateikiama su PVM.

42.2. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš pagrindinės veiklos.

43. Investicinės veiklos pinigų srautai Pinigų srautų ataskaitoje pateikiami atskirai, nes jie parodo pinigų sumas, per ataskaitinį laikotarpį išleistas įsigyti finansiniam turtui, kuris uždirbs pajamas (kartu ir pinigus) ateityje, taip pat pinigų įplaukas, perleidžiant tokį turtą:

43.1. Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimo straipsnyje parodoma pinigų suma, sumokėta už pirktą ilgalaikį turtą. Šiame straipsnyje taip pat pateikiamos pinigų sumos, sumokėtos statant, rekonstruojant ar remontuojant ilgalaikį materialųjį turtą, kuriuo ūkis disponuoja ir kurio vertė yra didinama.

43.2. Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimo straipsnyje parodoma pinigų suma, gauta pardavus minėtą turtą.

43.3. Jei ūkis yra PVM mokėtojas, ilgalaikio turto pirkimo ir pardavimo operacijas reikia registruoti be PVM, kadangi į valstybės biudžetą pervedamas tik susidaręs šio mokesčio skirtumas. Iš pirkėjų ar iš biudžeto gauta ir tiekėjams ar į biudžetą sumokėta PVM suma nurodoma *Pinigų srautų ataskaitos* pinigų srautų iš pagrindinės veiklos dalyje.

43.4. Įsigijus kitų įmonių akcijų, pajų, sumokėtoji pinigų suma nurodoma straipsnyje *Ilgalaikių investicijų įsigijimas*.

43.5. *Ilgalaikių investicijų perleidimas* – tai pinigų įplaukos, pardavus ne pardavimui įsigytus kitų įmonių nuosavybės dokumentus (akcijas, pajus).

43.6. Suteikus paskolas tretiesiems asmenims, paskolinta pinigų suma pateikiama straipsnyje *Paskolų suteikimas*.

43.7. Straipsnyje *Paskolų susigrąžinimas* parodomas pinigų įplaukos, gautos susigrąžinus paskolas iš trečiųjų asmenų.

43.8. *Gauti dividendai ir palūkanos* – pinigų sumos, gautos už ūkio turimas kitų įmonių akcijas ir pajus, už ūkio sąskaitose banke laikomus pinigus ir už suteiktas paskolas.

43.9. Straipsniuose *Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai* bei *Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai* parodomas vykdant investicinę veiklą išleistos ar gautos pinigų sumos, nepateiktos pirmiau minėtuose investicinės veiklos pinigų srautų straipsniuose (pvz., pinigų pervedimas į terminuotųjų indėlių sąskaitą ar pinigų įplaukos susigrąžinus terminuotuosius indėlius).

43.10. Pinigų srautų ataskaitos investicinės veiklos pinigų srautų straipsniai užpildomi iš 27 sąskaitos *Pinigai* analitinės apskaitos.

43.11. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius, apskaičiuojami grynieji investicinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš investicinės veiklos.

44. Finansinės veiklos pinigų srautai rodo ūkio pinigų įplaukas ir išmokas, susijusias su kitais finansavimo šaltiniais: pinigų įnešimas ir išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams, gautos ir gražintos paskolos, lizingo mokėjimai, sumokėtos palūkanos ir pan. Straipsnyje *Gautos dotacijos, susijusios su turtu*, nurodoma per ataskaitinį laikotarpį pinigais gautų dotacijų, skirtų įsigyti ilgalaikį turtą, suma. Patogiausia šią ataskaitos dalį užpildyti išanalizavus 27 sąskaitoje *Pinigai* užfiksuotas ūkines operacijas. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji finansinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš finansinės veiklos.

45. Pinigų srautų ataskaitos straipsnyje *Valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų likučiui* teigiama arba neigiama suma pateikiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynųjų pinigų likučiui.

46. Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas) – tai pinigų padidėjimo (+) ar sumažėjimo (-) bendra suma per laikotarpį iš pagrindinės, investicinės ir finansinės veiklos.

47. Pinigų likutis laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje – tai 27 sąskaitos *Pinigai* likučiai atitinkamai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje. Pinigų likučių sumos turi sutapti su *Balanso* straipsnio *Pinigai* informacija ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

48. Pinigų padidėjimo arba sumažėjimo per laikotarpį suma turi sutapti su skirtumu tarp pinigų likučių laikotarpio pabaigoje ir pradžioje.

KETVIRTASIS SKIRSNIS AIŠKINAMASIS RAŠTAS

49. Aiškinamasis raštas yra sudėtinė finansinių ataskaitų rinkinio dalis, kurioje atskleidžiama papildoma reikšminga informacija finansinių ataskaitų sumoms paaiškinti. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie kitose finansinėse ataskaitose neparodytus ūkio finansinius pasižadėjimus, garantijas, neapibrėžtuosius įsipareigojimus ir neapibrėžtąjį turtą, visų reikšmingų užstatų rūšis ir pobūdį, jei tokių yra.

50. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

50.1. bendroji dalis;

50.2. apskaitos politika;

50.3. aiškinamojo rašto pastabos.

51. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiama bendra informacija apie ūkį ir jo veiklą:

51.1. ūkio įregistravimo data;

51.2. finansinių metų pradžia ir pabaiga;

51.3. trumpas ūkio veiklos apibūdinimas;

51.4. ūkio dalyvavimas paramos programose;

51.5. vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį arba darbuotojų skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

52. Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje turi būti nurodomi teisės aktai, kuriais buvo vadovautasi tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas, ir pateikta informacija apie taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams. Šioje dalyje nurodomi:

52.1. pasirinktas biologinio turto ir iš jo gautų žemės ūkio produktų įvertinimo būdas (įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ar tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas);

52.2. taikyti biologinio turto ir iš jo gautų žemės ūkio produktų tikrosios vertės nustatymo būdai (jeigu pasirinktas tikrosios vertės būdas, atėmus pardavimo išlaidas);

52.3. negražinamo pridėtinės vertės mokesčio priskyrimas turto įsigijimo savikainai ar bendrosioms ūkio sąnaudoms;

52.4. žemės ir miško įvertinimo būdas (įsigijimo savikaina ar perkainota verte);

52.5. naudotas atsargų apskaitos būdas (nuolat ar periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas);

52.6. taikyti sunaudotų atsargų įvertinimo būdai (FIFO, svertinio vidurkio ar kt.);

52.7. asmeninio turto dalis, naudojama ūkio veikloje (procentais), nustatyta atsižvelgiant į turto rūšį ir ekonominę naudą: naudojant transporto priemones – į ūkio reikalais nuvažiuojamų kilometrų skaičių, naudojant patalpas – į patalpų plotą, naudojamą ūkio veiklai, naudojant įrenginius – į įrenginių darbo ūkyje laiką;

52.8. ūkyje nusistatyta minimali ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertė;

52.9. kita su apskaitos politika susijusi informacija.

53. Jeigu keičiama ūkio apskaitos politika, aiškinamajame rašte nurodomas faktas, kad buvo pakeista apskaitos politika, ir nurodomos keitimo priežastys.

54. Aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiamos tik reikšmingus finansinių ataskaitų straipsnius paaiškinančios lentelės ir (arba) tekstinė informacija. Tokios informacijos pavyzdžiai: ilgalaikio turto sukaupto nusidėvėjimo kaita; duomenys apie išsinuomotą ilgalaikį materialųjį turtą; duomenys apie valdomą ilgalaikį materialųjį turtą, gautą pagal panaudos sutartis; išnuomoto turto likutinė vertė, nuomos trukmė ir galimybė ją pratęsti; pagal panaudos sutartį perduoto turto vertė, panaudos laikotarpis ir galimybė jį pratęsti; ir kita papildoma informacija.

55. Aiškinamąjį raštą, kaip ir visas kitas finansines ataskaitas, pasirašo ūkininkas arba gyventojas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-264](#), 2018-04-25, paskelbta TAR 2018-04-26, i. k. 2018-06599

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijų 1 priedas

PAVYZDINIS ŪKIO SĄSKAITŲ PLANAS

SĄSKAITŲ KLASĖS	
Sąskaitos	
1 klasė. ILGALAIKIS TURTAS	
11 Nematerialusis turtas	
12 Ilgalaikis materialusis turtas	120 Žemė
	121 Miškas
	122 Pastatai ir statiniai
	123 Mašinos ir įranga
	124 Transporto priemonės
	125 Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai
	126 Sumokėti avansai už ilgalaikį materialųjį turtą
	127 Vykdomi materialiojo turto statybos darbai
13 Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija) (-)	130 Nematerialiojo turto amortizacija
	131 Daugiamečių sodinių nusidėvėjimas
	132 Pastatų ir statinių nusidėvėjimas
	133 Mašinų ir įrangos nusidėvėjimas
	134 Transporto priemonių nusidėvėjimas
	135 Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių nusidėvėjimas
16 Ilgalaikis finansinis turtas	
17 Kitas ilgalaikis turtas	170 Jauni daugiamečiai sodiniai
	171 Derantys daugiamečiai sodiniai
	172 Produktyvieji, darbiniai ir kiti gyvūnai
	173 Kitas turtas
2 klasė. TRUMPALAIKIS TURTAS	
20 Atsargos	201 Žaliavos ir medžiagos
	2010 Pirkta sėkla
	2011 Pirkti pašarai
	2012 Trąšos
	2013 Augalų ir gyvūnų apsaugos priemonės
	2014 Degalai ir tepalai
	2015 Atsarginės dalys ir remonto medžiagos
	2019 Kitos medžiagos
	202 Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai
	2020 Augalininkystė
	2021 Pieninė gyvulininkystė
	2022 Mėsinė gyvulininkystė
	2023 Kita gyvulininkystė
	2024 Savos produkcijos perdirbimas
	2025 Paslaugos žemės ūkiui
	2026 Gamybos aptarnavimas

	203 Produkcija
	2030 Žemės ūkio produkcija
	2031 Kita produkcija
	205 Biologinis turtas
	2050 Auginami, penimi ir kiti gyvūnai
	2051 Pasėliai
	208 Sumokėti avansai už atsargas ir paslaugas
24 Per vienerius metus gautinos sumos	241 Pirkėjų skolos
	244 Kitos gautinos sumos
	2440 Suteiktos paskolos
	2441 Gautinas pridėtinės vertės mokestis
	2446 Kitos gautinos skolos
	249 Abejotinos skolos (-)
	2490 Abejotinos pirkėjų skolos (-)
	2491 Kitos abejotinos skolos (-)
26 Trumpalaikės investicijos	
27 Pinigai	270 Šaskaitos bankuose
	271 Kasa
29 Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos	
3 klasė. NUOSAVAS KAPITALAS	
30 Nuosavas kapitalas	
31 Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas	310 Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai
	311 Paėmimas asmeninems reikmėms
34 Pelnas (nuostoliai)	
4 klasė. ĮSIPAREIGOJIMAI	
40 Dotacijos, subsidijos	401 Su turtu susijusios dotacijos
	402 Su pajamomis susijusios dotacijos
42 Po vienerių metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	421 Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai
	422 Skolos kredito įstaigoms
	424 Skolos tiekėjams
	428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai
44 Per vienerius metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	440 Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai
	4400 Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai
	4401 Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimų einamųjų metų dalis
	441 Skolos kredito įstaigoms
	4410 Įsipareigojimai pagal trumpalaikių paskolų sutartis
	4411 Skolų kredito įstaigoms einamųjų metų dalis
	442 Gauti avansai
	443 Skolos tiekėjams
	448 Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai
	4480 Mokėtinas darbo užmokestis
	4481 Mokėtinas gyventojų pajamų mokestis
	4482 Mokėtinos įmokos Sodrai
	4483 Kitos išmokos darbuotojams
	4484 Atostoginių kaupiniai
	449 Kitos mokėtinos sumos

	4492 Mokėtinas pridėtinės vertės mokestis
	4493 Kiti į biudžetą mokėtini mokesčiai ir įmokos
	4494 Kitos mokėtinės sumos
49 Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos	
5 klasė. PAJAMOS	
50 Pardavimo pajamos	
51 Pajamos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte	
52 Panaudotos dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis	
54 Kitos veiklos pajamos	540 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas
	541 Nuomos pajamos
	542 Kitos pajamos
55 Finansinės ir investicinės veiklos pajamos	550 Investicijų perleidimo pelnas
	551 Palūkanų pajamos
	552 Teigiama valiutų kurso pasikeitimo įtaka
	553 Baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus
	554 Kitos pajamos
6 klasė. SĄNAUDOS	
60 Pardavimo savikaina	600 Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą)
	601 Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą)
	6010 Pirktų atsargų ir paslaugų savikaina
	6011 Nuolaidos, grąžinimas (-)
	6012 Kitos gamybos išlaidos
	6013 Atsargų padidėjimas (sumažėjimas)
61 Sąnaudos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte	
62 Pardavimo sąnaudos	
63 Bendrosios ūkio sąnaudos	
64 Kitos veiklos sąnaudos	640 Ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai
	641 Išnuomoto turto išlaikymo sąnaudos
	642 Kitos sąnaudos
65 Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos	650 Investicijų perleidimo nuostolis
	651 Palūkanų sąnaudos
	652 Neigiama valiutų kurso pasikeitimo įtaka
	653 Baudų ir delspinigių už pavėluotus atsiskaitymus sąnaudos
	654 Kitos sąnaudos
69 Ūkininko gyventojų pajamų mokestis	

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijų
2 priedas

PAVYZDINIO ŪKIO SĄSKAITŲ PLANO PAAIŠKINIMAI

1 SKYRIUS ILGALAIKIS TURTAS

1. **11 sąskaita** *Nematerialusis turtas* skirta ūkio disponuojamo materialios formos neturinio turto, kurį naudodamas ūkis tikisi gauti tiesioginės ir netiesioginės naudos ilgiau nei vienerius metus ir kurį galima patikimai įvertinti, apskaitai. Šį turtą sudaro kompiuterių programinė įranga, verslo plėtros planai, sumokėti avansai už planuojamą įsigyti nematerialųjį turtą ir pan. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina. Sąskaitos debete registruojamas nematerialiojo turto likutis ir įsigijimas, o kredite – šio turto nurašymas. Analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną nematerialiojo turto rūšį.

2. 11 sąskaita debetuojama:

2.1. įsigyjant nematerialųjį turtą:

2.1.1. iš karto mokant pinigais (K 27);

2.1.2. trumpalaikėn skolon (K 443, 4494).

3. 11 sąskaita kredituojama:

3.1. nurašant visiškai amortizuotą nematerialųjį turtą (D 130);

3.2. nurašant prarastą ar nevysiškai amortizuotą nematerialųjį turtą:

sukaupta amortizacija (D 130),

likutinė vertė (D 63);

3.3. perleidžiant nematerialųjį turtą:

3.3.1. kai patiriamas nuostolis:

sukaupta amortizacija (D 130),

gauta ar gautina suma (D 27, 2446),

patirtas nuostolis (D 640);

3.3.2. kai uždirbamas pelnas:

sukaupta amortizacija (D 130),

gauta ar gautina suma (D 27, 2446),

uždirbtas pelnas (K 54).

4. **12 sąskaita** *Ilgalaikis materialusis turtas* skirta materialiojo turto, kuris teikia ūkiui ekonominės naudos naudojamas ilgiau nei vienerius metus, apskaitai. Šis turtas, jį įsigijus ar pasigaminus, registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Sąskaitos debete rašomas ilgalaikio materialiojo turto likutis, per ataskaitinį laikotarpį įsigytas bei priimtas naudoti turtas, o kredite – šio turto nurašymas. Sąskaitos likutis rodo turimo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą. 12 sąskaita suskirstyta į sąskaitas 120–127.

5. **120 sąskaitoje** *Žemė* registruojama ūkiui nuosavybės teise priklausanti žemė. Ūkininko ir jo partnerių perduota ūkiui naudoti žemė, pirmą kartą ją registruojant apskaitoje, vertinama perdavimo dokumentuose nurodyta verte, kuri tampa įsigijimo savikaina. Pirkta žemė įvertintina įsigijimo savikaina, o įnešus paveldėtą žemę – paveldėjimo dokumentuose nurodyta verte. Vėliau žemė gali būti apskaitoma savikaina arba perkainota verte. Žemė, kuri susieta su biologiniu turtu (pvz., kurioje įveistas sodas) apskaitoma atskirai nuo biologinio turto. Miško žemė apskaitoma atskirai nuo miško (medynų). Miško žemės ir medynų vertė nustatoma pagal VĮ Registrų centro išduotą nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą, kuriame nurodoma nuosavybės teise priklausančios miško žemės ir medynų vertė. Žemės vertė registruojama 120 sąskaitoje.

6. **121 sąskaita** *Miškas* skirta ūkiui nuosavybės teise priklausančio miško (medynų) apskaitai.

7. **122 sąskaita** *Pastatai ir statiniai* skirta ūkio nuosavybės teise turimų pastatų (karvidžių, veršidžių, kiaulidžių, sandėlių ir kt.) ir kitų statinių (vandentiekio bokštų, vamzdynų, rezervuarų, hidrotechnikos statinių, šiltnamių ir kt.) apskaitai.

8. **123 sąskaitoje** *Mašinos ir įranga* registruojama nuosavybės teise turima gamybinės paskirties technika (traktoriai, kombainai, žemės ūkio mašinos, pašarų išdalijimo įrenginiai, melžimo agregatai ir kt.), išskyrus transporto priemones.

9. **124 sąskaita** *Transporto priemonės* skirta nuosavybės teise turimų sunkvežimių, lengvųjų automobilių, priekabų ir kitų transporto priemonių apskaitai.

10. **125 sąskaitoje** *Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai* apskaitomi matavimo prietaisai, įvairūs įrankiai, kompiuteriai, baldų komplektai ir kt.

11. Prireikus ūkis gali pasirinkti sąskaitas pagal smulkesnes turto grupes. Analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną ilgalaikio materialiojo turto objektą.

12. 120–125 sąskaitos debetuojamos:

12.1. įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą:

12.1.1. skolon (K 443, 424);

12.1.2. sumokėtų avansų sąskaita (K 126);

12.1.3. iš karto mokant pinigais (K 27);

12.1.4. iš karto mokant ilgalaikės paskolos lėšomis (K 422);

12.2. įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą lizingo (finansinės nuomos) būdu:

ilgalaikės skolos suma (K 421),

trumpalaikės skolos suma (K 4400);

12.3. įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą mainais už kitą turtą:

12.3.1. kai mainų sandoris nuostolingas:

atiduoto turto įsigijimo savikaina (K 12),

atiduoto turto sukauptas nusidėvėjimas (D 132-135),

patirtas nuostolis (D 640);

12.3.2. kai mainų sandoris pelningas:

atiduoto turto įsigijimo savikaina (K 12),

atiduoto turto sukauptas nusidėvėjimas (D 132-135),

gautas pelnas (K 540);

12.4. patiriant papildomų išlaidų, susijusių su piršto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu (atsivežimu, išbandymu, remontu ir kt.) ir turto mainais (K 2019, 27, 4480, 4482, 4494, 2026);

12.5. registruojant atlikto ilgalaikio materialiojo turto remonto išlaidas, kurios viršija 50 proc. turto likutinės vertės, ir rekonstravimo išlaidas (K 2026, 443);

12.6. priimant naudoti užbaigtus statyti bei rekonstruoti pastatus bei kitus statinius (K 127);

12.7. gaunant ilgalaikį materialųjį turtą ūkininko ar jo partnerių turtinių įnašų forma (K 310);

12.8. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė padidėja) (K 30).

13. 120–125 sąskaitos kredituojamos:

13.1. investuojant ilgalaikį materialųjį turtą į žemės ūkio bendroves ir kooperatines bendroves kaip pajinį įnašą (D 16);

13.2. registruojant ilgalaikio materialiojo turto likvidavimą:

13.2.1. kai patiriamas nuostolis:

sukaupta likviduoto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135),

gautos iš likviduoto turto atsarginės dalys ar medžiagos, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 2015, 2019),

likviduoto turto likutinė vertė (atskaičius gautų dalių ir medžiagų vertę, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų būdas) (D 63);

13.2.2. kai uždirbamas pelnas:

sukaupta likviduoto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135),

gautos iš likviduoto turto atsarginės dalys ar medžiagos, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 2015, 2019),

iš likviduoto turto gautų medžiagų vertė, viršijanti likviduoto turto likutinę vertę (K 542);

13.3. registruojant ilgalaikio materialiojo turto perleidimą (pardavimą):

13.3.1. kai patiriamas nuostolis:

sukaupta perleisto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135),
iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo gauta ar gautina suma (D 27, 2446),
patirtas nuostolis (D 640);

13.3.2. kai uždirbamas pelnas:

sukaupta perleisto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135),
iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo gauta ar gautina suma (D 27, 2446),
gautas pelnas (K 540);

13.4. įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą mainais už kitą turtą:

13.4.1. kai mainų sandoris nuostolingas:

gauto turto įsigijimo savikaina (D 12),
atiduoto turto sukauptas nusidėvėjimas (D 132–135),
patirtas nuostolis (D 640);

13.4.2. kai mainų sandoris pelningas:

gauto turto įsigijimo savikaina (D 12),
atiduoto turto sukauptas nusidėvėjimas (D 132–135),
gautas pelnas (K 540);

13.5. prarandant ilgalaikį materialųjį turtą dėl stichinių nelaimių:

sukaupta prarasto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135),
prarasto turto likutinė vertė (D 63);

13.6. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė sumažėja) (D 30).

14. **126 sąskaitoje** *Sumokėti avansai už ilgalaikį materialųjį turtą* registruojamos išankstinės įmokos už 120–125 sąskaitose apskaitomą turtą.

15. 126 sąskaita debetuojama, iš anksto sumokėjus už planuojamą įsigyti ilgalaikį materialųjį turtą (K 27).

16. 126 sąskaita kredituojama, registruojant įsigytą ilgalaikį materialųjį turtą, už kurį buvo sumokėti avansai (D 120–125).

17. **127 sąskaitoje** *Vykdomi materialiojo turto statybos darbai* apskaitomos statybos darbų išlaidos, montuotinių įrenginių ir statybinių medžiagų įsigijimas ir jų panaudojimas bei su statyba susiję išankstiniai apmokėjimai. Ši sąskaita gali būti suskirstyta į sąskaitas pagal atliekamų darbų pobūdį (statyba, montavimo darbai, išankstiniai apmokėjimai už statybą), o analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną statybos objektą.

18. 127 sąskaita debetuojama:

18.1. rangovams atlikus statybos darbus ar jų dalį:

18.1.1. išankstinių mokėjimų sąskaita (K 127);

18.1.2. trumpalaikė skolon (K 443);

- 18.1.3. rangovams atlikus projektavimo darbus skolon (K 443);
- 18.2. patiriant savos statybos išlaidas:
 - 18.2.1. montuotinių įrenginių ir medžiagų sąnaudas:
 - 18.2.1.1. kai įrenginiai ir medžiagos buvo įsigyti anksčiau ir užregistruoti apskaitoje (K 127);
 - 18.2.1.2. kai įsigyti įrenginiai ir medžiagos iš karto sunaudojami statybai (K 443, 27);
 - 18.2.2. samdomų statybininkų darbo užmokesčio ir jų socialinio draudimo ūkio sąskaita sąnaudas (K 4480, 4482);
 - 18.2.3. registruojant statybai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą (K 13);
 - 18.2.4. gaunant samdyto transporto paslaugas skolon (K 443, 4494);
 - 18.2.5. teikiant statybai nuosavo transporto paslaugas (K 2026);
 - 18.2.6. patiriant kitas išlaidas (K 27 ir kt.);
- 18.3. įsigyjant montuotinius įrenginius ir medžiagas statybai:
 - 18.3.1 trumpalaikėn skolon (K 443);
 - 18.3.2. išankstinių mokėjimų sąskaita (K 127);
 - 18.3.3. iš karto mokant pinigais (K 27);
 - 18.3.4. iš karto mokant ilgalaikės paskolos lėšomis (K 422);
- 18.4. registruojant išankstinius mokėjimus už statybas (K 27).
- 19. 127 sąskaita kredituojama:
 - 19.1. priimant naudoti užbaigtus statyti pastatus bei kitus statinius (D 122);
 - 19.2. nurašant sunaudotus statybai montuotinius įrenginius ir medžiagas (D 127);
 - 19.3. registruojant rangovų atliktus statybos darbus išankstinių mokėjimų sąskaita (D 127);
 - 19.4. registruojant iš tiekėjų gautus montuotinius įrenginius bei statybines medžiagas išankstinių mokėjimų sąskaita (D 127).

20. **13 sąskaita *Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)*** yra kontrarinė (priešinga) 11 ir 12 sąskaitoms. Ji skirta nematerialiojo turto amortizacijos, riboto naudojimo laiko ilgalaikio materialiojo turto bei derančių daugiamečių sodinių nusidėvėjimo apskaitai. Žemė ir miškas priklauso neriboto naudojimo turtui ir jų nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Apskaičiuotos turto amortizacijos ir nusidėvėjimo sumos registruojamos 13 sąskaitos kredite. Šios sąskaitos debete fiksuojamos nurašomo ilgalaikio turto sukauptos nusidėvėjimo (amortizacijos) sumos. Sąskaita turi kredito likutį. Jis rodo sukauptą turimo ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją). Nematerialiojo turto amortizacijos ir atskirų rūšių materialiojo turto nusidėvėjimo apskaitai skirtos atskiros sąskaitos. 13 sąskaitos analitinės apskaitos duomenys pateikiami pagal kiekvieną turto objektą. 13 sąskaita suskirstyta į sąskaitas 130–135.

21. **130 sąskaitoje *Nematerialiojo turto amortizacija*** registruojama ūkio nematerialiojo turto amortizacija.

22. **131 sąskaitoje** *Daugiamečių sodinių nusidėvėjimas* registruojamas darančių daugiamečių sodinių nusidėvėjimas.

23. **132 sąskaita** *Pastatų ir statinių nusidėvėjimas* skirta ūkio nuosavybės teise turimų pastatų ir kitų statinių nusidėvėjimo apskaitai.

24. **133 sąskaitoje** *Mašinų ir įrangos nusidėvėjimas* registruojamas ūkio gamybinės paskirties technikos, išskyrus transporto priemones, nusidėvėjimas.

25. **134 sąskaita** *Transporto priemonių nusidėvėjimas* skirta ūkio turimų transporto priemonių nusidėvėjimo apskaitai.

26. **135 sąskaitoje** *Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių nusidėvėjimas* apskaitomas šio ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas.

27. 13 sąskaita kredituojama:

27.1. registruojant apskaičiuotą nematerialiojo turto amortizaciją:

27.1.1. naudojamo gamybai (D 202);

27.1.2. naudojamo bendrosioms ūkio reikmėms (D 63);

27.2. registruojant apskaičiuotą ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą:

27.2.1. naudojamo statybai (D 127);

27.2.2. naudojamo gamybai (D 202);

27.2.3. naudojamo bendrosioms ūkio reikmėms (D 63);

27.3. registruojant apskaičiuotą darančių daugiamečių sodinių nusidėvėjimą (D 202).

28. 13 sąskaita debetuojama:

28.1. registruojant sukauptą nurašyto nematerialiojo turto amortizacijos sumą:

nurašyto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina (K 11),

likutinė vertė (D 63);

28.2. registruojant sukauptą likviduoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą:

28.2.1 kai likviduojant patiriamas nuostolis:

likviduoto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 12),

gautos iš likviduoto turto atsarginės dalys ar medžiagos, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 2015, 2019),

likviduoto turto likutinė vertė (atskaičius gautų dalių ir medžiagų vertę, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas) (D 63);

28.2.2. kai likviduojant uždirbamas pelnas:

likviduoto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 12),

gautos iš likviduoto turto atsarginės dalys ar medžiagos, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 2015, 2019),

iš likviduoto turto gautų atsarginių dalių ar medžiagų vertė, viršijanti likviduoto turto likutinę vertę (K 542);

28.3. registruojant sukauptą likviduotų derančių daugiamečių sodinių nusidėvėjimo sumą:

28.3.1. kai likviduojant patiriamas nuostolis:

likviduotų derančių daugiamečių sodinių įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 171), gautos iš likviduotų derančių daugiamečių sodinių medžiagos, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 2019),

likviduotų derančių daugiamečių sodinių likutinė vertė (atskaičius gautų medžiagų vertę) (D 63);

28.3.2. kai likviduojant uždirbamas pelnas:

likviduotų derančių daugiamečių sodinių įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 171), gautos iš likviduotų derančių daugiamečių sodinių medžiagos, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 2019),

iš likviduotų derančių daugiamečių sodinių gautų medžiagų vertė, viršijanti likviduotų daugiamečių sodinių likutinę vertę (K 542);

28.4. registruojant sukauptą perleisto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą:

28.4.1. kai patiriamas nuostolis:

perleisto (parduoto) ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 12),

iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo (pardavimo) gauta ar gautina suma (D 27, 2446), patirtas nuostolis (D 640);

28.4.2. kai uždirbamas pelnas:

perleisto (parduoto) ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 12),

iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo (pardavimo) gauta ar gautina suma (D 27, 2446), gautas pelnas (K 540);

28.5. registruojant sukauptą mainais į kitą ilgalaikį materialųjį turtą atiduoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą:

28.5.1. kai mainų sandoris nuostolingas:

atiduoto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 12), gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (D 12), patirtas nuostolis (D 640);

28.5.2. kai mainų sandoris pelningas:

atiduoto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (K 12), gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (D 12),

gautas pelnas (K 540);

29. **16 sąskaita** *Ilgalaikis finansinis turtas* skirta ūkio ilgalaikių finansinių investicijų (valstybės vertybinių popierių, įmonių akcijų, obligacijų, ilgalaikių terminuotųjų indėlių, įneštų pajų) ir kito finansinio turto apskaitai. Sąskaitos debete registruojamas šio turto likutis ir jo įsigijimas, o kredite – finansinių investicijų perleidimas, pajų, ilgalaikių terminuotųjų indėlių ir gautinų skolų susigrąžinimas. Finansinis turtas apskaitoje registruojamas jo įsigijimo savikaina, t. y. investuota pinigų, suteiktos ilgalaikės paskolos arba turtinio įnašo suma. Analitinė apskaita tvarkoma pagal investicijų rūšis ir kiekvieną ilgalaikį skolininką.

30. 16 sąskaita debetuojuama:

30.1. įsigyjant vertybinius popierius:

30.1.1. už pinigus (K 27);

30.1.2. ilgalaikių ar trumpalaikių paskolų sąskaita (K 422, 4410);

30.2. registruojant ūkio pajinius įnašus (į žemės ūkio bendroves ir kooperatines bendroves, kredito unijas):

30.2.1. pinigais (K 27);

30.2.2. ilgalaikiu turtu (K 12);

30.3. suteikiant kitiems ūkio subjektams ilgalaikes paskolas (K 27).

31. 16 sąskaita kredituojama:

31.1. perleidžiant vertybinius popierius ir pajus:

31.1.1. perleidžiant nuostolingai:

gautos ar gautinos sumos (D 27, 2446),

perleidimo nuostoliai (D 650);

31.1.2. perleidžiant pelningai:

gautos ar gautinos sumos (D 27, 2446),

perleidimo pelnas (K 550);

31.2. atsiėmus pajinius įnašus (D 27);

31.3. atgavus iš kitų ūkio subjektų ilgalaikes paskolas (D 27).

32. **17 sąskaita** *Kitas ilgalaikis turtas*, skirta ilgalaikio turto, kuris nepriskiriamas nematerialiajam, ilgalaikiam materialiajam ir ilgalaikiam finansiniam turtui, apskaitai. Šioje sąskaitoje apskaitomi jauni ir derantys daugiamečiai sodiniai, produktyvieji, darbiniai, veisliniai ir kiti gyvūnai bei kitas ilgalaikis turtas (pvz., avansai, sumokėti už planuojamą įsigyti ilgalaikį biologinį turta).

33. **170 sąskaita** *Jauni daugiamečiai sodiniai* skirta ūkyje veisiamų sodų (vaismedžių), vaiskrūmių, uogynų, apsauginių ir dekoratyvinių želdinių išlaidų apskaitai iki visiškos jų brandos, t. y., kol vaismedžiai ir vaiskrūmiai pradės derėti arba susiformuos dekoratyvinių sodinių vainikas.

Šios sąskaitos debete registruojamos daugiamečių sodinių auginimo išlaidos, sukauptos iki ataskaitinio laikotarpio pradžios, jų padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl jaunų sodinukų įsigijimo (pirkimo) ir auginimo, o kredite – šių išlaidų nurašymas, kai jauni daugiamečiai sodiniai pripažįstami derančiais daugiamečiais sodiniais.

34. 170 sąskaita debetuojama:

34.1. registruojant sodinukų, trąšų ir kitų medžiagų sąnaudas (K 201);

34.2. registruojant apskaičiuotą darbo užmokestį už jaunų daugiamečių sodinių įveisimą bei jaunų priežiūrą ir ūkio įmokas valstybiniam socialiniam bei sveikatos draudimui ir į Garantinį bei Ilgalaikio darbo išmokų fondus (K 4480, 4482).

35. 170 sąskaita kredituojama:

35.1. nurašant jaunų daugiamečių sodinių auginimo išlaidas, pripažįstant derančius daugiamečius sodinius (D 171);

35.2. registruojant nuostolį dėl stichinių nelaimių (D 63).

36. **171 sąskaita** *Derantys daugiamečiai sodiniai* skirta produktyvių sodų, uogynų ir kitų daugiamečių sodinių apskaitai. Derantys daugiamečiai sodiniai yra glaudžiai su žeme susietas biologinis turtas, tačiau 171 sąskaitoje apskaitoma tik pačių sodinių vertė, o žemės vertė pateikiama sąskaitoje 120 *Žemė*. 171 sąskaitos debete rašoma daugiamečių sodinių savikaina ataskaitinio laikotarpio pradžioje, jos padidėjimas dėl jaunų daugiamečių sodinių pripažinimo derančiais daugiamečiais sodiniais, derančių sodų įsigijimo (pirkimo) savikaina, o kredite – sodinių nurašymas. Derantiems daugiamečiams sodiniams skaičiuojamas nusidėvėjimas.

37. 171 sąskaita debetuojama:

37.1. registruojant įsigytus derančius daugiamečius sodinius:

37.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 27);

37.1.2. jeigu įsigyjama skolon (K 443);

37.1.3. jeigu buvo sumokėta iš anksto (K 173);

37.2. registruojant derančius daugiamečius sodinius, išaugintus ūkyje (K 170).

38. 171 sąskaita kredituojama:

38.1. registruojant derančių daugiamečių sodinių likvidavimą:

38.1.1. kai patiriamas nuostolis:

sukaupta likviduotų daugiamečių sodinių nusidėvėjimo suma (D 131),

gautos iš likviduotų daugiamečių sodinių medžiagos (D 2019),

likviduotų daugiamečių sodinių likutinė vertė (atskaičius gautų medžiagų vertę) (D 63);

38.1.2. kai uždirbamas pelnas:

sukaupta likviduotų daugiamečių sodinių nusidėvėjimo suma (D 131),

gautos iš likviduotų daugiamečių sodinių medžiagos (D 2019),

iš likviduotų daugiamečių sodinių gautų medžiagų vertė, viršijanti likviduotų daugiamečių sodinių likutinę vertę (K 542);

38.2. registruojant nuostolį dėl stichinių nelaimių (D 63).

39. **172 sąskaita** *Produktyvieji, darbiniai ir kiti gyvūnai* skirta produktyviųjų, veislinių gyvūnų, karvių žindenių, darbinių gyvūnų ir kitų gyvūnų, kurie naudojami žemės ūkio veikloje ilgiau nei vienerius metus ar vieną veiklos ciklą, apskaitai. Produktyviesiems, veisliniams, darbiniams ir kitiems gyvūnams priskiriami suaugę gyvūnai, kurie gali duoti produktus, būti naudojami reprodukcijai ar darbui. Produktyviųjų gyvūnų grupėje jie apskaitomi kai, pvz., telyčia atsiveda pirmą veršelių, paršavedė – pirmąją paršelių vadą, gyvūnai reproduktoriai pradedami naudoti kergimui ir pan. Šių gyvūnų analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal jų rūšis, veisles.

40. Produktyvieji, darbiniai, veisliniai ir kiti gyvūnai, naudojami žemės ūkio veikloje, pasirinktinai, jų pirminio pripažinimo metu ir kiekvieną balanso datą gali būti vertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas.

41. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami gyvūnų likučiai bei visi gyvūnų gavimo atvejai. Sąskaitos kredite registruojami visi gyvūnų nurašymo atvejai.

42. Kai biologinis turtas vertinamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o atsargų apskaitai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas, pirkti gyvūnai jų pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina, kurią sudaro pirkimo kaina, pakoreguota gautų nuolaidų sumomis, visi su pirkimu susiję mokesčiai, išskyrus PVM, gabenimo ir kitos tiesiogiai su gyvūnų įsigijimu susijusios išlaidos, jei jų sumos yra reikšmingos. Jeigu ūkininkas ne PVM mokėtojas, perkant gyvūnus sumokėta arba mokėtina pridėtinės vertės mokesčio suma gali būti įskaitoma į gyvūnų įsigijimo savikainą. Ūkyje išauginti ir produktyviesiems, veisliniams, darbiniams ar kitiems priskiriami gyvūnai įvertinami ūkyje nusistatyta gyvojo svorio savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės gyvojo svorio savikainos. Nurašomi gyvūnai per ataskaitinį laikotarpį įvertinami ūkyje nusistatyta gyvojo svorio savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės savikainos. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuoti gyvūnų likučiai įvertinami faktine gyvojo svorio savikaina.

43. 172 sąskaita debetuojama (kai biologinis turtas vertinamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o atsargų apskaitai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas):

43.1. registruojant įsigytus produktyvius, veislinius darbinius ir kitus gyvūnus:

43.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 27);

43.1.2. jeigu įsigyjama skolon (K 443);

43.1.3. jeigu buvo sumokėta iš anksto (K 173);

43.2. registruojant produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus, išaugintus ūkyje (K 2050);

43.3 registruojant produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus, gautus ūkininko ar jo partnerių turtinių įnašų forma (K 310).

44. 172 sąskaita kredituojama (kai biologinis turtas vertinamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o atsargų apskaitai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas):

44.1. nurašant parduotus produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus (D 600);

44.2. nurašant kritusius produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus (D 63);

44.3. produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus pervedant penėti (D 2050);

44.4. produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus perduodant skerdimui (D 2024);

44.5. registruojant gyvūnų paėmimą asmeninėms reikmėms (D 311);

44.6. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant nurašytų gyvūnų įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos:

44.6.1. parduotų gyvūnų (D 600);

44.6.2. kritusių gyvūnų (D 63);

44.6.3. pervestų penėti (D 2050);

44.6.4. perduotų skerdimui (D 2024);

44.6.5. paimtų asmeninėms reikmėms (D 311).

45. Kai biologinis turtas vertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas, pirkti gyvūnai pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina, kurią sudaro pirkimo kaina, pakoreguota gautų nuolaidų sumomis, visi su pirkimu susiję mokesčiai, išskyrus PVM, gabenimo bei kitos tiesiogiai su gyvūnų įsigijimu susijusios išlaidos, jei jų sumos yra reikšmingos. Jeigu ūkininkas ne PVM mokėtojas, perkant gyvūnus sumokėta arba mokėtina pridėtinės vertės mokesčio suma gali būti įskaitoma į gyvūnų įsigijimo savikainą. Ūkyje išauginti ir produktyviesiems, darbiniam, veisliniams ar kitiems priskiriami gyvūnai registruojami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, buvusią perkėlimo iš auginamų gyvūnų dieną. Nurašomi gyvūnai įvertinami jų nurašymo metu buvusią tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuoti gyvūnų likučiai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Gyvūnų tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, pokyčio dėl fizinių savybių bei kainos pasikeitimų ir jų auginimo išlaidų skirtumas pripažįstamas pajamomis arba sąnaudomis dėl biologinio turto vertinimo tikrąja verte. Produktyviųjų, darbinių ir kitų gyvūnų tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį dėl fizinių ir kainos pokyčių gali būti nustatytas taip: prie tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, laikotarpio pabaigoje pridedama nurašytų (parduotų, paskerstų, kritusių)

gyvūnų vertė ir atimama gautų (pirktų ir ūkyje išaugintų) gyvūnų vertė bei tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas, laikotarpio pradžioje.

46. 172 sąskaita debetuojama (kai biologinis turtas vertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas):

46.1. registruojant įsigytus produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus:

46.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 27);

46.1.2. jeigu įsigyjama skolon (K 443);

46.1.3. jeigu buvo sumokėta iš anksto (K 173);

46.2. registruojant produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus, išaugintus ūkyje (K 2050);

46.3 registruojant produktyviusius, veislinius darbinius ir kitus gyvūnus, gautus ūkininko ar jo partnerių turtinių įnašų forma (K 310);

46.4. registruojant pajamas, susidariusias dėl produktyviųjų, veislinių, darbinių ir kitų gyvūnų tikrosios vertės pokyčių (K 51).

47. 172 sąskaita kredituojama (kai biologinis turtas vertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas):

47.1. nurašant parduotus produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus (D 600);

47.2. nurašant kritusius produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus (D 63);

47.3. produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus pervedant penėti (D 2050);

47.4. produktyviusius, veislinius, darbinius ir kitus gyvūnus perduodant skerdimui (D 2024);

47.5. registruojant gyvūnų paėmimą asmeninėms reikmėms (D 311);

47.6. registruojant sąnaudas, susidariusias dėl produktyviųjų, veislinių, darbinių ir kitų gyvūnų tikrosios vertės pokyčių (D 61).

48. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 172 sąskaitos debete registruojami produktyviųjų, veislinių ir darbinių gyvūnų likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas gyvūnų likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Likučiai nustatomi atlikus inventorizaciją. Likučiai vertinami ūkyje pasirinktu būdu, t. y. įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas.

49. 172 sąskaita debetuojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą) registruojant produktyviųjų, veislinių, darbinių ir kitų gyvūnų likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 6013).

50. 172 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą) registruojant produktyviųjų, veislinių, darbinių ir kitų gyvūnų likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 6013).

51. **173 sąskaitoje** *Kitas turtas* apskaitomas kitas ilgalaikis turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto sampratą, tačiau nebuvo priskirtas nei vienai ilgalaikio turto grupei. Sąskaitos debete apskaitoma šio turto vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir turto padidėjimas, o kredite – turto sumažėjimas.

52. 173 sąskaita debetuojama, sumokant avansus už planuojamą pirkti biologinį turtą, apskaitomą kito ilgalaikio turto sudėtyje (K 27).

53. 173 sąskaita kredituojama, registruojant avansų sąskaita įsigytą biologinį turtą, apskaitomą kito ilgalaikio turto sudėtyje (kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas) (D 170, 171, 172).

II SKYRIUS TRUMPALAIKIS TURTAS

54. **20 sąskaita** *Atsargos* skirta trumpiau nei vienerius metus ar vieną veiklos ciklą ūkio veikloje naudojamų pirktų žaliavų ir medžiagų, už jas ir paslaugas sumokėtų avansų, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų, pagamintos produkcijos, pasėlių bei ūkyje auginamų ir penimų gyvūnų apskaitai.

55. **201 sąskaita** *Žaliavos ir medžiagos* skirta ūkio veikloje naudojamo pirktos turto – sėklų, pašarų, trąšų, pesticidų, medikamentų, kuro, atsarginių dalių ir kitų medžiagų, įskaitant pirktus žemės ūkio produktus, apskaitai. Detalesniam žaliavų ir medžiagų apskaitos tvarkymui gali būti naudojamos sąskaitų plane numatytos sąskaitos. Analitinė medžiagų apskaita gali būti tvarkoma pagal jų rūšis.

56. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami žaliavų ir medžiagų likučiai ir įsigijimas, o kredite – žaliavų ir medžiagų nurašymas. Įsigyjamoms žaliavoms ir medžiagoms apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina. Nurašomų žaliavų ir medžiagų įkainojimui gali būti naudojamas FIFO, vidutinių kainų ir kiti būdai. Nurašomų žaliavų ir medžiagų įkainojimo būdą galima pasirinkti, tačiau jį pakeisti galima tik pasibaigus ataskaitiniams metams ir laikantis pastovumo principo.

57. 201 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

57.1. registruojant žaliavų ir medžiagų pirkimą:

57.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 270; 271);

57.1.2. jeigu medžiagos įsigyjamoms skolon (K 443, 4494);

57.1.3. jeigu už medžiagas buvo sumokėta iš anksto (K 208);

57.2. registruojant medžiagas, gautas likvidavus ilgalaikį materialųjį turtą:

57.2.1. kai gautų medžiagų vertė lygi likutinei vertei:

likviduoto ilgalaikio materialiojo turto savikaina (K 122–125),

sukaupta likviduoto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135);

57.2.2. kai gautų medžiagų vertė didesnė už likutinę vertę:

likviduoto ilgalaikio materialiojo turto savikaina (K 122–125),

sukaupta likviduoto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135),

iš likviduoto turto gautų medžiagų vertė, viršijanti likviduoto turto likutinę vertę (K 542);

57.2.3. kai gautų medžiagų vertė mažesnė už likutinę vertę:

likviduoto ilgalaikio materialiojo turto savikaina (K 122–125),

sukaupta likviduoto turto nusidėvėjimo suma (D 132–135),

likviduoto turto likutinė vertė, viršijanti iš šio turto gautų medžiagų vertę (D 63);

57.3. formuojant ar didinant kapitalą, kai ūkininkas ir jo partneriai ar gyventojas įneša įvairias medžiagas (K 310).

58. 201 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

58.1. sunaudojus sėklas, trąšas, chemikalus augalams auginti (D 2020, 2051);

58.2. sunaudojus pašarus, biopreparatus ir medikamentus gyvūnams auginti ir gydyti (D 2021, 2022, 2023);

58.3. sunaudojus degalus ir tepalus technikos darbui (D 2020, 2021, 2023, 2022, 2025, 2026, 2051);

58.4. sunaudojus atsargines dalis ir remonto medžiagas ilgalaikio materialiojo turto priežiūrai ir remontui (D 2026);

58.5. sunaudojus medžiagas administraciniams ūkio poreikiams (D 63);

58.6. sunaudojus sodinukus, trąšas, chemikalus daugiamečiams sodiniams įveisti ir auginti (D 170, 171);

58.7. fiksuojant žaliavų ir medžiagų trūkumus, nurašomus ūkio sąskaita (kai kaltininkai nenustatyti ir pan.) (D 63);

58.8. registruojant medžiagų paėmimą asmeninėms reikmėms (D 311);

58.9. registruojant pirktų žemės ūkio produktų sunaudojimą perdirbimui (D 2024).

59. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, visos įsigytos žaliavos ir medžiagos iš karto pripažįstamos sąnaudomis, todėl *Žaliavų ir medžiagų* sąskaitos debete registruojami likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei žaliavų ir medžiagų likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas žaliavų ir medžiagų likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Žaliavų ir medžiagų likučiai įvertinami įsigijimo savikaina, taikant ūkyje pasirinktą atsargų įkainojimo būdą (FIFO, vidutinių kainų ir kiti būdai).

60. 201 sąskaita debetuojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), fiksuojant žaliavų ir medžiagų likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 6013).

61. 201 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), registruojant žaliavų ir medžiagų likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 6013).

62. **202 sąskaita** *Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai* skirta gaminamos produkcijos gamybos ir vykdomų darbų išlaidų apskaitai. Jos naudojimas priklauso nuo ūkyje taikomo atsargų apskaitos būdo. Gali būti taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas arba periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas.

63. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojama nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, taip pat per ataskaitinį laikotarpį faktiškai patirtos tiesioginės ir netiesioginės pagrindinės gamybos išlaidos. Kredite registruojamas faktinių gamybos išlaidų paskirstymas ar priskyrimas pagamintai produkcijai ir biologiniam turtui. Gamybos išlaidos pagal atskiras gamybos šakas gali būti apskaitomos pasirinktose sąskaitose. Atskirą sąskaitą tikslinga išskirti gamybos aptarnavimo išlaidoms apskaityti. Šios sumos vėliau turi būti paskirstytos gamybos šakoms.

64. **2020 sąskaitos** *Augalininkystė* debete registruojama augalininkystės nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų (išskyrus pasėlius) vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje bei augalininkystės darbams (sėjai, arimui ir pan.) ir derančių daugiamečių sodinių produkcijai gauti patirtos išlaidos per ataskaitinį laikotarpį. Augalų sėjai patirtos išlaidos šios sąskaitos debete registruojamos iki pasėlių sudygimo. Analitinės sąskaitos išskiriamos pagal atliekamų darbų ar derančių daugiamečių sodinių rūšis. Sąskaitos kredite registruojamas augalininkystės darbams patirtų išlaidų priskyrimas auginamų augalų pasėliams (jiems sudyigus) ir iš derančių daugiamečių sodinių per ataskaitinį laikotarpį gauta produkcija.

65. 2020 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

65.1. registruojant augalų sėjai sunaudotas pirktas sėklas, trąšas ir kitas medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 2010, 2012, 2019);

65.2. registruojant augalų sėjai sunaudotas savos gamybos sėklas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 20300);

65.3. registruojant augalininkystės darbams sunaudotas pirktas medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems augalininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 2014, 2015, 2019);

65.4. registruojant derantiems daugiamečiams sodiniams sunaudotas pirktas medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti derančių daugiamečių sodinių auginimui) (K 2012, 2013, 2014, 2019);

65.5. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems augalininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

65.6. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems augalininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

65.7. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems augalininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

65.8. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrimą dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 2026);

65.9. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant derančių daugiamečių sodinių produkcijos įkainojimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą skirtumą (kai produktai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (K 51).

66. 2020 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

66.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

66.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

66.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

66.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

66.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

66.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

66.3. registruojant augalininkystės darbams patirtų išlaidų paskirstymą auginamų augalų pasėliams (jiems sudygus) (D 2051);

66.4. registruojant augalų sėjai iki jų sudygimo patirtų išlaidų priskyrimą auginamų augalų pasėliams (jiems sudygus) (D 2051);

66.5. užpajamavus derančių daugiamečių sodinių produkciją ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 2030);

66.6. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant derančių daugiamečių sodinių produkcijos įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina), tenkantį:

66.6.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 2030);

66.6.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 600);

66.6.3. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 311);

66.6.4. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (K 2024);

66.7. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant derančių daugiamečių sodinių produkcijos įkainojimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą skirtumą (kai produktai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 61).

67. **2021 sąskaitos** *Pieninė gyvulininkystė* debete registruojamos melžiamų karvių ir ožkų (kai jos auginamos pienui) auginimo išlaidos. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį gauta produkcija (pienas, prievaisa (veršeliai, ožiukai), mėšlas).

68. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina, per metus ji įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

69. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija (pienas) ir gautas kitas biologinis turtas (pvz., veršeliai) įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ši vertė nustatoma produkcijos pirminio pripažinimo metu. Metų pabaigoje palyginus faktinės gyvulininkystės produkcijos auginimo išlaidas (pasigaminimo savikainą), užregistruotas 2021 sąskaitos debete, su užpajamuotos produkcijos tikrąja verte, užregistruota 2021 sąskaitos kredite, gautas skirtumas priskiriamas ataskaitinio laikotarpio pajamoms arba sąnaudoms dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte.

70. 2021 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

70.1. registruojant gyvūnams (melžiamoms karvėms, ožkoms) auginti sunaudotus pirktus pašarus ir medžiagas (K 2011, 2013, 2019);

70.2. registruojant gyvūnams auginti sunaudotą savos gamybos žemės ūkio produkciją (K 2030);

70.3. registruojant technikos ir įrengimų darbui gyvulininkystėje sunaudotus degalus ir tepalus bei atsargines dalis ir remonto medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 2014, 2015);

70.4. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

70.5. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

70.6. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

70.7. registruojant elektros energijos, vandens, dujų sunaudojimą gyvulininkystės reikmėms (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 443, 4494);

70.8. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 27);

70.9. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

70.10. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 2026);

70.11. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvūnų įkainojimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos

teigiamą skirtumą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (K 51).

71. 2021 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

71.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

71.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

71.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

71.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

71.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

71.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

71.3. užpajamavus gyvulininkystės produkciją ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 20300);

71.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina), tenkantį:

71.4.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 20300);

71.4.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 600);

71.4.3. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 311);

71.4.4. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 2022, 2024);

71.5. registruojant gimusius gyvūnus ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 2050);

71.6. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gimusių gyvūnų įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) (D 2050);

71.7. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvūnų įvertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą skirtumą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 61).

72. **2022 sąskaitos** *Mėsinė gyvulininkystė* debete registruojamos mėsinių gyvūnų auginimo išlaidos. Kiekvienos gyvūnų rūšies auginimo išlaidas tikslinga apskaityti atskiroje analitinėje sąskaitoje. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį gauta šalutinė produkcija bei gyvūnų auginimui tenkančių išlaidų išskėlimas į 2050 sąskaitą.

73. 2022 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

73.1. registruojant gyvūnams auginti sunaudotus pirktus pašarus ir medžiagas (K 2011, 2013, 2019);

73.2. registruojant gyvūnams auginti sunaudotą savos gamybos žemės ūkio produkciją (K 2030);

73.3. registruojant technikos ir įrengimų darbui gyvulininkystėje sunaudotus degalus ir tepalus bei atsargines dalis ir remonto medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 2014, 2015);

73.4. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

73.5. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

73.6. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

73.7. registruojant elektros energijos, vandens, dujų sunaudojimą gyvulininkystės reikmėms (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 443, 4494);

73.8. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 27);

73.9. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

73.10. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrimą dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 2026).

74. 2022 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

74.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

74.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

74.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

74.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

74.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

74.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

74.3. perkėlus mėšinių gyvūnų auginimui tenkančias išlaidas į auginamų, penimų ir kitų gyvūnų sąskaitą (D 2050);

74.4. registruojant šalutinę produkciją (mėšlą ir pan.) (D 20300).

75. **2023 sąskaita** *Kita gyvulininkystė* skirta kitų gyvulininkystės produktų (kiaušinių, vilnos, medaus ir kitų) gamybos išlaidų apskaitai. Analitinės sąskaitos išskiriamos pagal gyvulininkystės

produktų gamybos rūšis. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį gauta gyvulininkystės produkcija.

76. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina, per metus ji įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

77. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija ir gautas kitas biologinis turtas (pvz., ėriukai, bičių šeimos ir pan.) įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ši vertė nustatoma produkcijos pirminio pripažinimo metu. Metų pabaigoje palyginus faktines gyvulininkystės produkcijos auginimo išlaidas (pasigaminimo savikainą), užregistruotas 2023 sąskaitos debete, su užpajamuotos produkcijos tikrąja verte, užregistruota 2023 sąskaitos kredite, gautas skirtumas priskiriamas ataskaitinio laikotarpio pajamoms arba sąnaudoms dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte.

78. 2023 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

78.1. registruojant gyvūnams auginti sunaudotus pirktus pašarus ir medžiagas (K 2011, 2013, 2019);

78.2. registruojant gyvūnams auginti sunaudotą savos gamybos žemės ūkio produkciją (K 2030);

78.3. registruojant technikos ir įrengimų darbui gyvulininkystėje sunaudotus degalus ir tepalus bei atsargines dalis ir remonto medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 2014, 2015);

78.4. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

78.5. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

78.6. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

78.7. registruojant elektros energijos, vandens, dujų sunaudojimą gyvulininkystės reikmėms (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 443, 4494);

78.8. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 27);

78.9. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

78.10. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 2026);

78.11. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvūnų įkainojimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą skirtumą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (K 51).

79. 2023 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

79.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

79.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

79.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

79.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

79.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

79.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

79.3. užpajamavus gyvulininkystės produkciją ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 20300);

79.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina), tenkanti:

79.4.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 20300);

79.4.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 600);

79.4.3. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 311);

79.4.4. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 2024);

79.5. užpajamavus gimusius gyvūnus ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 2050);

79.6. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gimusių gyvūnų įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) (D 2050);

79.7. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvūnų įvertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą skirtumą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 61);

80. **2024 sąskaitos *Produkcijos ir gyvūnų perdirbimas*** debete kaupiamos savo ūkyje pagamintų ir pirktų žemės ūkio produktų perdirbimo ir gyvūnų skerdimo išlaidos. Analitinės sąskaitos išskiriamos pagal perdirbamos produkcijos bei gyvūnų rūšis. Sąskaitos kredite registruojama per

ataskaitinį laikotarpį gauta perdirbta produkcija. Per metus ši produkcija gali būti įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

81. 2024 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

81.1. registruojant savos gamybos žemės ūkio produktų sunaudojimą perdirbimui (K 20300);

81.2. registruojant pirktų medžiagų ir pirktų žemės ūkio produktų sunaudojimą perdirbimui (K 2019);

81.3. registruojant skerdimui perduotus gyvūnus (K 172, 2050);

81.4. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

81.5. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

81.6. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

81.7. registruojant elektros energijos, vandens, dujų sunaudojimą perdirbimui (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 443, 4494);

81.8. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 27);

81.9. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

81.10. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 2026).

82. 2024 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

82.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

82.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

82.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

82.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

82.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

82.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

82.3. užpajamavus perdirbimo produktus (ūkyje nusistatyta planine savikaina) (D 20301, 2031);

82.4. registruojant perdirbimo produktų įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos, tenkantį:

82.4.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 20301, 2031);

82.4.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 600);

82.4.3. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 2021, 2022, 2023);

82.4.4. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 311).

83. **2025 sąskaita *Paslaugos žemės ūkiui*** skirta kitiems ūkio subjektams teikiamų žemės ūkio paslaugų išlaidų apskaitai. Sąskaitos debete kaupiamos minėtos išlaidos. Analitinės sąskaitos gali būti išskiriamos pagal paslaugų rūšis. Kredite nurašoma kitiems atliktų darbų savikaina.

84. 2025 sąskaita debetuojuama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

84.1. registruojant pirktų medžiagų sunaudojimą paslaugoms (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 2014, 2015, 2019);

84.2. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

84.3. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

84.4. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

84.5. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 27);

84.6. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

84.7. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 2026).

85. 2025 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

85.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

85.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

85.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

85.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

85.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

85.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

85.3. suteikus žemės ūkio paslaugas kitiems ūkio subjektams (D 600).

86. **2026 sąskaita *Gamybos aptarnavimas*** skirta netiesioginėms pagrindinės gamybos aptarnavimo (sunkvežimių transporto, žemės ūkio technikos darbo ir pan.) išlaidoms sukaupti, kai

jų negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų objektams. Šios sumos vėliau turi būti paskirstytos gamybos šakoms proporcingai ūkyje nusistatytai paskirstymo bazei (mašinų darbo valandoms, kuro sąnaudoms, tiesioginėms išlaidoms, darbo užmokesčiui ir pan.).

87. 2026 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

87.1. registruojant pirktų medžiagų sunaudojimą (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 2014, 2015, 2019);

87.2. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

87.3. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

87.4. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

87.5. registruojant elektros energijos, vandens, dujų sunaudojimą (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 443, 4494);

87.6. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 27);

87.7. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

87.8. registruojant kitas gamybos išlaidas (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 27, 4494).

88. 2026 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

88.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

88.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

88.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

88.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

88.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

88.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

88.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje paskirsčius gamybos aptarnavimo išlaidas gamybos išlaidų apskaitos objektams (D 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2051, 170).

89. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą **sąskaitos 2020 Augalininkystė ir 2024 Produkcijos ir gyvūnų perdirbimas** skirtos nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučių ir jų pokyčių apskaitai. Sąskaitų debete registruojami nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų rūšis. Nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų vertę rekomenduojama nustatyti inventorizuotus nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučius įvertinant pasigaminimo savikaina.

90. 2020, 2024 sąskaitos debetuojamos (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), registruojant nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 6013).

91. 2020, 2024 sąskaitos kredituojamos (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), registruojant nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 6013).

92. **203 sąskaita Produkcija** skirta ūkyje pagamintos produkcijos apskaitai. Ji skirstoma į dvi sąskaitas. 2030 sąskaitos *Žemės ūkio produkcija* atskirose sąskaitose tvarkoma žemės ūkio produktų, gautų iš ūkio valdomo biologinio turto (20300 sąskaita *Žemės ūkio produktai*) ir savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimo produktų (20301 sąskaita *Perdirbti savos gamybos žemės ūkio produktai*) apskaita. 2031 sąskaitoje *Kita produkcija* apskaitoma kita (išskyrus žemės ūkio produkciją) ūkyje pagaminta produkcija (pvz., lentos, sultys, pagamintos iš supirktų vaisių, ir pan.). Produkcijos analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal jos rūšis.

93. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami savos gamybos produkcijos likučiai ir per ataskaitinį laikotarpį pagaminta produkcija. Kredite registruojami visi produkcijos nurašymo atvejai. Žemės ūkio produktai, gauti iš ūkio valdomo biologinio turto, gali būti vertinami pasigaminimo savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Žemės ūkio produktų įvertinimo būdą pasirenka ūkis.

93.1. Kai žemės ūkio produktai, gauti iš ūkio valdomo biologinio turto, ar savos gamybos produkcija įkainojami pasigaminimo savikaina, ataskaitinių metų savos gamybos produkcija per metus įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

93.2. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauti žemės ūkio produktai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ši vertė nustatoma produktų pirminio pripažinimo (gauto derliaus ar kitos produkcijos užregistravimo apskaitoje) metu, o vėliau šis įvertinimas nekeičiamas ir jis tampa žemės ūkio produktų savikaina.

94. 203 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

94.1. užpajamuojant ataskaitiniais metais pagamintą augalininkystės, gyvulininkystės ir perdirbimo produkciją (K 2020, 2021, 2023, 2024, 2051);

94.2. registruojant pirkėjų gražintą produkciją (K 600, 642);

94.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant produkcijos likučiui tenkančią pasigaminimo savikainos koregavimo sumą (kai žemės ūkio ir kita produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina) (K 2020, 2021, 2023, 2024, 2051).

95. 203 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

95.1. parduodant ūkio pagrindinės veiklos produkciją (D 600);

95.2. parduodant ūkio nepagrindinės veiklos produkciją (D 642);

95.3. nurašant ūkio reikmėms sunaudotą produkciją (D 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2051);

95.4. nurašant asmeninėms reikmėms sunaudotą produkciją (D 311);

95.5. registruojant produkcijos nuostolius (nudžiūvimą, sugedimą ir pan.) ir trūkumus, nurašomus ūkio sąskaita (D 63).

96. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas produkcijos suvartojimas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms ir produkcijos likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, per ataskaitinį laikotarpį duomenys apie ūkyje išaugintos produkcijos suvartojimą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms kaupiami natūriniais mato vienetais, o metų pabaigoje įvertinami ūkyje pasirinktu būdu (pvz., įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) ir registruojami 203 sąskaitos kredite dar prieš nustatant produkcijos likučių pokyčius. Produkcijos likučiai nustatomi atlikus inventorizaciją, o juos įvertinti rekomenduojama pasigaminimo savikaina arba gali būti įvertinama ir tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas.

97. 203 sąskaita debetuojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), registruojant produkcijos likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 6013).

98. 203 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

98.1. registruojant produkcijos sunaudojimą asmeninėms reikmėms ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 311);

98.2. registruojant produkcijos likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 6013).

99. **205 sąskaita** *Biologinis turtas* skirta ūkyje turimų auginamų ir penimų galvijų, kiaulių, avių, ožkų, paukščių, bičių šeimų, žvėrelių, žuvų ir kitų gyvūnų bei pasėlių apskaitai.

100. **2050 sąskaita** *Auginami, penimi ir kiti gyvūnai* skirta auginamų bei penimų gyvūnų (galvijų, kiaulių, avių, ožkų), kurie naudojami žemės ūkio veikloje arba auginami veislei ar

pagrindinei bandai papildyti, ir kitų gyvūnų (paukščių, bičių šeimų, žvėrelių, žuvų ir kt.), naudojamų žemės ūkio veikloje, apskaitai. Šių gyvūnų analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal jų rūšis, veisles, amžiaus grupes ir pan.

101. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami gyvūnų likučiai bei visi gyvūnų gavimo atvejai ir gyvūnų auginimo išlaidos. Sąskaitų kredite registruojami visi gyvūnų nurašymo atvejai. Visi gyvūnai, naudojami žemės ūkio veikloje, jų pirminio pripažinimo metu ir kiekvieną balanso datą gali būti vertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Gyvūnų įvertinimo būdą pasirenka ūkis.

102. Kai biologinis turtas vertinamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, pirkti gyvūnai jų pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina, kurią sudaro pirkimo kaina, pakoreguota gautų nuolaidų sumomis, visi su pirkimu susiję mokesčiai, išskyrus PVM, gabenimo ir kitos tiesiogiai su gyvūnų įsigijimu susijusios išlaidos, jei jų sumos yra reikšmingos. Jeigu ūkininkas ne PVM mokėtojas, perkant gyvūnus sumokėta arba mokėtina pridėtinės vertės mokesčio suma gali būti įskaitoma į gyvūnų įsigijimo savikainą. Ūkyje gimę gyvūnai per ataskaitinį laikotarpį įvertinami ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos. Nurašomi gyvūnai per ataskaitinį laikotarpį įvertinami ūkyje nusistatyta gyvojo svorio kaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuoti gyvūnų likučiai įvertinami faktine gyvojo svorio savikaina.

103. Kai biologinis turtas vertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, tai pirkti gyvūnai pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina, kurią sudaro pirkimo kaina, pakoreguota gautų nuolaidų sumomis, visi su pirkimu susiję mokesčiai, išskyrus PVM, gabenimo bei kitos tiesiogiai su gyvūnų įsigijimu susijusios išlaidos, jei jų sumos yra reikšmingos. Jeigu ūkininkas ne PVM mokėtojas, perkant gyvūnus sumokėta arba mokėtina pridėtinės vertės mokesčio suma gali būti įskaitoma į gyvūnų įsigijimo savikainą. Ūkyje gimę gyvūnai įvertinami jų atsiradimo momentu buvusia tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje į 2050 sąskaitos debetą iš 2022 ir 2023 sąskaitų perkeliamos visos per ataskaitinį laikotarpį patirtos gyvūnų auginimo išlaidos. Nurašomi gyvūnai įvertinami jų nurašymo metu buvusia tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ar pardavimo kaina. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuoti gyvūnų likučiai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Gyvūnų tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, pokyčio dėl fizinių savybių bei kainos pasikeitimų ir jų auginimo išlaidų skirtumas priskiriamas ataskaitinio laikotarpio pajamoms arba sąnaudoms. Biologinio turto tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį dėl fizinių ir kainos pokyčių gali būti nustatytas taip: tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas, laikotarpio pabaigoje

plius nurašyto (parduoto, paskersto, kritusio) turto vertė minus gauto (pirkto ir ūkyje sukurto) turto vertė minus tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas, laikotarpio pradžioje.

104. 2050 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

104.1. registruojant gyvūnų pirkimą:

104.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 270, 271);

104.1.2. jeigu įsigyjama skolon (K 443);

104.1.3. jeigu buvo sumokėta iš anksto (K 208);

104.2. registruojant gimusius gyvūnus (K 2021 (gimusius veršelius); 2023 (kitus gimusius gyvūnus);

104.3. registruojant gyvūnus, gautus ūkininko ar jo partnerių turtinių įnašų forma (K 310);

104.4. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje mėšinių, penimų ir kitų gyvūnų auginimo išlaidas (K 2022, 2023);

104.5. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje fiksuojant gimusių gyvūnų įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) (K 2021, 2023);

104.6. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gyvūnų įvertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, teigiamą skirtumą (kai gyvūnai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (K 51).

105. 2050 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

105.1. nurašant parduotus gyvūnus pardavimo kaina (kai gyvūnai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 600);

105.2. nurašant parduotus gyvūnus ūkyje nusistatyta gyvojo svorio kaina ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant parduotų gyvūnų įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai gyvūnai įvertinami pasigaminimo savikaina) (D 600);

105.3. nurašant kritusius gyvūnus (D 63);

105.4. perkeliant gyvūnus iš vienos grupės į kitą (D 2050);

105.5. perdavus gyvūnus skerdimui (D 2024);

105.6. nurašant gyvūnus asmeninėms reikmėms bei ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvūnų vertės koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama įsigijimo (pasigaminimo) savikaina) (D 311);

105.7. nurašant gyvūnus asmeninėms reikmėms (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 311);

105.8. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gyvūnų įvertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, neigiamą skirtumą (kai gyvūnai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (D 61).

106. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami gyvūnų likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas gyvūnų suvartojimas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms ir gyvūnų likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, per ataskaitinį laikotarpį duomenys apie ūkyje išaugintų gyvūnų, paukščių ar žvėrelių suvartojimą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms kaupiami natūriniais mato vienetais, o metų pabaigoje įvertinami ūkyje pasirinktu būdu (pvz., įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas) ir registruojami 2050 sąskaitos kredite dar prieš nustatant gyvūnų likučių pokyčius. Gyvūnų, paukščių, bičių ir žvėrelių likučiai nustatomi atlikus inventorizaciją, o juos įvertinti rekomenduojama įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba jie gali būti įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas.

107. 2050 sąskaita debetuojuama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), registruojant gyvūnų, paukščių, bičių ir žvėrelių likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 6013).

108. 2050 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

108.1. registruojant gyvūnų, paukščių ir žvėrelių suvartojimą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 311);

108.2. registruojant gyvūnų, paukščių, bičių ir žvėrelių likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 6013).

109. **2051 sąskaita *Pasėliai*** skirta pasėlių auginimo išlaidų apskaitai.

110. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami pasėlių likučiai bei per ataskaitinį laikotarpį jų auginimui ir derliaus nuėmimui patirtos išlaidos. Analitinės sąskaitos išskiriamos pagal auginamų augalų rūšis ar grupes. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį iš derliaus gauta augalininkystės produkcija.

110.1. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauti augalininkystės produktai įvertinami pasigaminimo savikaina, per metus jie gali būti įvertinami ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

110.2. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauti augalininkystės produktai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ši vertė nustatoma produktų pirminio pripažinimo metu ir vėliau šis įvertinimas nekeičiamas. Metų pabaigoje palyginus faktines augalininkystės produkcijos išauginimo išlaidas (faktinę pasigaminimo savikainą), nustatytas pagal 2051 sąskaitos debetą, su užpajamuotos produkcijos tikrąja verte, užregistruota 2051 sąskaitos kredite, gautas skirtumas priskiriamas ataskaitinio laikotarpio pajamoms ar sąnaudoms dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte.

110.3. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nebaigtų auginti pasėlių vertė nustatoma pagal ūkyje pasirinktą biologinio turto įvertinimo būdą, t. y. vertinama faktine pasigaminimo savikaina arba tikraja verte, atėmus pardavimo išlaidas.

111. 2051 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

111.1. registruojant augalų sėjai iki jų sudygimo patirtų išlaidų priskyrimą auginamų augalų pasėliams (jiems sudygus) (K 2020);

111.2. registruojant augalininkystės darbams (arimui ir kt.) patirtų išlaidų paskirstymą auginamų augalų pasėliams (jiems sudygus) (K 2020);

111.3. registruojant pasėlių auginimui sunaudotas trąšas, augalų apsaugos priemones ir kitas medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 2012, 2013, 2019);

111.4. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 4480);

111.5. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 4482);

111.6. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 13);

111.7. registruojant technikos ir įrengimų darbui auginant pasėlius sunaudotus degalus ir tepalus bei atsargines dalis ir remonto medžiagas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 2014, 2015);

111.8. registruojant nuosavos žemės mokesčius (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 4493);

111.9. registruojant nuomos mokesťį už iš fizinių asmenų nuomojamą žemę (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

111.10. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 27);

111.11. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems pasėlių išlaidų apskaitos objektams) (K 4494);

111.12. registruojant vandens ir kitų paslaugų sunaudojimą augalams auginti (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 443, 4494);

111.13. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 2026);

111.14. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant augalininkystės produkcijos įvertinimo tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą skirtumą (kai produkcija įvertinama tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas) (K 51).

112. 2051 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

112.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

112.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų išlaidų sumai:

112.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

112.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

112.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

112.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

112.3. užpajamavus augalininkystės produkciją tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas (kai įvertinama tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas), arba ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) (D 20300);

112.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant augalininkystės produkcijos įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina), tenkanti:

112.4.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 20300);

112.4.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai pagrindinės veiklos produkcijai (D 600);

112.4.3. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2051);

112.4.4. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 311);

112.5. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant augalininkystės produkcijos įvertinimo tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą skirtumą (kai produkcija įvertinama tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas) (D 61).

113. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami pasėlių likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas pasėlių likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Pasėlių likučiai nustatomi atlikus inventorizaciją, o juos įvertinti rekomenduojama įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba jie gali būti įvertinami tikrąją vertę, atėmus pardavimo išlaidas.

114. 2051 sąskaita debetuojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), registruojant pasėlių likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 6013).

115. 2051 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą), registruojant pasėlių likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 6013).

116. **208 sąskaitoje** *Sumokėti avansai už atsargas ir paslaugas* apskaitomos tiekėjams avansu sumokėtos sumos už žaliavas ir medžiagas, perkamą biologinį turtą ir paslaugas. Šios sąskaitos debete registruojamos tiekėjams sumokėtų avansų sumos, o kredite – už sumokėtus avansus gautų žaliavų ir medžiagų, biologinio turto ir paslaugų vertė arba ūkiui grąžinta nepanaudoto avanso suma.

117. 208 sąskaita debetuojama sumokėjus avansą tiekėjams (K 27).

118. 208 sąskaita kredituojama:

118.1. gavus iš tiekėjų žaliavas ir medžiagas, kai buvo apmokėta avansu (D 201);

118.2. gavus iš tiekėjų gyvūnus, kai buvo apmokėta avansu (D 2050);

118.3. gavus iš tiekėjų paslaugas, kai buvo apmokėta avansu (D 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2026, 2051);

118.4. gavus iš tiekėjų nepanaudotą avanso sumą (D 27).

119. **24 sąskaita** *Per vienerius metus gautinos sumos* skirta atsiskaitymų su pirkėjais už jiems parduotą produkciją, biologinį turtą ar suteiktas paslaugas, suteiktų trumpalaikių paskolų, gautino pridėtinės vertės mokesčio bei kitų gautinų sumų ir abejotinų skolų apskaitai.

120. **241 sąskaitoje** *Pirkėjų skolos* registruojamos pirkėjų skolos. Sąskaitos debete registruojamas pirkėjų skolų susidarymas, kredite – jų grąžinimas ūkiui. Likutis gali būti sąskaitos debete ir rodo pirkėjų skolą ūkiui. Kai pirkėjai sumoka avansu, ūkio skola apskaitoma 442 sąskaitoje *Gauti avansai*. Analitinę 241 sąskaitos apskaitą rekomenduojama tvarkyti pagal pirkėjus.

121. 241 sąskaita debetuojama:

121.1. pirkėjams įsiskolinus už parduotą jiems produkciją, biologinį turtą ar suteiktas paslaugas (K 50, 542, K 4492);

121.2. pirkėjams įsiskolinus už jiems parduotą ūkio veikloje naudotą ilgalaikį turtą:

121.2.1. kai parduota nuostolingai:

už parduotą ilgalaikį materialųjį turtą iš pirkėjo gautina suma (D 241),

sukaupta parduoto turto nusidėvėjimo suma (D 13),

patirtas nuostolis (D 640),

parduoto ilgalaikio materialiojo turto savikaina (perkainota vertė) (K 12),

mokėtinas PVM, jei ūkis yra PVM mokėtojas (K 4492);

121.2.2. kai parduota pelningai:

už parduotą ilgalaikį materialųjį turtą iš pirkėjo gautina suma (D 241),

sukaupta parduoto turto nusidėvėjimo suma (D 13),

parduoto ilgalaikio materialiojo turto savikaina (perkainota vertė) (K 12),

mokėtinas PVM, jei ūkis yra PVM mokėtojas (K 4492),
gautas pelnas (K 540).

122. 241 sąskaita kredituojama:

122.1. pirkėjams sumokėjus skolas (D 27);

122.2. nurašius beviltiškomis pripažintas pirkėjų skolas (D 2490);

122.3 pirkėjams gražinus iš ūkio įsigytą ilgalaikį ar trumpalaikį turtą, kai už šio turto įsigijimą dar neapmokėta (D 50; 540; 542).

123. **244 sąskaita** *Kitos gautinos sumos* skirta skolų ūkiui, nesusijusių su produkcijos, biologinio turto ir paslaugų pardavimu, apskaitai. Sąskaitos debete registruojamas kitų debitorių, išskyrus pirkėjus, skolų susidarymas, kredite – jų nurašymas. Likutis gali būti sąskaitos debete ir rodo kitų debitorių skolą ūkiui.

124. **2440 sąskaitoje** *Suteiktos paskolos* registruojamos fiziniams ir juridiniams asmenims ūkio suteiktų trumpalaikių paskolų sumos.

125. **2441 sąskaitoje** *Gautinas pridėtinės vertės mokesčiai* parodoma gautina iš valstybinės mokesčių inspekcijos pridėtinės vertės mokesčio suma.

126. **2446 sąskaitoje** *Kitos gautinos skolos* registruojamos įvairios kitos su produkcijos ir paslaugų pardavimu nesusijusios fizinių ir juridinių asmenų skolos ūkiui.

127. 244 sąskaita debetuojama:

127.1. tiekėjams apskaičiavus PVM už ūkio įsigytą turtą (K 424, 443);

127.2. apskaičiavus PVM už ūkio iš ES šalių PVM mokėtojų įsigytą turtą (K 4492);

127.3. apskaičiavus PVM už ūkio pasistatytą ilgalaikį turtą (K 4492);

127.4. paskolinus pinigų fiziniams ir juridiniams asmenims (K 27);

127.5. atsiradus kitoms skoloms ūkiui (K 54, 55);

127.6. registruojant gautinas dotacijas (K 40).

128. 244 sąskaita kredituojama:

128.1. gavus iš fizinių ir juridinių asmenų suteiktų paskolų sumas (D 27);

128.2. pagal PVM deklaraciją pripažinus PVM atskaitą (D 4492);

128.3. gavus iš VMI priklausančią PVM sumą (D270);

128.4. gavus kitas skolas (D 27).

129. **249 sąskaita** *Abejotinos skolos* yra kontrarinė (priešinga) sąskaita 241 ir 244 sąskaitoms. Šioje sąskaitoje apskaitomos pirkėjų ir kitų skolų, dėl kurių susigražinimo abejojama, sumos. Likutis gali būti kredite, jis rodo abejotinų skolų ūkiui sumą. Šią sąskaitą sudaro 2490 ir 2491 sąskaitos.

130. **2490 sąskaitoje** *Abejotinos pirkėjų skolos* apskaitomos pirkėjų skolos ūkiui, kurios, ūkininko nuomone, nebus apmokėtos arba jų susigražinimas kelia abejonių, pvz., pirkėjų turtinės

prievolės ūkiui, kurių jis negali susigražinti nustatytais terminais. Apskaitoje abejotinos skolos registruojamos tuomet, kai pradelsiamas įprastas (vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu) arba sutartyje numatytas apmokėjimo terminas. Sąskaitos kredite parodomas abejotinų skolų atsiradimas, debete – jų gražinimas ir nurašymas. Likutis gali būti kredite, jis rodo abejotinų skolų ūkiui sumą.

131. **2491 sąskaitoje** *Kitos abejotinos skolos* apskaitomos suteiktų paskolų ir kitų skolų ūkiui sumos, dėl kurių gražinimo yra pagrįstų abejonių.

132. 249 sąskaita debetuojama:

132.1. registruojant beviltiškoms pripažintas abejotinas pirkėjų ir kitų debitorių skolas (K 241, 2440, 2446);

132.2. nurašius abejotiną skolą, kai skolininkas ją gražina ūkiui (K 63).

133. 249 sąskaita kredituojama įskaičius į bendrąsias ūkio sąnaudas abejotinas pirkėjų ir kitų gautinų skolų sumas (D 63).

134. **26 sąskaita** *Trumpalaikės investicijos* skirta terminuotųjų indėlių, akcijų, obligacijų ir kitų vertybinių popierių, įsigytų ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui, apskaitai. Sąskaitos debete registruojamas trumpalaikių investicijų padidėjimas, kredite – sumažėjimas. Likutis būna debete ir rodo ūkio terminuotųjų indėlių ir kitų trumpalaikių investicijų sumą. Analitinė terminuotų indėlių apskaita gali būti tvarkoma pagal kredito įstaigas, indėlių trukmę, kitų trumpalaikių investicijų – pagal rūšis.

135. Atidarius terminuotojo indėlio sąskaitą užsienio valiuta arba ją papildžius, indėlio vertė ūkio finansinės atskaitomybės valiuta įregistruojama pagal Buhalterinės apskaitos įstatymo nustatyta tvarka formuojamą ir skelbiamą euro ir užsienio valiutos santykį. Akcijos, obligacijos ir kiti vertybiniai popieriai apskaitoje registruojami jų įsigijimo savikaina.

136. 26 sąskaita debetuojama:

136.1. atidarius terminuotojo indėlio sąskaitą arba papildžius esamas indėlio sumas (K 27);

136.2. padidėjus indėliui dėl palūkanų apskaičiavimo (K 551);

136.3. įsigyjant akcijas, obligacijas ir kitus vertybinius popierius (K 27).

137. 26 sąskaita kredituojama:

137.1. atsiimant iš kredito įstaigos terminuotąjį indėlį (D 27);

137.2. atsiimant iš kredito įstaigos palūkanas už indėlį (D 27);

137.3. išpirkus obligacijas arba pardavus akcijas ir kitus vertybinius popierius (D 27 ir D 650 (jei perleista nuostolingai)). (Uždirbus pelną registruojama taip: D 27 K 26 ir K 550).

138. **27 sąskaita** *Pinigai* skirta sąskaitose bankuose ir kasoje laikomų ūkio pinigų apskaitai. Sąskaitos debete registruojamas pinigų padidėjimas, kredite – sumažėjimas. Likutis šioje sąskaitoje būna debete. Šią sąskaitą sudaro 270 ir 271 sąskaitos.

139. **270 sąskaitoje** *Sąskaitos bankuose* tvarkoma sąskaitose bankuose eurais ir užsienio valiuta laikomų pinigų apskaita.

140. **271 sąskaitoje** *Kasa* tvarkoma ūkio kasoje eurais ir užsienio valiuta laikomų pinigų apskaita. Tuo atveju, kai bankų sąskaitose laikoma kelių rūšių valiuta, o ūkio kasoje laikomi pinigai ne tik eurais, bet ir užsienio valiuta, šių pinigų apskaita tvarkoma atskirose analitinėse sąskaitose.

141. 27 sąskaita debetuojama:

141.1. gavus pinigus už parduotą ilgalaikį materialųjį turtą:

141.1.1. kai parduota nuostolingai:

už parduotą ilgalaikį materialųjį turtą iš pirkėjo gauta suma (D 27),

sukaupta parduoto turto nusidėvėjimo suma (D 13),

patirtas nuostolis (D 640),

parduoto ilgalaikio materialiojo turto savikaina (perkainota vertė) (K 12),

mokėtinas PVM, jei ūkis yra PVM mokėtojas (K 4492);

141.1.2. kai parduota pelningai:

už parduotą ilgalaikį materialųjį turtą iš pirkėjo gauta suma (D 27),

sukaupta parduoto turto nusidėvėjimo suma (D 13),

parduoto ilgalaikio materialiojo turto savikaina (perkainota vertė) (K 12),

mokėtinas PVM, jei ūkis yra PVM mokėtojas (K 4492),

gautas pelnas (K 540);

141.2. gavus pinigus už parduotus vertybinius popierius, įsigytus ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui (K 16 ir K 550 (jei perleista pelningai);

141.3. pirkėjams sumokėjus už produkciją ir paslaugas (K 241);

141.4. atsiėmus iš banko terminuotąjį indėlį, gavus pinigus už parduotus vertybinius popierius, įsigytus trumpesniam nei vienerių metų laikotarpiui (K 26);

141.5. gavus pinigus iš kitų debitorių (K 244);

141.6. ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui papildžius ūkio kapitalą (K 310);

141.7. gavus dotacijas ir subsidijas (K 40);

141.8. gavus dotaciją ir subsidiją negautoms pajamoms kompensuoti ir iš karto ją pripažinus panaudota, neregistruojant dotacijų sąskaitoje (K 52);

141.9. gavus dotaciją ir subsidiją patirtoms sąnaudoms kompensuoti ir iš karto ją pripažinus panaudota, neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

141.9.1. atsargas apskaitant nuolat (K 170, 202, 2051, 63);

141.9.2. atsargas apskaitant periodiškai (K 6012, 63);

141.10. gavus paskolą (K 422, 4410);

141.11. registruojant teigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultata (K 552);

141.12. registruojant teigiamą valiuta gautų pirkėjų skolų perkainojimo rezultata, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos sumokėjimo (K 552).

142. 27 sąskaita kredituojama:

142.1. ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui paėmus pinigus asmeninems reikmėms (D 311);

142.2. gražinus paskolas (D 422, 4410, 4411);

142.3. sumokėjus ilgalaikes finansines skolas (D 421, 428);

142.4. sumokėjus tiekėjams ir rangovams už prekes ir paslaugas (D 443);

142.5. sumokėjus pridėtinės vertės mokestį (D 4492);

142.6. sumokėjus darbo užmokestį (D 4480);

142.7. sumokėjus gyventojų pajamų mokestį už samdomus darbuotojus (D 4481);

142.8. sumokėjus įmokas „Sodrai“ už samdomus darbuotojus (D 4482);

142.9. sumokėjus ūkininko gyventojų pajamų mokestį (D 4493);

142.10. sumokėjus kitas trumpalaikes skolas (D 4494);

142.11. sumokėjus tiekėjams ilgalaikes skolas (D 424);

142.12. registruojant neigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultata (D 652);

142.13. registruojant neigiamą valiuta gražintų paskolų ir tiekėjams sumokėtų skolų perkainojimo rezultata, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos gražinimo (sumokėjimo) (D 652);

142.14. registruojant valiutos konvertavimo išlaidas (D 654).

143. **29 sąskaita** *Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptos pajamos* skirta ūkio ateinančių laikotarpių sąnaudų (pvz., sumokėta iš anksto už turto nuomą ar kitas paslaugas, kurios bus suteiktos ūkiui ateinančiais laikotarpiais), ir sukauptų uždirbtų pajamų, dėl kurių skolininkas prisiima įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais (pvz., pajamos už ūkio teikiamas nuomos paslaugas kaupiamos tolygiai, o skolininkas prisiima įsipareigojimą sumokėti tik nuomos laikotarpio pabaigoje), apskaitai. Sąskaitos debete parodomas turto padidėjimas, kredite – sumažėjimas. Likutis gali būti debete.

144. 29 sąskaita debetuojama:

144.1. registruojant ateinančių laikotarpių sąnaudų padidėjimą (K 27);

144.2. registruojant sukauptas uždirbtas nuomos pajamas (K 541).

145. 29 sąskaita kredituojama:

145.1. perkeliant ataskaitiniam laikotarpiui tenkančią ateinančių laikotarpių sąnaudų dalį į ataskaitinio laikotarpio bendrąsias ūkio sąnaudas (D 63);

145.2. perkeliat ataskaitiniam laikotarpiui tenkančią ateinančių laikotarpių sąnaudų dalį į ataskaitinio laikotarpio gamybos išlaidų sąskaitas (D 202, 2051);

145.3. skolininkui prisiėmus įsipareigojimą apmokėti sukauptų pajamų sumas (D 2446).

III SKYRIUS NUOSAVAS KAPITALAS

146. **30 sąskaita** *Nuosavas kapitalas* skirta ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų nuosavų išteklių, naudojamų ūkio veiklai, apskaitai. Jos kredite rašomas nuosavo kapitalo pradinis likutis ir jo padidėjimas, o debete – šio kapitalo sumažėjimas. Jeigu ūkininkas turi partnerių, nuosavo kapitalo analitinė apskaita tvarkoma pagal ūkininkui ir jo partneriams priklausančias kapitalo sudėtines dalis.

147. 30 sąskaita kredituojama:

147.1. laikotarpio pabaigoje priskiriant pelną nuosavam kapitalui padidinti (D 34);

147.2. laikotarpio pabaigoje papildžius pagrindinį kapitalą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais (uždarant 310 sąskaitą) (D 310);

147.3. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė padidėja) (D 12).

148. 30 sąskaita debetuojama:

148.1. nurašant į pagrindinio kapitalo sąskaitą patirtus ūkio veiklos nuostolius (K 34);

148.2. laikotarpio pabaigoje sumažinus pagrindinį kapitalą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų reikmėms paimto turto verte (uždarant 311 sąskaitą) (K 311);

148.3. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė sumažėja) (K 12).

149. **31 sąskaita** *Kapitalo papildymas ūkininko bei jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* skirta ūkininko bei jo partnerių ar gyventojų įnašų į ūkį ir iš jo asmeninėms reikmėms paimto turto apskaitai. Likučio ataskaitinio laikotarpio pradžioje šioje sąskaitoje nebūna. Per ataskaitinį laikotarpį šios sąskaitos kredite registruojami ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai, o debete – ūkio turto paėmimas asmeninėms reikmėms. Jei ūkininkas turi partnerių, analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną dalyvį. 31 sąskaita turi 310 ir 311 sąskaitas.

150. **310 sąskaita** *Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai* kredituojama registruojant nepiniginius ir piniginius ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašus į ūkį (D 12, 17, 20, 27 ir kt.) ir debetuojama, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įskaičius šiuos įnašus į nuosavą kapitalą (K 30).

151. **311 sąskaita** *Paėmimas asmeninėms reikmėms* debetuojama:

151.1. registruojant asmeninėms reikmėms paimtus ūkio pinigus (K 27);

151.2. registruojant ūkio produkcijos ir gyvūnų paėmimą asmeninėms reikmėms (K 2030, 2050) ir kartu apskaičiuojant mokėtiną PVM, jei ūkininkas ar gyventojas yra PVM mokėtojas (K 4492);

151.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant asmeninems reikmėms paimtos ūkio produkcijos ir gyvūnų planinio įkainojimo koregavimą iki faktinės savikainos (K 2020, 2021, 2023, 2024, 2050, 2051).

152. 311 sąskaita kredituojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, nurašius asmeninems reikmėms paimtą ūkio turtą nuosavam kapitalui sumažinti (D 30).

153. **34 sąskaita *Pelnas (nuostoliai)*** skirta ūkio finansinių rezultatų (pelno ar nuostolių) susidarymo ir jų nurašymo apskaitai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Laikotarpio pradžioje likučio šioje sąskaitoje nebūna. Sąskaitos kredite registruojamos iš pajamų apskaitos sąskaitų atkeltos pajamų sumos ir nuostolių priskyrimas nuosavam kapitalui sumažinti. Šios sąskaitos debete registruojamos iš sąnaudų apskaitos sąskaitų atkeltos sąnaudų sumos ir pelno priskyrimas nuosavam kapitalui padidinti.

154. 34 sąskaita kredituojama:

154.1. atkeliant į šią sąskaitą iš pajamų sąskaitų per ataskaitinį laikotarpį uždirbtas pardavimo, finansinės bei investicinės ir kitos veiklos pajamas (D 50, 54, 55);

154.2. atkeliant į šią sąskaitą per ataskaitinį laikotarpį panaudotas su pajamomis susijusias dotacijas bei subsidijas (D 52);

154.3. atkeliant į šią sąskaitą pajamas dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte (D 51);

154.4. priskiriant nuostolius nuosavam kapitalui sumažinti (D 30).

155. 34 sąskaita debetuojama:

155.1. nurašant į šią sąskaitą per ataskaitinį laikotarpį sukauptas parduotos produkcijos savikainos, pardavimo sąnaudų ir bendrųjų ūkio sąnaudų sumas (K 60, 62, 63);

155.2. nurašant į šią sąskaitą per ataskaitinį laikotarpį sukauptas finansinės bei investicinės bei kitos veiklos sąnaudų sumas (K 64, 65);

155.3. atkeliant į šią sąskaitą sąnaudas dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte (K 61);

155.4. priskiriant pelną nuosavam kapitalui padidinti (K 30).

IV SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

156. **40 sąskaita *Dotacijos, subsidijos*** naudojama iš valstybės bei savivaldybės institucijų, tarptautinių fondų ir iš kitur gautos paramos, skirtos ilgalaikiam turtui įsigyti, patirtoms išlaidoms bei negautoms pajamoms kompensuoti ir kitiems tikslams, apskaitai. Sąskaitos kredite registruojama gautinos ar gautos dotacijos bei subsidijos (toliau – dotacijos), o debete – jų

panaudojimas ar gražinimas. Sąskaita gali turėti kredito likutį, rodantį nepanaudotų dotacijų bei subsidijų sumą.

157. Dotacijų ir subsidijų apskaita ūkininko ūkyje gali būti organizuojama, vadovaujantis vienu iš principų: taikant kaupimo principą, registruojamos gautinos dotacijos, arba taikant pinigų principą, dotacijos registruojamos jų gavimo (pinigų gavimo) momentu. Analitinė apskaita tvarkoma pagal atskiras dotacijų bei subsidijų rūšis.

158. Gautina dotacija registruojama apskaitoje, jeigu ji atitinka šiuos pripažinimo kriterijus:

158.1. dotacijos gavėjas atitinka dotacijos suteikimo sąlygas;

158.2. yra dokumentais patvirtinti sprendimai ar kitų įrodymų, kad dotacija bus gauta.

159. Jeigu dotacija arba jos dalis neatitinka gautinos dotacijos kriterijų, ji arba jos dalis registruojama buhalterinėje apskaitoje paramos gavimo momentu.

160. Dotacijos, susijusios su turtu, pripažįstamos panaudotomis tokiomis sumomis, kokios iš dotacijos įsigyto ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumos įskaičiuojamos į sąnaudas ar į produkcijos pasigaminimo savikainą. Panaudota dalimi mažinama dotacijų suma ir atitinkamos nusidėvėjimo sąnaudos ar produkcijos savikainos sumos. Jei perleidžiamas iš dotacijų lėšų įsigytas ilgalaikis turtas, nepanaudota dotacijos suma mažinamas nuostolis dėl ilgalaikio turto perleidimo arba didinamas ilgalaikio turto perleidimo pelnas.

161. Dotacijos, susijusios su pajamomis, kai jų apskaitai taikomas kaupimo principas, pripažįstamos panaudotomis tais laikotarpiais, kada negaunamos pajamos ar patiriamos kompensuojamos sąnaudos, ir yra lygios per tą laikotarpį apskaičiuotai negautų pajamų ar patirtų kompensuojamų sąnaudų sumai. Panaudota dalimi mažinama dotacijų suma ir didinamos ataskaitinio laikotarpio pajamos arba mažinamos kompensuojamos sąnaudos.

162. Dotacijos, susijusios su pajamomis, kai jų apskaitai taikomas pinigų principas, pripažįstamos panaudotomis jų gavimo momentu arba vėliau, kai negaunamos pajamos ar patiriamos sąnaudos, kurioms kompensuoti skirta dotacija.

163. 40 sąskaita kredituojama:

163.1. gavus dotacijas ir subsidijas (D 12, 270);

163.2. registruojant gautinas dotacijas ir subsidijas (D 2446).

164. 40 sąskaita debetuojama:

164.1. panaudojus dotacijas ir subsidijas:

164.1.1. susijusias su turtu (gautas ilgalaikiu turtu ar ilgalaikiam turtui įsigyti) – apskaičiuota turto nusidėvėjimo suma (atsargas apskaitant nuolat) (K 170, 202, 2051, 63);

164.1.2. susijusias su turtu (gautas ilgalaikiu turtu ar ilgalaikiam turtui įsigyti) – apskaičiuota turto nusidėvėjimo suma (atsargas apskaitant periodiškai) (K 6012);

164.1.3. skirtas negautoms pajamoms kompensuoti (K 52);

164.1.4. skirtas biologiniam turtui įsigyti (K 52);

164.1.5. skirtas patirtoms sąnaudoms kompensuoti:

164.1.5.1. atsargas apskaitant nuolat (K 170, 202, 2051, 63);

164.1.5.2. atsargas apskaitant periodiškai (K 6012, 63).

164.2. gražinus gautas dotacijas:

164.2.1. kai gražinta ar gražintina dotacijos suma neviršija nepanaudotos dotacijos likučio (K 270, 4494).

164.2.2. kai gražinta ar gražintina dotacijos suma viršija nepanaudotos dotacijos likutį:

grąžintos ar gražintinos dotacijos dalis, lygi nepanaudotos dotacijos sumai (D 40),

grąžintos ar gražintinos dotacijos dalis, viršijanti nepanaudotos dotacijos sumą (D 63);

164.2.3. gražinta ar gražintina dotacijos suma (K 270, 4494).

165. **42 sąskaita** *Po vienerių metų mokėtinos sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai* skirta ilgalaikių ūkio skolų ir kitų įsipareigojimų apskaitai. Sąskaitos kredite parodomas ilgalaikių skolų ir įsipareigojimų padidėjimas, debete – šių skolų gražinimas. Likutis gali būti kredite ir rodo ūkio ilgalaikių skolų sumą. Sąskaita skirstoma į sąskaitas pagal mokėtinų sumų pobūdį. Šią sąskaitą sudaro 421–428 sąskaitos.

166. **421 sąskaitoje** *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* apskaitomos ūkio skolos už lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigytą turtą, kai lizingo sutarties trukmė viršija vienerių metų laikotarpį.

167. 421 sąskaita kredituojama, įsigijus ilgalaikį materialųjį turtą lizingo (finansinės nuomos) būdu (D 12).

168. 421 sąskaita debetuojama:

168.1. gražinus ilgalaikes lizingo (finansinės nuomos) skolas (K 27);

168.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje perkėlus per ateinančius 12 mėnesių mokėtiną lizingo (finansinės nuomos) dalį į per vienerius metus mokėtinų lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimų sąskaitą (K 4401).

169. **422 sąskaitoje** *Skolos kredito įstaigoms* registruojamos ūkiui suteiktos ilgalaikės bankų, kredito unijų ir kitų juridinių bei fizinių asmenų paskolos.

170. 422 sąskaita kredituojama:

170.1. ūkiui pasiskolinus pinigus ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui (D 27);

170.2. apmokant tiekėjams ir rangovams už prekes ir paslaugas iš ilgalaikės paskolos lėšų (D 443).

171. 422 sąskaita debetuojama:

171.1. gražinus ilgalaikes paskolas (K 27);

171.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje perkėlus per ateinančius 12 mėnesių mokėtiną ilgalaikių paskolų dalį į per vienerius metus mokėtinų skolų kredito įstaigoms sąskaitą (K 4411).

172. **424 sąskaita** *Skolos tiekėjams* skirta ūkio skolų įmonėms ir fiziniams asmenims už prekes ir paslaugas, už kurias atsiskaityti įsipareigojama vėliau nei per 12 mėnesių, apskaitai.

173. 424 sąskaita kredituojama:

173.1. įsiskolinus tiekėjams ir rangovams už prekes ar paslaugas:

173.1.1. atsargas apskaitant nuolat (D 201, 205, 63);

173.1.2. atsargas apskaitant periodiškai (D 6010, 63);

173.2. įsiskolinus tiekėjams ir rangovams už ilgalaikį turtą ar paslaugas (D 12, 17).

174. 424 sąskaita debetuojama:

174.1. apmokėjus tiekėjams ir rangovams iš ūkio lėšų (K 27);

174.2. apmokėjus tiekėjams ir rangovams iš skolintų lėšų (K 422, 4410);

174.3. anuliavus skolas tiekėjams teismo sprendimu arba suėjus senaties terminui (K 542).

175. **428 sąskaitoje** *Kitos mokėtinės sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* registruojamos kitos ilgalaikės ūkio skolos ir įsipareigojimai.

176. 428 sąskaita kredituojama, užregistravus ilgalaikius įsipareigojimus (D 63 ir kt.).

177. 428 sąskaita debetuojama:

177.1. atsiskaičius už kitus ilgalaikius įsipareigojimus (K 27)

177.2. anuliavus ilgalaikius įsipareigojimus teismo sprendimu arba suėjus senaties terminui (K 542).

178. **44 sąskaita** *Per vienerius metus mokėtinės sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai* skirta lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimų, kredito įstaigų paskolų, su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų ir kitų mokėtinų sumų, gražintinų per ateinančius 12 mėnesių, apskaitai. Sąskaitos kredite parodomas per vienerius metus mokėtinų sumų padidėjimas, o debete – jų gražinimas ar sumažėjimas. Likutis gali būti kredite ir rodo per vienerius metus mokėtinų sumų ir kitų trumpalaikių įsipareigojimų dydį. 44 sąskaita skirstoma į sąskaitas pagal mokėtinų sumų pobūdį. Šią sąskaitą sudaro 440–449 sąskaitos.

179. **440 sąskaita** *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* skirta lizingo (finansinės) nuomos įsipareigojimų, gražintinų per vienerius metus, apskaitai. Joje apskaitomi įsipareigojimai, susidarę dėl trumpalaikių lizingo sutarčių (4400 sąskaita) ir ilgalaikių lizingo sutarčių dalis, gražintina per ateinančius 12 mėnesių (4401 sąskaita).

180. 440 sąskaita kredituojama:

180.1. įsigijus turtą lizingo būdu, kai lizingo suma gražintina per 12 mėnesių (D 12);

180.2. atkėlus lizingo (finansinės nuomos) ilgalaikių įsipareigojimų dalį, gražintiną per ateinančius 12 mėnesių (D 421);

180.3. registruojant mokėtiną palūkaną už finansinės nuomos būdu įsigytą turtą (D 651).

181. 440 sąskaita debetuojama, grąžinus trumpalaikes lizingo (finansinės nuomos) skolas (K 27).

182. **441 sąskaita** *Skolos kredito įstaigoms* skirta ūkio trumpalaikių paskolų ir ilgalaikių skolų dalies, grąžintinos ataskaitiniais metais, apskaitai. Trumpalaikių paskolų apskaitai skirta 4410 sąskaita, o ilgalaikių paskolų dalis, grąžintina per ateinančius 12 mėnesių, apskaitoma 4411 sąskaitoje.

183. 441 sąskaita kredituojama:

183.1. gavus trumpalaikę paskolą (D 27);

183.2. trumpalaikės paskolos lėšomis apmokant tiekėjams ir rangovams už prekes ir paslaugas (D 443);

183.3. atkėlus ilgalaikių paskolų kredito įstaigoms dalį, grąžintiną per ateinančius 12 mėnesių (D 422);

183.4. registruojant mokėtinas paskolų palūkanas (D 651).

184. 441 sąskaita debetuojama, grąžinus trumpalaikes paskolas (K 27).

185. **442 sąskaita** *Gauti avansai* skirta pirkėjų ir kitų asmenų iš anksto sumokėtų sumų už prekes ir paslaugas apskaitai.

186. 442 sąskaita kredituojama, gavus pirkėjų ir kitų asmenų avansą (D 27);

187. 442 sąskaita debetuojama:

187.1. pardavus produkciją ir paslaugas, už kurias buvo sumokėta avansu:

187.1.1. jei ūkininkas ne PVM mokėtojas (K 50);

187.1.2. jei ūkininkas PVM mokėtojas (K 50, 4492).

188. **443 sąskaita** *Skolos tiekėjams* skirta ūkio skolų įmonėms ir fiziniams asmenims už prekes ir paslaugas, kai šios skolos turi būti grąžintos per ateinančius 12 mėnesių, apskaitai.

189. 443 sąskaita kredituojama:

189.1. įsiskolinus tiekėjams ir rangovams už prekes ar paslaugas:

189.1.1. atsargas apskaitant nuolat (D 17, 201, 202, 205, 63);

189.1.2. atsargas apskaitant periodiškai (D 6010, 63);

189.2. įsiskolinus tiekėjams ir rangovams už ilgalaikį turtą ar paslaugas (D 12, 17);

190. 443 sąskaita debetuojama:

190.1. apmokėjus tiekėjams ir rangovams iš ūkio lėšų (K 27);

190.2. apmokėjus tiekėjams ir rangovams iš skolintų lėšų (K 422, 4410);

190.3. grąžinus tiekėjams prekes arba registruojant tiekėjų suteiktas kainų nuolaidas:

190.3.1. atsargas apskaitant nuolat (K 17, 201, 202, 205, 63);

190.3.2. atsargas apskaitant periodiškai (K 6011, 63);

190.4. anuliavus skolas tiekėjams teismo sprendimu arba suėjus senaties terminui (K 542).

191. **448 sąskaita** *Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai* skirta atsiskaitymų su samdomais asmenimis už darbą, kitų išmokų darbuotojams ir su darbo užmokesčiu susijusių mokesčių (samdomų asmenų gyventojų pajamų mokesčio) bei įmokų darbuotojų socialiniam, sveikatos draudimui ir į Garantinį fondą bei į Ilgalaikio darbo išmokų fondą apskaitai. 448 sąskaita skirstoma į sąskaitas pagal įsipareigojimų rūšis.

192. 448 sąskaita kredituojama:

192.1. registruojant samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (D 12, 17, 202, 2051; 6012 (atsargas apskaitant periodiškai);

192.2. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (D 12, 17, 202, 2051; 6012 (atsargas apskaitant periodiškai);

192.3. registruojant iš darbo užmokesčio išskaičiuotą gyventojų pajamų mokestį, valstybinio socialinio draudimo įmokas, sumas pagal teismo vykdomuosius raštus bei kitas darbuotojų trumpalaikes skolas (D 4480);

192.4. suformavus atostogų kaupinius (D 12, 17, 202, 2051; 6012 (atsargas apskaitant periodiškai).

193. 448 sąskaita debetuojama:

193.1. registruojant iš darbo užmokesčio išskaičiuotą:

193.1.1. gyventojų pajamų mokestį (K 4481);

193.1.2. valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokas (K 4482);

193.1.3. sumas pagal teismo vykdomuosius raštus bei kitas darbuotojų trumpalaikes skolas (K 4494);

193.2. išmokant darbo užmokestį (K 27);

193.3. sumokėjus įmokas „Sodrai“ už samdomus darbuotojus (K 27);

193.4. sumokėjus gyventojų pajamų mokestį (K 27).

194. **449 sąskaita** *Kitos mokėtinos sumos* skirta ūkio mokamų mokesčių (ūkininko mokamo gyventojų pajamų mokesčio, mokėtino pridėtinės vertės mokesčio, žemės, valstybinės žemės nuomos), įmokų ūkininko ir partnerių socialiniam ir sveikatos draudimui, skolų pagal teismo vykdomuosius raštus ir kitų trumpalaikių ūkio skolų apskaitai.

195. 449 sąskaita kredituojama:

195.1. apskaičiavus pridėtinės vertės mokestį už parduotą produkciją ir paslaugas:

195.1.1. pardavus skolon (D 241);

195.1.2. pardavus už grynus pinigus (D 27);

195.2. apskaičiavus ūkininko nuo apmokestinamųjų pajamų mokėtiną gyventojų pajamų mokestį (D 69);

195.3. registruojant atsiradusias skolas:

195.3.1. už žemės nuomos ir valstybinės žemės nuomos mokestį (D 202 arba 63);

195.3.2. už turto ir civilinės atsakomybės draudimą (D 202 arba 63);

195.3.3. už ūkininko ir jo partnerių socialinį ir sveikatos draudimą (D 63);

195.3.4. iš samdomų asmenų darbo užmokesčio išskaičius pagal teismo vykdomuosius dokumentus (D 4480);

195.3.5. įsigyjant žaliavas ir medžiagas skolon (D 201);

195.3.6. kitas trumpalaikes skolas (D 62, 63, 64, 65).

196. 449 sąskaita debetuojama:

196.1. pagal PVM deklaraciją pripažinus PVM atskaitą (K 2441);

196.2. sumokėjus mokesčius (K 27);

196.3. sumokėjus skolas (K 27).

197. **49 sąskaita** *Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos* skirta: sukauptų patirtų sąnaudų už ūkio gautas tęstines paslaugas, už kurias sumokėti įsipareigojama ateinančiais laikotarpiais, apskaitai (pvz., sąnaudos už turto nuomą kaupiamos tolygiai, o įsipareigojimą sumokėti ūkis prisiima tik nuomos laikotarpio pabaigoje); pajamų už tęstines paslaugas, kurių ūkis dar nesuteikė, bet už kurias užsakovai jau sumokėjo, apskaitai (pvz., iš anksto gauti pinigai už turto nuomą ar kitas paslaugas, kurias ūkis suteiks ateinančiais laikotarpiais).

198. 49 sąskaita kredituojama:

198.1 pripažinus sukauptas sąnaudas (D 63, 641);

198.2. gavus įmokas ateinančių laikotarpių pajamoms (D 27).

199. 49 sąskaita debetuojama:

199.1 užregistravus įsipareigojimą už paslaugas, kurioms buvo sukauptos sąnaudos (K 443, 4494);

199.2. ateinančių laikotarpių pajamas pripažinus ataskaitinio laikotarpio pajamomis (K 541, 542).

V SKYRIUS PAJAMOS

200. **50 sąskaita** *Pardavimo pajamos* skirta pajamų, uždirbtų per ataskaitinį laikotarpį, parduodant ilgalaikį ir trumpalaikį biologinį turtą, produkciją ir teikiant paslaugas, apskaitai. Pardavimų pajamos – tai ekonominės naudos padidėjimas, išreikštas pinigais ar kitu turtu, kuriuo

pirkėjai atsiskaitė arba įsipareigojo atsiskaityti už jiems parduotą ilgalaikį ir trumpalaikį biologinį turtą, produkciją ar suteiktas paslaugas. Sąskaita gali būti detalizuojama pagal parduoto biologinio turto, parduotos produkcijos ir teikiamų paslaugų rūšis, todėl gali turėti atitinkamas sąskaitas (pvz., galvijų pardavimo pajamos, augalininkystės produkcijos pardavimo pajamos, gyvulininkystės produkcijos pardavimo pajamos ir pan.). Analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal parduoto biologinio turto, parduotos produkcijos ar teikiamų paslaugų pavadinimus.

201. 50 sąskaita kredituojama:

201.1. registruojant parduoto biologinio turto, parduotos ūkyje pagamintos produkcijos ir suteiktų paslaugų vertę pardavimo kainomis:

201.1.1. pardavus už grynus pinigus (D 271);

201.1.2. pardavus skolon (D 241);

201.1.3. jei anksčiau buvo gautas avansas (D 442).

202. 50 sąskaita debetuojama:

202.1. suteikiant nuolaidas ar grąžinant parduotas prekes:

202.1.1. jei skola negrąžinta (K 241);

202.1.2. jei pirkėjų skola buvo grąžinta (K 4494; 27);

202.2. per ataskaitinį laikotarpį sukaupia pajamų suma iškeliamą į 34 sąskaitą *Pelnas (nuostoliai)* (K 34).

203. **51 sąskaita** *Pajamos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte* naudojama, kai ūkis biologiniam turtui ir žemės ūkio produktams įkainoti pasirenka tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, būdą, o atsargas apskaito nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdu.

204. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, biologinį turtą ir iš jo gautus žemės ūkio produktus pirminio pripažinimo metu įvertinus tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, apskaičiuojamas skirtumas tarp šiam turtui ir produktams gauti patirtų išlaidų ir apskaičiuotos jų tikrosios vertės. Jei biologinio turto ir produktų tikroji vertė didesnė už gamybos išlaidų sumą, registruojamos pajamos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje biologinį turtą įkainojus tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, apskaičiuojamas biologinio turto vertės pokytis dėl fizinių savybių ir kainos pakitimų. Biologinio turto vertės pokytis palyginamas su ataskaitinio laikotarpio išlaidomis, patirtomis biologiniam turtui auginti. Teigiamas rezultatas parodo pajamas dėl biologinio turto vertinimo tikrąja verte.

205. 51 sąskaita kredituojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

205.1. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje biologinio turto (išskyrus daugiamečius sodinius) vertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, teigiamą rezultatą (D 172, 2050, 2051);

205.2. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje derančių daugiamečių sodinių ir augalininkystės produkcijos vertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą skirtumą (D 2020, 2051);

205.3 registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvūnų vertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą skirtumą (D 2021, 2023).

206. 51 sąskaita debetuojama, per ataskaitinį laikotarpį sukauptą pajamų sumą iškeliant į sąskaitą *Pelnas (nuostoliai)* (K 34).

207. **52 sąskaitoje** *Panaudotos dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis* apskaitomos per ataskaitinį laikotarpį panaudotos dotacijos ir subsidijos, skirtos negautoms pajamoms kompensuoti ir žemės ūkio veikloje naudojamam biologiniam turtui įsigyti. Dotacijos, susijusios su pajamomis, pripažįstamos panaudotomis tais laikotarpiais, kada negaunamos pajamos ar patiriamos biologinio turto įsigijimo išlaidos, ir lygios per tą laikotarpį apskaičiuotai negautų pajamų ar patirtų išlaidų sumai.

208. 52 sąskaita kredituojama:

208.1. kai dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

208.1.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

208.1.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

208.2. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402).

209. 52 sąskaita debetuojama per ataskaitinį laikotarpį sukauptą pajamų sumą iškeliant į sąskaitą *Pelnas (nuostoliai)* (K 34).

210. **54 sąskaita** *Kitos veiklos pajamos* skirta kitokių nei pardavimų, finansinės ir investicinės veiklos pajamų, apskaitai. Kitos pajamos – tai netipinės ūkio veiklos produkcijos bei paslaugų teikimo pajamos, ilgalaikio turto pardavimo ir likvidavimo pelnas, nuomos pajamos. 54 sąskaita skirstoma į 540–542 sąskaitas.

211. **540 sąskaita** *Ilgalaikio turto perleidimo pelnas* skirta pelno, apskaičiuoto perleidus nematerialųjį ir ilgalaikį materialųjį turtą, apskaitai.

212. **541 sąskaita** *Nuomos pajamos* skirta pajamų, uždirbtų išnuomojus ūkiui priklausančią žemę ar kitą turtą, apskaitai.

213. **542 sąskaita** *Kitos pajamos* skirta kitų pajamų, kurias nenumatyta apskaityti 50, 540, 541, 55 sąskaitose, apskaitai, pvz., pajamoms, gautoms likvidavus ilgalaikį materialųjį turtą, nurašius neišieškotas ūkio skolas.

214. 54 sąskaita kredituojama:

214.1. registruojant pelną, apskaičiuotą perleidus nematerialųjį ir ilgalaikį materialųjį turtą (D 2446, 27);

- 214.2. apskaičiavus ūkio turto ar žemės nuomos pajamas (D 2446);
 - 214.3. gavus ūkiui priklausančią draudimo išmoką, kuri viršija patirtus nuostolius (D 27);
 - 214.4. registruojant pajamas, gautas likvidavus ilgalaikį materialųjį turtą ir derančius daugiamečius sodinius, likutinę likviduojamo turto vertę viršijančiai sumai (D 2015, 2019);
 - 214.5. nurašius neišieškotas ūkio skolas (D 424, 428, 443, 4494);
 - 214.6. registruojant pajamas, pardavus netipinės veiklos produkciją (D 27, 241);
 - 214.7. registruojant sukauptas uždirbtas nuomos pajamas (D 29).
215. 54 sąskaita debetuojama, per ataskaitinį laikotarpį sukauptą pajamų sumą iškeliant į sąskaitą *Pelnas (nuostoliai)* (K 34).

216. **55 sąskaita** *Finansinės ir investicinės veiklos pajamos* skirta per ataskaitinį laikotarpį gautų finansinės ir investicinės veiklos pajamų apskaitai. Ši sąskaita skirstoma į 550–554 sąskaitas.

217. **550 sąskaita** *Investicijų perleidimo pelnas* registruojamas ilgalaikių ir trumpalaikių investicijų perleidimo pelnas.

218. **551 sąskaita** *Palūkanų pajamos* registruojamos palūkanos už banko sąskaitose laikomus pinigus, palūkanos už obligacijas ir terminuotuosius indėlius.

219. **552 sąskaita** *Teigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka* registruojami teigiami užsienio valiutos perkainojimo rezultatai, kurie susidaro perkant, parduodant ar perkainojant valiutą ir atsiskaitant užsienio valiuta.

220. **553 sąskaita** *Baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus* registruojamos gautos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus.

221. **554 sąskaita** *Kitos pajamos* registruojamos kitos su finansine ir investicine veikla susijusios pajamos.

222. 55 sąskaita kredituojama:

- 222.1. registruojant palūkanas, gautas už banke laikomus pinigus (D 270);
- 222.2. padidėjus indėliui dėl palūkanų apskaičiavimo (D 26);
- 222.3. registruojant teigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultatą (D 27);
- 222.4. registruojant valiuta gražintų paskolų ir tiekėjams sumokėtų skolų teigiamą perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos gražinimo (sumokėjimo) (D 27);
- 222.5. registruojant teigiamą valiuta gautų pirkėjų skolų perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos sumokėjimo (D 27);
- 222.6. registruojant teigiamą valiutos kursų pasikeitimo rezultatą, susidariusį perkainojant valiuta gautinas sumas (D 241, 2440, 2446);

222.7. registruojant teigiamą valiutos kursų pasikeitimo rezultatą, susidariusį perkainojant valiuta mokėtinas sumas (D 42, 441 443, 4494);

222.8. gavus delspinigius už pirkėjų ar paslaugų gavėjų laiku negražintas skolas (D 27);

222.9. gavus pranešimą apie priskaitytus dividendus už turimas kitų įmonių akcijas ir pajus (D 2446);

222.10. be išankstinio pranešimo gavus dividendus už turimas ūkio vardu įgytas įmonių akcijas ir pajus (D 27);

222.11. fiksuojant pelną dėl investicijų perleidimo (D 27, 2446).

223. 55 sąskaita debetuojama, per ataskaitinį laikotarpį sukauptą pajamų sumą iškeliant į sąskaitą *Pelnas (nuostoliai)* (K 34).

VI SKYRIUS SĄNAUDOS

224. **60 sąskaita** *Pardavimo savikaina* skirta sukaupti sąnaudas, tenkančias per ataskaitinį laikotarpį parduotai savos gamybos produkcijai, biologiniam turtui, darbams bei paslaugoms. Jos naudojimas priklauso nuo ūkyje taikomo atsargų apskaitos būdo.

225. **600 sąskaita** *Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina* skirta per ataskaitinį laikotarpį parduotos pagrindinės veiklos savos gamybos produkcijos, biologinio turto, darbų bei suteiktų paslaugų savikainos apskaitai, taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą. Parduotos produkcijos ir suteiktų paslaugų savikainos apskaita gali būti tvarkoma pagal parduodamos produkcijos, biologinio turto ar atliekamų darbų ir paslaugų rūšis.

226. Parduota produkcija ir biologinis turtas apskaitoje registruojami atsižvelgiant į ūkyje pasirinktą įvertinimo būdą.

227. Kai biologinis turtas, iš ūkio valdomo biologinio turto gauti žemės ūkio produktai, perdirbimo produktai ir kita produkcija vertinama įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, parduota praėjusių metų gamybos produkcija apskaitoje registruojama metų pradžioje buvusią verte. Parduota ataskaitinių metų savos gamybos produkcija ir biologinis turtas per metus apskaitoje gali būti registruojami ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos. Faktinė per metus pagamintos produkcijos ir biologinio turto bei suteiktų paslaugų savikaina metų pabaigoje nustatoma pagal 2020, 2021, 2023, 2024, 2025, 205 ir 172 sąskaitose sukauptus duomenis.

228. Kai biologinis turtas ir iš ūkio valdomo biologinio turto gauti žemės ūkio produktai vertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, tai parduotas biologinis turtas apskaitoje registruojamas jo pardavimo metu buvusią tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ar pardavimo

kaina, o parduoti žemės ūkio produktai – jų pirminio pripažinimo metu įvertinta tikraja verte, atėmus pardavimo išlaidas.

229. 600 sąskaita debetuojama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

229.1. registruojant parduotų žemės ūkio produktų (kai jie vertinami pasigaminimo savikaina) ir pagrindinės veiklos perdirbimo produktų pardavimo savikainą (K 2030, 2031);

229.2. registruojant parduotos ataskaitinių metų gamybos augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos nustatytos planinės savikainos koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai žemės ūkio produkcija vertinama pasigaminimo savikaina) (K 2020, 2021, 2023, 2051);

229.3. registruojant parduotų ataskaitinių metų gamybos perdirbimo produktų nustatytos planinės savikainos koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (K 2024);

229.4. registruojant parduotų gyvūnų savikainą ir jos koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai gyvūnai vertinami pasigaminimo savikaina) (K 2050, 172);

229.5. registruojant atliktų darbų ir suteiktų paslaugų (žemės dirbimo, pasėlių priežiūros, derliaus nuėmimo ir pan.) savikainą (K 2025);

229.6. registruojant parduotų žemės ūkio produktų (kai jie vertinami tikraja verte, atėmus pardavimo išlaidas) pardavimo savikainą (K 2030);

229.7. registruojant parduotų gyvūnų vertę pardavimo kaina (kai gyvūnai vertinami tikraja verte, atėmus pardavimo išlaidas) (K 2050, 172).

230. 600 sąskaita kredituojama:

230.1. registruojant pirkėjų gražintą produkciją (D 203);

230.2 uždarant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

231. **601 sąskaita** *Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina* skirta per ataskaitinį laikotarpį parduotos pagrindinės veiklos savos gamybos produkcijos, biologinio turto, darbų bei suteiktų paslaugų savikainos apskaitai, taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą. Jei biologinis turtas ir iš jo gauti žemės ūkio produktai vertinami tikraja verte, atėmus pardavimo išlaidas, šioje sąskaitoje taip pat fiksuojamas ir biologinio turto bei žemės ūkio produktų įkainojimo tikraja verte rezultatas.

232. **6010 sąskaita** *Pirktų atsargų ir paslaugų savikaina* skirta ataskaitinio laikotarpio žaliavų ir medžiagų, auginamų, penimų ir kitų gyvūnų bei paslaugų pirkimų apskaitai. Sąskaita gali būti detalizuojama pagal perkamo turto ar paslaugų rūšis.

233. 6010 sąskaita debetuojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

233.1. registruojant žaliavų ir medžiagų, gyvūnų bei paslaugų pirkimą:

233.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 270; 271);

233.1.2. jeigu įsigyjama skolon (K 424, 443);

233.1.3. jeigu už turtą ir paslaugas buvo sumokėta iš anksto (K 208).

234. 6010 sąskaita kredituojama uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

235. **6011 sąskaita** *Nuolaidos, grąžinimas* yra kontrarinė (priešinga) sąskaita 6010 sąskaitai. Šios sąskaitos kredite apskaitomos per ataskaitinį laikotarpį pirktoms žaliavoms, medžiagoms, biologiniam turtui ar paslaugoms po jų užregistravimo apskaitoje suteiktų nuolaidų sumos arba grąžintų pirktų žaliavų, medžiagų ir biologinio turto sumos.

236. 6011 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

236.1. grąžinus tiekėjui pirktas žaliavas ir medžiagas:

236.1.1. kai tiekėjui dar nebuvo sumokėta (D 424, 443);

236.1.2. kai tiekėjui buvo sumokėta (D 2446);

236.2. gavus iš tiekėjo nuolaidą už pirktas žaliavas, medžiagas, biologinį turtą ar paslaugas:

236.2.1. kai tiekėjui dar nebuvo sumokėta (D 424, 443);

236.2.2. kai tiekėjui buvo sumokėta (D 2446).

237. 6011 sąskaita debetuojama uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (K 34).

238. **6012 sąskaita** *Kitos gamybos išlaidos* skirta per ataskaitinį laikotarpį patirtų pagrindinės gamybos išlaidų (išskyrus pirktas žaliavas, medžiagas ir paslaugas) apskaitai. Prie šių išlaidų priskiriamas apskaičiuotas gamyboje dirbančių samdomų darbuotojų darbo užmokestis ir įmokos valstybiniam socialiniam ir sveikatos draudimui bei įmokos į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus, gamybos savikainai priskiriamos ilgalaikio turto nusidėvėjimo, žemės mokesčio ir žemės nuomos, turto draudimo ir pan. sumos. Gamybos išlaidos apskaitoje gali būti detalizuojamos pagal jų rūšis ir registruojamos atskirose sąskaitose.

239. 6012 sąskaita debetuojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

239.1. registruojant gamyboje dirbantiems samdomiems darbuotojams apskaičiuotą darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (K 4480);

239.2. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už gamyboje dirbančius samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (K 4482);

239.3. registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai įskaitoma į pasigaminimo savikainą) (K 13);

239.4. registruojant nuosavos žemės mokesčius (kai įskaitoma į gamybos savikainą) (K 4493);

239.5. registruojant nuomos mokesčių už iš fizinių asmenų nuomojamą žemę (kai įskaitoma į pasigaminimo savikainą) (K 4494);

239.6. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (kai įskaitoma į pasigaminimo savikainą) (K 27);

239.7. registruojant skolą draudimo bendrovei už turto draudimą (kai įskaitoma į pasigaminimo savikainą) (K 4494).

240. 6012 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

240.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai gamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

240.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų sąnaudų sumai:

240.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

240.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

240.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

240.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

240.3. uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

241. **6013 sąskaita** *Atsargų padidėjimas (sumažėjimas)* skirta pirktų žaliavų ir medžiagų, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų, savos gamybos produkcijos ir biologinio turto (išskyrus daugiamečius sodinius) likučių padidėjimui ar sumažėjimui ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruoti. Šios sąskaitos debete registruojamas minėto turto likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, o kredite – likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

242. 6013 sąskaita debetuojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

242.1. registruojant pirktų žaliavų ir medžiagų likučių sumažėjimą (K 201);

242.2. registruojant nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučių sumažėjimą (K 2020, 2024);

242.3. registruojant savos gamybos produkcijos likučių sumažėjimą (K 203);

242.4. registruojant gyvūnų likučių sumažėjimą (K 172, 2050);

242.5. registruojant pasėlių likučių sumažėjimą (K 2051);

242.6. uždariant sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kai likučių padidėjimo suma didesnė už likučių sumažėjimo sumą (K 34);

243. 6013 sąskaita kredituojama (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

243.1. registruojant pirktų žaliavų ir medžiagų likučių padidėjimą (D 201);

243.2. registruojant nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų likučių padidėjimą (D 2020, 2024);

243.3. registruojant savos gamybos produkcijos likučių padidėjimą (D 203);

243.4. registruojant gyvūnų likučių padidėjimą (D 172, 2050);

243.5. registruojant pasėlių likučių padidėjimą (D 2051);

243.6. uždariant sąskaitą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kai likučių sumažėjimo suma didesnė už likučių padidėjimo sumą (D 34).

244. **61 sąskaita** *Sąnaudos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte* naudojama, kai ūkis biologiniam turtui ir iš jo gautiems žemės ūkio produktams įkainoti pasirenka tikrosios vertės, atėmus pardavimo išlaidas, būdą, o atsargas apskaito nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdu.

245. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, biologinį turtą ir iš jo gautus žemės ūkio produktus pirminio pripažinimo metu įvertinus tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, apskaičiuojamas skirtumas tarp šiam turtui ir produktams gauti patirtų išlaidų ir apskaičiuotos jų tikrosios vertės. Jei biologinio turto ir produktų tikroji vertė mažesnė už gamybos išlaidų sumą, registruojamos sąnaudos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje biologinį turtą įkainojus tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, apskaičiuojamas biologinio turto vertės pokytis dėl fizinių savybių ir kainos pakitimų. Biologinio turto vertės pokytis palyginamas su ataskaitinio laikotarpio išlaidomis, patirtomis biologiniam turtui auginti. Neigiamas skirtumas registruojamas kaip sąnaudos dėl biologinio turto vertinimo tikrąja verte.

246. 61 sąskaita debetuojuama (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą):

246.1. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gyvūnų vertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, neigiamą rezultatą (K 2050, 172);

246.2. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pasėlių likučių vertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, neigiamą rezultatą (K 2051);

246.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant derančių daugiamečių sodinių ir augalininkystės produkcijos vertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą skirtumą (K 2020, 2051);

246.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvūnų įvertinimo tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą skirtumą (K 2021, 2023).

247. 61 sąskaita kredituojama uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

248. **62 sąskaitos** *Pardavimo sąnaudos* debete registruojamos per ataskaitinį laikotarpį produkcijai ir gyvūnams parduoti patirtos pirkėjų neatlyginamos sąnaudos. Šioms sąnaudoms priskiriamos prekybos patalpų ir įrangos nusidėvėjimo, nuomos, eksploatavimo, pagamintų prekių sandėliavimo sąnaudos, komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio bei sveikatos draudimo įmokos bei įmokos į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus, paslaugų ir prekių reklamos ir kitos panašios sąnaudos.

249. 62 sąskaita debetuojama:

249.1. registruojant pardavėjams apskaičiuotą darbo užmokestį ir socialinio bei sveikatos draudimo įmokas bei įmokas į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus (K 4480, 4482);

249.2. sumokėjus komisinius pardavėjams (K 27);

249.3. apskaičiavus prekybos įrangos nusidėvėjimą (K 13);

249.4. registruojant prekių reklamos išlaidas (K 27).

250. 62 sąskaita kredituojama uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

251. **63 sąskaitos** *Bendrosios ūkio sąnaudos* debete registruojamos visam ūkiui bendros sąnaudos (sąnaudos, kurių negalima priskirti atskiroms ūkio veiklos sritims). Šioms sąnaudoms priskiriamas administracinių ir kitų bendro naudojimo patalpų išlaikymas, nuoma, ryšių, apskaitos blankų įsigijimo, neatskaitomo (negrąžinamo) PVM, kuris neįskaitomas į turto įsigijimo savikainą, abejotinių skolų, ūkininko ir jo partnerių socialinio ir sveikatos draudimo sąnaudų, baudos, delspinigiai už nekokybišką produkciją ir pan., likviduoto ilgalaikio turto likutinė vertė, nuostoliai dėl nuo stichinių nelaimių ar kitų gamtos reiškinių prarasto turto ir kt. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje šios sąnaudos iškeliamos į finansinių rezultatų sąskaitą.

252. 63 sąskaita debetuojama:

252.1. įsigyjant apskaitos blankus ir kanceliarines prekes (K 27);

252.2. registruojant abejotinių skolų sąnaudas (K 2490, 2491);

252.3. registruojant negrąžinamą (neatskaitomą) pirkimo PVM:

252.3.1. kai atsiskaitoma grynaisiais (K 271);

252.3.2. kai perkama skolon (K 424, 443);

252.3.3. kai buvo sumokėta iš anksto (K 208, 126);

252.4. nurašant nenudėvėto likviduoto ilgalaikio turto likutinę vertę (K 11, 12);

252.5. registruojant ūkininko ir jo partnerių socialinio ir sveikatos draudimo įmokas (K 4493, 27);

252.6. registruojant nuostolį dėl stichinių nelaimių (K 12, 170, 171, 172, 20 ir kt.);

252.7. nurašant kritusius gyvūnus (K 172, 2050).

253. 63 sąskaita kredituojama:

253.1. registruojant dotacijos, susijusios su turtu, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuotai negamybinės paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumai (D 401);

253.2. registruojant dotacijos, skirtos patirtoms sąnaudoms kompensuoti, panaudotą dalį, proporcingą per ataskaitinį laikotarpį patirtai kompensuojamų sąnaudų sumai:

253.2.1. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją ir subsidiją (D 402);

253.2.2. jeigu dotacija pripažįstama panaudota jos neregistruojant dotacijų sąskaitoje:

253.2.2.1. gavus dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 270);

253.2.2.2. gavus pranešimą apie dotaciją ir subsidiją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 2446);

253.3. uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

254. **64 sąskaita** *Kitos sąnaudos* skirta su ūkio pagrindine (tipine) bei finansine ir investicine veikla nesusijusių sąnaudų (netekimų) apskaitai. Ši sąskaita skirstoma į 640–642 sąskaitas.

255. **640 sąskaitoje** *Ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai* registruojami nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto pardavimo nuostoliai.

256. **641 sąskaitoje** *Išnuomoto turto išlaikymo sąnaudos* registruojamos išnuomoto ilgalaikio turto sąnaudos: nusidėvėjimo, draudimo ir kt.

257. **642 sąskaitoje** *Kitos sąnaudos* registruojamos kitos netipinės veiklos sąnaudos (pvz., parduotos netipinės (nepagrindinės) veiklos produkcijos savikaina).

258. Kitų sąnaudų sąskaitų debete sukauptos sumos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje perkeliamos į finansinių rezultatų sąskaitą.

259. Šios sąskaitos debetuojamos:

259.1. registruojant perleisto nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo nuostolį (K 11, 12);

259.2. apskaičiuojant išnuomoto ilgalaikio turto nusidėvėjimą (K 13);

259.3. fiksuojant sumokėtas draudimo įmokas už išnuomotą turtą (K 27);

259.4. registruojant kitos veiklos parduotos produkcijos savikainą (K 2031).

260. Šios sąskaitos kredituojamos:

260.1. registruojant pirkėjų gražintą produkciją (D 203);

260.2. uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

261. **65 sąskaita** *Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos* skirta patirtų finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų apskaitai. Ši sąskaita skirstoma į 650–654 sąskaitas.

262. **650 sąskaitoje** *Investicijų perleidimo nuostolis* registruojami ilgalaikių ir trumpalaikių investicijų perleidimo nuostoliai.

263. **651 sąskaitoje** *Palūkanų sąnaudos* registruojamos palūkanų, komisinių ir kitos tiesiogiai su paskolų gavimu susijusios sumokėtos ir mokėtinos sumos, palūkanų už finansinės nuomos (lizingo) būdu įsigytą turtą sumos.

264. **652 sąskaitoje** *Neigiama valiutų kurso pasikeitimo įtaka* registruojami neigiami užsienio valiutos perkainojimo rezultatai, kurie susidaro perkant, parduodant ar perkainojant valiutą ir atsiskaitant užsienio valiuta.

265. **653 sąskaitoje** *Baudų ir delspinigių už pavėluotus atsiskaitymus sąnaudos* registruojamos sumokėtos baudos ir delspinigiai už atsiskaitymą ne laiku.

266. **654 sąskaitoje** *Kitos sąnaudos* registruojamos kitos su finansine ir investicine veikla susijusios sąnaudos (sumokėtos banko paslaugų išlaidos, nurašytos bankrutavusių įmonių akcijos ir pan.).

267. Finansinės ir investicinės veiklos sąskaitų debete sukauptos sumos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje perkeliama į finansinių rezultatų sąskaitą.

268. Šios sąskaitos debetuojamos:

268.1. registruojant sumokėtas paskolų palūkanų ir palūkanų už finansinės nuomos būdu įsigytą turtą sumas (K 27);

268.2. registruojant mokėtinas paskolų palūkanų ir palūkanų už finansinės nuomos būdu įsigytą turtą sumas (K 440, 441);

268.3. fiksuojant išlaidas, susijusias su paskolos gavimu (K 27);

268.4. registruojant palūkanas už išduotus vekselius (K 443);

268.5. fiksuojant neigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultatą (K 27);

268.6. registruojant neigiamą valiuta gautų skolų perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo nuo skolos atsiradimo iki jos atgavimo (K 241, 2440, 2446);

268.7. registruojant neigiamą valiuta gražintų paskolų ir tiekėjams sumokėtų skolų perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos gražinimo (sumokėjimo) (K 27);

268.8. registruojant valiutos konvertavimo išlaidas (K 27);

268.9. fiksuojant neigiamą valiutos kursų pasikeitimo įtaką, susidariusią perkainojant valiuta gautinas skolas arba gaunant pirkėjų skolą valiuta (K 241, 2440, 2446);

268.10. fiksuojant neigiamą valiutos kursų pasikeitimo įtaką, susidariusią perkainojant valiuta mokėtinas skolas (K 42, 441, 443, 4494);

268.11. fiksuojant sumokėtas baudas ir delspinigius (K 27);

268.12. nurašant bankrutavusių įmonių akcijas (K 16, 26);

268.13. fiksuojant nuostolį dėl investicijų perleidimo (K 16, 26).

269. Šios sąskaitos kredituojamos jas uždarant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

270. **69 sąskaitos** *Ūkininko gyventojų pajamų mokestis* debete registruojamos apskaičiuotos mokėti ūkininko gyventojų pajamų mokesčio sąnaudų sumos, kurios nustatomos pagal mokesčius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

271. 69 sąskaita debetuojama registruojant apskaičiuotą mokėti gyventojų pajamų mokesčio sumą (K 4493).

272. 69 sąskaita kredituojama ją uždarant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijų 3 priedas

(Ūkio balanso forma)

_____ (ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

_____ (ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO BALANSAS

_____ **Nr.** _____
(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS		
A.	ILGALAIKIS TURTAS		
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS		
2.	MATERIALUSIS TURTAS		
2.1.	Žemė		
2.2.	Miškas		
2.3.	Pastatai ir statiniai		
2.4.	Mašinos ir įranga		
2.5.	Transporto priemonės		
2.6.	Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai		
2.7.	Sumokėti avansai		
2.8.	Vykdomi materialiojo turto statybos darbai		
3.	FINANSINIS TURTAS		
4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS		
4.1.	Biologinis turtas		
4.1.1.	Daugiamečiai sodiniai		
4.1.2.	Produktyvieji ir kiti gyvūnai		
4.2.	Kitas turtas		
B	TRUMPALAIKIS TURTAS		
1.	ATSARGOS		
1.1.	Žaliavos ir medžiagos		
1.2.	Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai		
1.3.	Produkcija		
1.3.1.	Žemės ūkio produkcija		
1.3.2.	Kita produkcija		
1.4.	Biologinis turtas		

1.4.1.	Auginami, penimi ir kiti gyvūnai		
1.4.2.	Pasėliai		
1.5.	Sumokėti avansai		
2.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS		
2.1.	Pirkėjų skolos		
2.2.	Kitos gautinos sumos		
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS		
4.	PINIGAI		
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SAŃAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS		
	TURTO IŠ VISO:		
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
D.	NUOSAVAS KAPITALAS		
E.	DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS		
F.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI		
1.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai		
1.2.	Skolos kredito įstaigoms		
1.3.	Skolos tiekėjams		
1.4.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai		
2.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
2.1.	Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai		
2.2.	Skolos kredito įstaigoms		
2.3.	Gauti avansai		
2.4.	Skolos tiekėjams		
2.5.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		
2.6.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		
G.	SUKAUPTOS SAŃAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS		
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijų 4 priedas

(Ūkio pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

_____ (ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

_____ (ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pardavimo pajamos		
2.	Dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis		
3.	Pardavimo savikaina		
4.	Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte rezultatas		
5.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
6.	Pardavimo sąnaudos		
7.	Bendrosios ūkio sąnaudos		
8.	PAGRINDINĖS (TIPINĖS) VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
9.	KITOS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
10.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
11.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		
12.	GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS		
13.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijų 5 priedas

(Ūkio pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

_____ (ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

_____ (ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
1.1.	Grynasis pelnas (+) arba nuostoliai (-)		
1.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos (+)		
1.3.	Ilgalaikio materialiojo turto perleidimo ir likvidavimo rezultatų eliminavimas: nuostolis (+), pelnas (-)		
1.4.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas: nuostolis (+), pelnas (-)		
1.5.	Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija ir gyvūnai (-)		
1.6.	Po vienerių metų gautinų sumų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.7.	Atsargų, išskyrus biologinį turtą ir sumokėtus avansus, padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.8.	Biologinio turto padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.9.	Sumokėtų avansų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.10.	Pirkėjų skolų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.11.	Kitų gautinų sumų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.12.	Trumpalaikių investicijų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.13.	Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptų pajamų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
1.14.	Skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (+), sumažėjimas (-)		
1.15.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (+), sumažėjimas (-)		
1.16.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (+), sumažėjimas (-)		

1.17.	Sukauptų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų padidėjimas (+), sumažėjimas (-)		
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai		
2.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas (-)		
2.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas (+)		
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas (pirkimas) (-)		
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas (pardavimas) (+)		
2.5.	Paskolų suteikimas (-)		
2.6.	Paskolų susigrąžinimas (+)		
2.7.	Gauti dividendai, palūkanos (+)		
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (-)		
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
3.1.	Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai (+)		
3.2.	Pinigų išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui (-)		
3.3.	Gautos dotacijos, susijusios su turtu (+)		
3.4.	Paskolų gavimas (+)		
3.5.	Paskolų grąžinimas (-)		
3.6.	Sumokėtos palūkanos (-)		
3.7.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai (-)		
3.8.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
3.9.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (-)		
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų likučiui		
	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
	Pinigai laikotarpio pradžioje		
	Pinigai laikotarpio pabaigoje		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant dvejybinio įrašo būdą rekomendacijų 6 priedas

(Ūkio pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

_____ (ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

_____ (ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Rodikliai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
1.1.	Pinigų įplaukos iš pirkėjų (su PVM) (+)		
1.2.	Gautos dotacijos, susijusios su pajamomis (+)		
1.3.	Kitos įplaukos (su PVM) (+)		
1.4.	Pinigai sumokėti medžiagų ir paslaugų tiekėjams (su PVM) (-)		
1.5.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais (-)		
1.6.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai (-)		
1.7.	Kitos išmokos (su PVM) (-)		
	Gryniesi pagrindinės veiklos pinigų srautai		
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai		
2.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas (-)		
2.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas (+)		
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas (pirkimas) (-)		
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas (pardavimas) (+)		
2.5.	Paskolų suteikimas (-)		
2.6.	Paskolų susigrąžinimas (+)		
2.7.	Gauti dividendai, palūkanos (+)		
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (-)		
	Gryniesi investicinės veiklos pinigų srautai		
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
3.1.	Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai (+)		
3.2.	Pinigų išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui (-)		
3.3.	Gautos dotacijos, susijusios su turtu (+)		
3.4.	Paskolų gavimas (+)		

3.5.	Paskolų gražinimas (-)		
3.6.	Sumokėtos palūkanos (-)		
3.7.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai (-)		
3.8.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
3.9.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (-)		
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų likučiui		
	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
	Pinigai laikotarpio pradžioje		
	Pinigai laikotarpio pabaigoje		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-264](#), 2018-04-25, paskelbta TAR 2018-04-26, i. k. 2018-06599

Dėl žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 3D-491 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo